Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען
(סאבעלע פון דער מלוכה־לאטעריע — 9, 10 זייט)
היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 71 | Łódź, Niedziela, 24 marca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ט אדר ב' תרצ"ה | № 71
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אנגענומען די קאנסטיטוציע
אויף דער נעכטיגער זיצונג פון סיים
סאנאציע נישט געקענט צונויפשטעלען קיין קוואליפיצירטע מעהרהייט. — רעדע פון דעפוטאט ראטענשטרייך. — יודישע „קאלא" איז דער לעצטער מינוט געענדערט די שטעלונג
ד"ר טהאן רעזיגנירט פון דער פרעזעסור אין יודישען „קאלא"

ווארשא, 23 (טעלעפאניש)

שוין פארן סוף פון דער פריטאג'דיגער זיצונג פון סיים האט מען זיך דערוואוסט, אז אויף דער שבת'דיגער זיצונג וועט בעטראכט ווערען די פראגע פון די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע.

די קלובען האבען דעריבער זעהר אייליג אנגעהויבען צו מאביליזירען זייערע מיטגלידער. די דעפוטאטען, וואס זענען נישט געווען אין ווארשא האט מען ארויסגערופען טעלעגראפיש און טעלעפאניש דאס יודישע „קאלא" האט אויך מאביליזירט איהרע מיטגלידער.

נעכטען באלד אינדערפריה האט זיך אנגעהויבען א גרויסע בעוועגונג אין סיים ס'זענען אנוועזענד געווען כמעט אלע סיים־דעפוטאטען. ס'קומען אויך פיל סאנאטארען אלס געסט. די גאלעריע איז איבערפולט, די רעגירונג מיט פרעמיער קאזלאווסקי בראש איז אין קאמפלעט. ס'זענען אויך פארהאן די וויצע־מיניסטארען און פיל הויכע בעאמטע, און דער דיפלאמאטישער לאגער — די פארשטעהער פון כמעט אלע מלוכות, די פרעסע־לאזשע איז איבערפולט מיט אלע אינלענדישע און אויסלענדישע פארשטעהער.

10 א זייגער מיט 20 מינוט עפענט דער מארשאלעק דר. שוויטאלסקי די זיצונג. אויפ'ן ערשטען פונקט פון דער טאג־ארדנונג געפינט זיך די ראטיפיקאציע פון האנדעלס־אפמאך מיט ענגלאנד. ס'רעפערירט דעפ. קיהן. נאך א קורצער דיסקוסיע ווערט דער אפמאך ראטיפיצירט. דאן ווערט אנגענומען דאס געזעץ וועגען אדמיניסטראטיווע געריכטען.

12 א זייגער איז ארויף אויף דער טריבונע דער גענעראל־רעפערענט פון דער נייער קאנסטיטוציע דעפ. צאר.

ווי בעקאנט איז די קאנסטיטוציע שוין אנגענומען געווארן דעם 26 מאי 1934 אין דער אפוועזענהייט פון דער אפאזיציע. דאן האט זיך ארויסגעוויזן, אז דער רעצידירענדער פאקטאר האט געהאט פיל פארבעהאלטען און געמאכט אויסבעסערונגען. די דאזיגע אויסבעסערונגען זענען דאן אנגענומען געווארן דורכ'ן סענאט און איצט ווען דער רעצידירענדער פאקטאר איז מסכים מיט דער ניי־אויסגעארבייטער קאנסטיטוציע, קען זי שוין אנגענומען ווערען דורכ'ן סיים.

וויצע־מארשאלעק צאר האט בעגרינדעט די ענדערונגען, וועלכע ס'האט געמאכט דער סענאט צו דער נייער קאנסטיטוציע. דאן האט גערעדט דער פרעזעס פון „בעבע" קלוב סלאוועק.

די סאנאציע האט מיט אלע מעגליכקייטען געוואלט שאפען א קוואליפיצירטע מעהרהייט פאר דער קאנסטיטוציע, הגם די אנפיהרער האבען כסדר געטענה'ט, אז כדי אנצונעמען ענדערונגען איז א געזעץ איז גענוג בלויז א געוועגליכע מעהרהייט. צוליב דעם ווילען פון שאפען דריי־פירטעל שטימען פאר די ענדערונגען האבען די אנפיהרער פון „בעבע" א גאנצען טאג געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען געווינען די נאציאנאלע מינדערהייטען זיך אפצוהאלטען פון שטימען, אזעלכע שטימען ווערען גערעכענט פאר דער קאנסטיטוציע מיט די אוקראינער און ווייסרוסען איז מען שנעל פערטיג געווארן און זיי האבען געענדערט זייער שטעלונג

לאנגע אונטערהאנדלונגען זענען אויך פארגעקומען מיט דער יודישער „קאלא", וועלכער האט געהאט אין הסכם מיט דער רעדע פון דעפ. ראטענשטרייך בעשלאסען צו שטימען געגען דער קאנסטיטוציע. שפעט ביינאכט איז דאס יודישע „קאלא' ווידער צונויפגערופען געווארן און פלוצלינג האט זיך אין „קאלא" געשאפען א מעהרהייט זיך אפצוהאלטען פון שטימען. דר. טהאן איז געווען שטארק געגען דעם דאזיגען בעשלוס, ער האט געהאט גרויס תרעומות צו דעפ. ד"ר ראזענבלאט, וועלכער איז נישט געקומען צו דער זיצונג, און וועלכער וואלט איהם געקענט ביהילפיג זיין אין זיין שטעלונג. סוף כל סוף האט דאס „קאלא" בעשלאסען זיך אפצוהאלטען פון שטימען.

2 ביינאכט איז דער סיים צוגעטרעטען אפצושטימען די קאנסטיטוציע. ס'האט זיך ארויסגעוויזן, אז צו א קוואליפיצירטער מעהרהייט האט געפעהלט 6 שטימען. דער מארשאלעק האט אבער ערקלערט, אז די קאנסטיטוציע איז אנגענומען געווארען, ווייל צו די ענדערונגען האט מען געדארפט א געוועגליכע מעהרהייט.

די פארשטעהער פון די אפאזיציאנעלע קלובען נ. ד., כ. ד., פ.פ.ס. און פויערים־פארטיי האבען אפגעגעבען שארפע ערקלערונגען, אז די קאנסטיטוציע איז אנגענומען געווארן נישט געזעצליך. נאכ'ן אפגעבען די ערקלערונגען האבען זיי פערלאזען די זיצונג.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש)

אין דער קאנסטיטוציע־דעבאטע האט גענומען א ווארט דעפ. ראטענשטרייך, וועלכער האט געזאגט:

הויכער סיים! דאס יודישע „קאלא", די רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פארלאמענט האט אין יאהר 1926 געשטימט פאר דער רעפארם פון דער קאנסטיטוציע, וועלכע האט געשטרעבט צו פערשטארקען דעם אויטאריטעט פון רעכט פון די מלוכה־פיהרער. די רעפארמען האבען אבער נישט בעריהרט די ענינים פון דער קאנסטיטוציע. די ביז־איצטיגע קאנסטיטוציע האט געהיטען די פולע גלייכבערעכטיגונג פון יחיד און ממילא אויך פון יעדע גרופע און מינדערהייט צו פערטיידיגען איהר, נאציאנאלע, בירגערליכע און ווירטשאפטליכע רעכט. די קאנסטיטוציע האט ענטהאלטען אין זיך דעם פרינציפ פון פראפארציאנעלע וואהלען, וואס האט מעגליך געמאכט דער יודישער בעפעלקערונג אריינצופיהרען אין די פארלאמענטארע אינסטאנצען איהרע פארשטעהער, וועלכע האבען געקעמפט פאר איהרע רעכט, האבען אנגעוויזען אויף די נויטען פון דער יודישער בעפעלקערונג און נישט דערלאזט צו איהר דעקלאסירונג. דער איצטיגער פראיעקט אפצושאפען די פראפארציאנעלע וואהלען האט ארומגעכאפט די יודישע בעפעלקערונג מיט א־בערגרינדעטער מורא, אז זי אלס נישט טעריטאריאלע מינדערהייט, וועט בלייבען אהן א פארשטעהערשאפט אין פארלאמענט, וואס דאס בעדייט האבען בעוויזען די זיצונגען פון סענאט, וואו ס'איז נישט פארהאן קיין יודישער פארשטעהער, און האט נישט געקענט אנווייזן נישט נאר אויף דער פויפעריזאציע נאר אויף דער דעקלאסירונג פון דער יודישער בעפעלקערונג. דאס האט געשאפען די מיינונג, אז יודען פעהלט גארנישט און האבען זיך נישט אויף וואס צו בעקלאגען. ס'ליגט נישט אפילו אין אינטערעס פון דער מלוכה, אז 3 און א האלב מיליאן בירגער זאלען בלייבען אהן א רעפרעזענטאנץ אין פארלאמענט. אין דער קאנסטיטוציע־קאמיסיע האבען מיר פערלאנגט איבערצולאזען די פראפארציאנעלע וואהלען, ווייל מיר האבען נישט געוואלט איבערלאזען 10 פראצענט פון דער גאנצער בעפעלקערונג אהן א פארשטעהערשאפט און אויך נישט געוואלט, אז יודען זאלן זיין א קאמפענסאציע־מיטל בעת וואהלען צוליב דעם האלט דאס יודישע „קאלא" אונטער דעם פארשלאג וועגען פראפארציאנעלע וואהלען.

ווארשא, 23 (ספ. טעלעפאניש.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די יודישע „קאלא" האט געענדערט אין דער לעצטער מינוט איהר שטעלונג וועגען דער אפשטימונג פון דער נייער קאנסטיטוציע, געגען וואס דעפ. ד"ר טהאן איז געווען געגען, האט ד"ר טהאן באלד צוגעשיקט א בריף, אז ער רעזיגנירט פון דער פרעזעסור אין יודישען „קאלא".

ווארשא, 23 (ספ. טעלעפאניש.

די אפשטימונג איבער דער קאנסטיטוציע איז געווען א נאמענטליכע. ס'זענען אפגעגעבען געווארן 399 צעטלען, פאר די אויסבעסערונגען פון סענאט האבען געשטימט 260 געגען 139.

נאך דעם ווי די אפאזיציאנעלע גרופען גיבען זייערע ערקלערונגען, נעמט א ווארט מארשאלעק שוויטאלסקי, וועלכער האלט א לאנגע רעדע וועגען דעם, אז די קאנסטיטוציע איז אנגענומען געווארן גאנץ געזעצליך. צום סוף ערקלערט ער, אז קיינער בעקומט נישט מעהר קיין ווארט אין דער פראגע, אויף די לינקע זייט ווערט א שטארקער טומל, די פויערים זינגען „טשעטש וואס פאנאוויע מאגנאטשי", דער מארשאלעק שליסט אויס פון דער זיצונג דעם דעפ. דאבראוואלסקי און פאפראווא און דאן דעם קאמוניסטישען דעפוטאט ראזענבערג. די סאנאציע־דעפוטאטען זינגען די ערשטע ברינאדע און די אפאזיציע פערלאזט דעמאנסטראטיוו דעם זאל.

נייער בלבול פון „ארענדאוניק"
אויף וואלבאזשער יודען
אפקלאנגען פון די טראגישע מלחמה־געשעהענישען

די ענדעקעס אין לאדז און ארום לאדז האבען אנגעהויבען א געפלאנטע עקעלהאפטע אנטי־יודישע אקציע. זיי שטעלען זיך נישט אפ דורך זייער שמאטע, דעם „ארענדאוניק" פון פערשפרייטען די נידערטרעכטיגסטע העץ־ארבייט, בענוצענדיג זיך מיט בלבולים, רכילות און מסירות. זיי צילען דערביי פונאנדערצושטורמען אזא העצע, אז דער גיפט פון איהר זאל אריינדרינגען אין די אונבעוואוסטזיניגע פוילישע מאסען, וועלכע דארפען, ווי זיי אליין שרייבען, פערלירען דאס גלייכגעוויכט לגבי די יודען.

פאר זייער ארביטס־געביט האבען זיי אנגענומען די קליינע שטעטלעך אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע און פאר זייער „ספעציאליטעט" דאס ענטדעקען כלומרשטע „יודישע שפיאנען", וועלכע האבען אויסגעליפערט פאלאקען צו די דייטשען אין דער אקופאציע־צייט בעת דער מלחמה.

ס'האט זיך נאך נישט אפגעקיהלט די מורא'דיגע העצע, וואס דער „ארענדאוניק" האט פונאנדערגעוויקעלט אין שעראדז וועגען כלומרשט צוויי „יודישע שפיאנען" מעהל און איצקאוויטש און שוין ווידער האט מען ארויסגעלאזען א געשיכטע, דאס מאל אין וואלבאזש. און פונקט ווי אין שעראדז, שרייבט דער „ארענדאוניק" וועגען דעם, אז די יודען לייבוש אלעקסאנדער, מרדכי עלבינגער און מרים קירשבוים זאלען האבען גע'מסר'ט פאר די דייטשען דעם סעקרעטאר פון דער וואלבאזשער גמינע אנטאני אגראדזשינסקי, זיין זוהן אלעקסאנדער, דעם וואיט יאן מיקסא און א געוויסער מיעטשיסלאוו סמולקא, אז זיי האבען ארויסגעגעבען די רוסען א דייטשען זעלנער אוגוסט בוטשקע. דאס דייטשע מיליטער־געריכט האט די דערמאנטע פאלאקען צוליב דעם פערמשפט צום טויט און דער טויט־אורטייל איז אויסגעפיהרט געווארן.

דעם „ארענדאוניק" ווילט זיך, אז אזוי זאל האבען געווען און צוזאמען דערמיט קומט די העצע געגען יודען און די אינספיראציע צו פערפיהרען א פראצעס געגען די כלומרשטע יודישע מוסרים.

און פונקט אזוי ווי מיר האבען דעמאסקירט די בונות און ליגענס פון „ארענדאוניק" אין דער מעשה שעראדז, איז א מיטארבייטער פון „נייעם פאלקסבלאט" ארויסגעפאהרען קיין וואלבאזש, כדי צו דערגעהן דעם אמת וועגען דער דאזיגער געשיכטע.

דאס שטעטעל וואלבאזש איז ווי אלע קליינע שטעטלעך אין פוילען, א רונדיגער מארק מיט קליינע איינגעבויגענע הייזלעך ארום, און די זייטען עטליכע גאסען מיט די זעלבע קליינע הייזלעך און געוועלבלעך. פון וואס יודען האבען פרנסה? — פון גארנישט. פון וואס לעבען זיי? ווער זאגט דען, אז דאס הייסט געלעבט?

דרעהען זיך די יודען ארום אין מארק און זוכען א גראשען צו פערדינען און האבען גארנישט מעהר אין זינען. די לעצטע טעג האבען זיך די פנים'ער פון די יודען פערצויגען עפעס מיט א טרויער, עפעס א מורא, א שרעק קען מען אראפלייענען פון זיי.

יעדען טאג אינדערפריה ווען זיי געהען ארויס פון די שטובען, פרעגט מען זיך: וואס שרייבט עפעס היינט דער דאזיגער „ארענדאוניק"? און מיט וואס וועט זיך דאס אלץ ענדיגען?

— איך געה ארויס פון אויטאבוס, וועלכער ברענגט מיך פון פיעטראקאוו און ארום מיר שטעהט שוין א גרופע יודען, וועלכע גיבען מיר שלום און אין זייער מינע דערקען איך, אז זיי האבען נישט דעם מוט מיך צו פרעגען צוליב וואס איך בין געקומען קיין וואלבאזש.

ווען זיי דערוויסען זיך, אז איך בין א פארשטעהער פון א יודישער צייטונג און ערקלער זיי דעם ציל פון מיין קומען קיין וואלבאזש, ווערט די שטימונג ביי די יודען פיל בעסער. זיי רעדען זיך פונאנדער און באלד דערוויס איך זיך, אז די גאנצע מעשה, וועלכע דער „ארענדאוניק" שרייבט וועגען די יודען אין וואלבאזש, איז פולשטענדיג אויסגעטראכט און האט מיט'ן אמת גארנישט צו טון. לוידער האט די העצע אין וואלבאזש אנגעטראפען אויף א זעהר גוטען באדען און די נישט־יודישע בעפ־

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

פולמאַכטען פאַרן מלוכה־פּרעזידענט אָנגענומען געװאָרען דורכן סיים

דעפּ. פּאַסכאַלסקי װעגן די לאָדזער ענדעקעס

װאַרשע, 23 (טעלעפאָניש)

נאָך די געהיימניספולע באַראַטונגען אין רע־גירונגס־לאַגער, צוליב װעלכע מען האָט צװײ מאָל אָפּגעלייגט אין סיים דעם פּונקט װעגן בריטע פולמאַכטען פאַר דער רעגירונג, איז נעכטען ענדלעך די דאָזיגער פּונקט אַװעקגעשטעלט געװאָרען אויף דער טאָג־אָרדנונג פון סיים.

אײדער מ'איז צוגעטרעטען צו דער טאָג־אָרד־נונג האָט דער מאַרשאַלעק געמאָלדען, אַז דער מאַנדאַט פון קאָמ. דעפּ. װאַצלאַװ ראַזשעק, װעל־כער קומט שוין נישט אויף אַ סך זיצונגען פון סיים װערט בטל (װי באַװאוסט איז ראַזשעק אַרויסגעגעבען געװאָרען דער פּראָקוראַטור און ער האָט אויף זיך אַ פּראָצעס, ער איז אַנטלאָפען קײן אויס־לאַנד — רעד.)

דעם פּונקט װעגן די פולמאַכטען רעפערירט דער סאַנאַציע־דעפּוטאַט פּאַסכאַלסקי.

ער שטרייכט אונטער פון אָנהייב, אַז דער דאָזיגער געזעץ־פּראָיעקט אונטערשיידעט זיך מיט דעם װאָס ער'שט פון די פריהערדיגע געזעצען, װעלכע מען האָט אָנגענומען צום סוף פון יעטװעדער סיים־סעסיע פאַר דער לעצטער צייט. מער נישט אין דעם אינצטיגען איז פאַראַן אַ פּונקט, װעלכער לױטעט, אַז דער געזעץ װעגן די בריטע פולמאַכטען פאַר־בלײַבט שפּעטסטענס ביז דער נײַער סעסיע פון סיים. דאָס זאָל הײסען, אַז אויב ביז דער נײַער סעסיע װעט אָנגענומען װערען די נײַע קאָנסטיטוציע װעט דער געזעץ װעגען די פולמאַכטען, װאָס װערט אָנגענומען אויפ'ן סמך פון דער אַלטער קאָנסטיטוציע בטל. ס'איז הײסט עס גאַנץ מעגליך, די נײַע קאָנסטיטוציע זאָל אָנגענומען װערען נאָך ביז דער נײַער סעסיע פון סיים (דורך אַנ־אויסערגעװעהנליכער סעסיע אָדער נאָך אין משך פון דער איצטיגער סעסיע). די נײַע קאָנסטיטוציע קען גאַנץ מעגליך אַרײַן אין קראַפט נאָך נאָר דער נאָרמאַלער סעסיע פון איצטיגען סיים (סוף יאָהר 1935).

פּאַסכאַלסקי פּאָלעמיזירט מיט די געגנער פון די בריטע פולמאַכטען.

אין דער דיסקוסיע נעמט דער ערשטער אַ װאָרט דער ענדעק טשעטװערטינסקי. די אַלע געזעצען, װעלכע װערען אַרויסגעגעבען אויפ'ן סמך פון די בריטע פולמאַכטען — זאָגט דער רעדנער — זענען נישט גוט באַאַרבײַט.

צום סוף זאָגט טשעטװערטינסקי, אַז װאָס רעגירונג געװען דאָרטגענומען מיט אַזאַ שטאַרקען נאַציאָנאַלען גייסט, װי די רעגירונג אין דײַטשלאַנד, װאָלטען די ענדעקעס געשטימט פאַר די פולמאַכטען, אַפילו װען די רעגירונג זאָלט נישט געװען קיין ענדעקיש.

דעפּ. טשאַפּינסקי (פּ.פּ.ס.) מעלדעט, אַז דער פּ.פּ.ס־ישער קלוב װעט שטימען געגען די פולמאַכטען.

דער אוקראַיִנער כרוצקי זאָגט, אַז אויפ'ן סמך פון די פולמאַכטען װעט די רעגירונג קענען אַרויסגעבען אַ נײַע נאַהל־אָרדינאַציע, װעלכע װעט זײַן אַנ'אמת'ער אַטענטאַט אויף די רעכט פון די אוקראַיִנער. זיי װעלען בלײַבען אָהן אַ רעפּרע־זענטאַנץ. זאָל די רעגירונג נישט רײצען די אוקראַי־נער און נישט דערפיהרען דערצו, אַז אַלע לעבעדיגע כחות פון אוקראַיִנישען פאָלק זאָלען אַריבערגיין צו אונטערערדישער אַרבײַט.

טשאַרנעצקי (פּויערים־פּאַרטיי) מעלדעט, אַז זײַן קלוב האָט נישט קיין צוטרוי צו דער רעגירונג און צום הײַנטיגען סיסטעם.

געגען די פולמאַכטען טרעט אַרויס דער פאַר־שטעהער פון די אוקראַיִנער ראַדיקאַל־סאָציאַליסטען מאַטשאַק.

נאָך דער שלוס־רעדע פון רעפערענט פּאַס־כאַלסקי טרעט מען צו צו דער אָפּשטימונג.

דאָס געזעץ װעגן די פולמאַכטען װערט אָנ־גענומען מיט די שטימען פון דער סאַנאַציע.

פּאָלעמיזירענדיג מיט פירשט טשעטװערטינסקי (נ. ד.) פרעגט דער רעפערענט דעפּ. פּאַסכאַלסקי: װעגען װאָס פאַראַ רעכט דער ענדעק רעדט, אפשר װעגען דעם רעכט, װעלכע װערט אויסגעפיהרט אין לאָדזער שטאָט־ראַט?

— מיר האַלטען, האָט דעפּ. פּאַסכאַלסקי גע־זאָגט, אַז דאָס װאָס איז געשעהען אין לאָדז, איז אַ צוריקקעהר צו דער אַלטער דעמאַגאָגיע, צו די פּאָגראָם־שטימונגען פון 1905 און ס'ברענגט צו פעך־שװעבען דעם נאָמען פון פּוילען.

די שטאַטען אין אַמעריקאַ האָבען געליטען פון אַ גרויסען שטורם

ניו־יאָרק, 23 (ספּ. טעל.)

אין די אַמעריקאַנער שטאַטען קאַנזאַס, נעבּ־ראַסקאַ און אָקלאַהאַמאַ איז פאָרגעקומען אַ שרעק־ליכער זאַמד־שטורם. ס'זענען פאַראַן פיל טויטע און פאַרװאונדעטע. די שאָדענס זענען אומגע־הויער גרויס.

פערגיטיגונג פאַר די װעלכע האָבען געליטען פון דער דײַטשער איבערקעהרעניש

בערלין, 23 (יט״א טעלעגראַפיש)

װי דער יט״א קאָרעספּאָנדענט דערװאוסט זיך, האָט אין דײַטשלאַנד געזעץ בלאַט נאָך אין מעברואַר געזאָלט ערשיינען אַ פאַראָרדנונג װעגען פערגיטיגען די היזקות װאָס מענשען האָבען גע־ליטען צוליב דער איבערקעהרעניש אין דײַטש־לאַנד. װעגען די ענטשעדיגונגען דאַרף מען זיך װענדען צום געריכט שפּעטסטענס ביזן 31־טען מערץ ד.י.

די פאַראָרדנונג איז מיט אַ כװנה געהאַלטען געװאָרען ביז דער לעצטער מינוט בסוד. װער ס'האָט דערום עפּעס אַ טענה װעגען ענטשעדיגונג מוז זיך שוין װענדען צום געריכט.

אַ האַנדעלס־מיסיע פון א״י קײן אײראָפּאַ

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין דער האַנדעלס־מיסיע, װאָס פאָהרט בקרוב אָפּ פון ארץ ישראל קײן אײראָפּע געהען אַרײַן 1 יוד, 1 אַראַבער און אַנ'ענגלענדער.

רעװמאַטיקער און לײַדענדע אויף אַרטרעטיזם

פּיהלען בעװאונדערס די דאָזיגע קראַנקהײט בעת פלוצימדיגע און אָפטע ענדערונגען פון װעטער. בפרט אין דער איצטיגער איבערגאַנגס־צײַט — פריהלינג.

די פּײַנליכע יסורים פון רעװמאַטיזם און אַר־טרעטיזם בעזײַטיגען די טאַבלעטקעס טאָגאַל װעל־כע ברענגען פערלייכטערונג אין די דאָזיגע לײַדען.

די טאַבלעטקעס טאָגאַל בענוצט מען בײַ רעװ־מאַטיזם, פּאָדאַגרע, אַרטרעטיזם, נעװראַלגיע צו 2 טאַבלעטקעס 3 מאָל טעגליך.

קאַנצעסיע אויף אַנ'ערד־שטח אין בײרוט

האָט בעקומען אַ יודישע געזעלשאַפט

בײרוט, 23 (יט״א טעלעגראַפיש)

די סירישע פּרעסע טײלט מיט, אַז אַ יודישע געזעלשאַפט האָלט בײַם בעקומען אַ קאָנצעסיע אויף אַ גרויסען ערד־שטח אין בײרוט.

דײַטשע מאַנעװרעס אויף דער ליטװישער גרעניץ

קאַװנאַ, 23 (ספּ. טעל.)

בײַ דער ליטװישער גרעניץ האָבען זיך אָנ־געהויבען גרויסע דײַטשע מאַנעװרעס.

שעף פון ענגלישען גענעראַל־שטאַב אין א״י

ירושלים, 23 (יט״א טעלעגראַפיש)

קײן ארץ ישראל איז געקומען דער שעף פון ענגלישען גענעראַל־שטאַב.

די קאָנפערענץ פון די דרײַ מלוכות

ענגלאַנד, פראַנקרײַך און איטאַליען

פּאַריז, 23 (ספּ. טעל.)

הײַנט 6 אָװענד איז פאַרעפענטליכט געװאָ־רען אַנ'אָפיציעלער קאָמוניקאַט װעגען דער קאָנ־פערענץ פון ענגלאַנד, פראַנקרײַך און איטאַליען. אין קאָמוניקאַט װערט געזאָגט, אַז דער פראַנצוי־זישער אויסערן מיניסטער לאַװאַל, דער ענגלישער מיניסטער אידען און מינ. סוּװיטש (איטאַליען) האָ־בען זיך הײַנט צוזאַמענגעטראָפען און האָבען גע־פיהרט מײנונגס אויסטוישען װעגען דער לאַגע.

דער ענגלישער פאַרשטעהער האָט ערקלערט, אַז סײמאָנס רײַזע קײן בערלין האָט בלויז אַנ'אינ־פאָרמאַציע־כאַראַקטער. ס'איז בעשלאָסען געװאָרען, אַז נאָך די ענגלישע װיזיטען אין בערלין, מאָסקװע, װאַרשע און פּראַג װעלען זיך די פאַרשטעהער פון די דערמאָנטע מלוכות װידער צוזאַמענקומען דעם 11 אַפּריל אין שטרעזאַ.

פּרײַזען בײַטאָג: פון 45 גר. ביז 1 זל. ערשטע רײע.

לאָדזער יודיש רעפּרעזענטאַנץ־טעאַטער
„ראַזמאַיטאָשטשי"
ציגעל־גאַס 27, טעל. 112־25.
דירעקציע: דוד צעלמײַסטער.

פּרײַזען אָװענד: פון 80 גר. ביז 2 זל. ערשטע רײע.

הײַנט זונטאַג — 2 פאָרשטעלונגען — 4.30 בײַטאָג און 9.30 אָװענד
אַלגעמײנע צופרידענקײט און הילכיגע בראַװאָ'ס פאַר

װיערא קאַניעװסקאַ און פּאַװל ברײַטמאַן

און פאַר'ן גאַנצען קינסטלער־אַנסאַמבל פון „ראַזמאַיטאָשטשי"
אין דער פּרעכטיגער מעלאָדישער פאָרשטעלונג, מיט פיל נומערן געזאַנג און טענץ
הוראַגאַן פון געלעכטער! — פּרעכטיגע געזאַנג־נומערן! — שפּאַנענדער אינהאַלט!
אַפּלאָדיסמענטען אָהן אויפהער!
יעדער װיץ אַ געלעכטער־שאָס!
אָט דאָס זענען די מעלות פון דער גלענצענדער פאָרשטעלונג!

די שכור'טע

אין 2 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג.

װיערא קאַניעװסקאַ – די „שכור'טע"; פּאַװל ברײַטמאַן – דער שײנער „פּרעדי"
צוזאַמען מיט איבעריגע קינסטלער: באַזשיק מאַקס, גוטמאַן ק., גרודבערג יצחק הערשקאָװיטש ש., הילסבערג מרדכי, האַמבורגער דוד, ליפּמאַן משה, ליפּמאַן נאַטאַליא, ליטאַן ענ', ליבראַװסקאַ רוזשאַ, ליבראַװסקאַ לאה, לעמבערגער גרשון, צװיליך ישעיהו, רובינאַ פאַניא.
גרויסער כאָר און אָרקעסטער אונטער דער לײטונג פון לעאָן זעלמאַן.

בברכת מזל־טוב מברכים אנחנו
לארושיהם של מר
שמואל גלזר
והעלמה
מינא קרישק
כוכבים המזהירים בחייכם תהי' אהבה וצלחה
פרסנל של פירמה
גלזר. 6893

דעם פּרײַנד אַבראַם און פאַמיליע קאַלינסקי
צוליב'ן טויט פון זײער
פאָטער
דריקט אויס אויפריכטיגען בײלייד
מ. אַלטמאַן.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשובן שעף ה'
ליבל אַסטראָװיעצקי
צוליבן טויט פון זײַן אומפאַרגעסליכע מוטער
נ״ע שרה
זײַט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
דאָס פּערסאָנאַל
פון דער פירמע „פלאַש"
פּיעטריקאָװער 6.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שװערגעטראָפענער פאַמיליע װאָלקאָװיטש צוליב'ן פריהצײַטיגען טויט פון זײער אומ־פאַרגעסליכע טאָכטער
נ״ע אסתר פריידל
זײַט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
אברהם יעקב פלום און חוה מאַקאָרסקאַ.

אויף דער מאָדע־רעװיע
װאָס קומט פאָר הײַנט זונטאַג, דעם 24 מערץ ה.י.
װעלען זיך געפינען
שיך
די שענסטע מאָדעלען
פון דער באַקאַנטער פירמע
A. OGOREK
5 ZAWADZKA 5

מאָרגען מאָנטאַג, דעם 25 מערץ, 12.30 בײַטאָג, קומט פאָר אויפ'ן בית־החיים די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזערע אומפאַרגעסליכע עלטערן
ראַכעל פרײַדאַ און אברהם ז״ל גאָטהעלף
צו װעלכע אַלע קרובים, פרײַנד און באַקאַנטע װערען געבעטען צו קומען.
די פאַמיליע.
6895

בלעמ'ס קללה

איז מקוים געווארען אויף די נאציס אין אמעריקע

פערשפרייטען דאקומענטען אין וועלכע פרענקלין רופט יודען פאראזיטען. — בער. היסטאריקער בעווייזט, אז דער דאקומענט איז א היטלעריסטישע פעלשונג. — פרענקלין האט גאר געווארענט נעגען דייטשע אימיגראציע, ווייל זיי זענען א פאלק, וואס קאן זיך נישט בענוצען מיט פרייהייט.

בענדזשאמין פרענקלין — אנ'אנטיסעמיט? ווי איז דאס גאר מעגליך? פרענקלין איז די דריטע פאפולערסטע פיגור אין דער אמעריקאנער געשיכטע. מען רעדט ארויס כמעט אין איין אטעם די דריי נעמען: וואשינגטאן, לינקאלן, פרענקלין. בענדזשאמין פרענקלין איז געווען א בעריהמטער מלוכה־מאן, א פובליציסט און איינער פון די ליבעראלסטע גייסטער פון זיין צייט. אין אלע שוהלען דערצעהלט מען די קינדער געשיכטעס וועגען זיין גוטסקייט און ברייטהארציגקייט. אבער לעצטענס האבען די נאציס גענומען ברענגען ציטאטען צו בעווייזען אז פרענקלין האט בעלאנגט אין זייער גווארדיע און האט נאך מעהר ווי שטרייכער, געבעלס און היטלער אליין פיינט געהאט יודען.

אין צענדליגער טויזענטער אמעריקאנער היימען זענען פערשפרייט געווארען פאמפלעטען און צירקולארען אין וועלכע עס ווערען געבראכט פרענקלינס מיינונגען וועגען יודען. פרענקלין בעצייכענט, לויט יענע פאמפלעטען, דאס יודישע פאלק אלס א פאלק פון אזיאטען און ווילדע ציגיינער, וואס קאנען בלויז ברענגען אומגליק אויף דער יונגער אמעריקאנער רעפובליק.

לויט יענע קוועלען ווארענט פרענקלין, די גרינדער פון דער אמעריקאנער רעפובליק, אז זיי זאלען זיך קלינגען איבער די יודען, ווייל אז נישט וועלען די יודען זיך קלינגען איבער זיי.

דאס הייסט, פראסט און פשוט: די נאציס האבען געבראכט א הסכמה אויף אנטיסעמיטיזם פון נישט קיין אנדערען ווי בענדזשאמין פרענקלין.

די מיינונגען פון בענדזשאמין פרענקלין האט צוערשט געבראכט דער שונא ישראל וויליאם דאדלי פעלי אין זיין זשורנאל „ליבערייישאן“, ארגאן פון די „זילבערנע העמדלעך“, אין אנ'ארטיקעל וואס ער האט געדרוקט אין זיין זשורנאל דערצעהלט פעלי אזא געשיכטע:

ווען מען האט פעררופען די גרויסע קאנסטיטוציאנעלע פערזאמלונג ביי וועלכער עס איז פערפאסט געווארען די קאנסטיטוציע פאר די פעראייניגטע שטאטען, האט איינער פון די אונטערשרייבער פון דער קאנסטיטוציע, טשארלס פינקני, געהאלטען א טאג־בוך אין וועלכען ער האט פערשריבען די געשפרעכען, וואס די דעלעגאטען האבען געפיהרט צווישען די זיצונגען, און עס דארף הייסען, לויט פעלין, אז אין פינקנים טאג־בוך איז אויך פערצייכענט דאס וואס פרענקלין האט געזאגט וועגען די יודען.

און אט וואס פרענקלין זאל האבען געזאגט וועגען די יודען אין זיין פריוואטען שמועס:

— איבער זיבעצען הונדערט יאהר האבען די יודען בעוויינט זייער גורל. אבער ווען די וועלט וואלט זיי, היינט צוריקגעגעבען פאלעסטינע, וואלטען די יודען שוין געפינען א תירוץ זיך נישט צו בעזעצען

(בריוו פון ניו־יארק)

פון י. לאמעד

דארט, פארוואס? ווייל די יודען זענען בלוט־זויגערס! און בלוט־זויגערס פון זייער סארט ווילען דווקא לעבען אויפן בלוט פון דער קריסטליכער וועלט, אויפן בלוט פון די קריסטען.

דערנאך ברענגט פעלי פון פינקנים בלומרשען טאג־בוך, פרענקלינס ווארנונג, אז מען זאל בעגרעניצען יודישע אימיגראציע קיין אמעריקא:

— אויב איהר וועט נישט אויסשליסען די יודען פון די פעראייניגטע שטאטען וועלען זיי אין צוויי הונדערט יאהר ארום פערכאפען דאס לאנד, פערשלינגען דאס לאנד. פערשווענקען אונזער מדינה און איינפיהרען זייער אייגענע רעגירונגס־סיסטעם. אונזערע קינדער און קינדס קינדער וועלען ארבייטען אויף די פעלדער און די יודען וועלען זאמלען די פראצע פון אונזערע קינדער אין זייערע שפייכלער און זיך רייבען די הענט. איך ווארן אייך, אז אויב איהר וועט נישט אויסשליסען די יודען פון די פעראייניגטע שטאטען, וועט איהר פערשאלטען ווערען פון אייערע קינדער און קינדס קינדער, איהר וועט נישט האבען קיין רוה אין אייערע קברים.

אזוי, — האט פעלי דערצעהלט אין זיין זשורנאל, — האט פרענקלין זיך אויסגעדריקט וועגען די יודען, און דאס איז שווארץ־אויף־ווייס פערשריבען אין דעם טאג־בוך פון א צווייטען גרינדער פון דער אמעריקאנער רעפובליק, בענדזשאמין טשארלס פינקני. פעלי האט אבער מורא געהאט, טאמער שטעלט מען איהם די קלאץ קשיה: וואו ערגעץ איז אט דאס טאג־בוך? האט ער באלד דערציילט א מעשה, אז דאס טאג־בוך האט פינקני געדרוקט אין געצעהלטע עקזעמפלארען, ווען ס'איז געקומען דער בירגער־קריג און די פיינסטע ביבליאטעקען זענען פערברענט געווארען איז געלונגען צו ראטעווען בלויז איין עקזעמפליאר פון דעם פינקני טאג־בוך, דער איינער עקזעמפלאר געפינט זיך „ביי א מענש אין דזשראדזשיא“, ווער עס איז דער מענש וואס האט דעם עקזעמפלאר, האט ער נישט דערציילט.

דאס מאטעריאל פון פעלים ארטיקעל איז איבערגעדרוקט געווארען אין אנדערע אנטיסעמיטישע פראגראם־העצערישע צירקולארען.

די צירקולארען און פאמפלעטען זענען געשיקט געווארען אין צענדליגער טויזענטער אמעריקאנער היימען, די נאציס האבען זיך מיישב געווען, אז דער בעסטער מטאר איז צו קריגען אויף זייער אנטיסעמיטיזם די הסכמה פון א בעריהמטען אמעריקאנער, און זיי האבען זיך אנגעכאפט אין פרענקלינס הסכמה

דער בעריהמטער היסטאריקער טשארלס ע. בירד האט אבער בעשלאסען די זאך צו אונטערזוכען, ער איז פון די גרעסטע אויטאריטעטען איבער אמעריקאנער געשיכטע און איהם האט די זאך אויסגעוויזען צו זיין א ווילדע פאבריקאציע, א פעלשונג, ער האט דערפאר גענומען אונטערזוכען דעם ענין, און אין ארגאן פון דער ציוניסטיש־סאציאליסטישער בעוועגונג „דזשואיש פראנטיער“, דרוקט ער אנ'אינטערעסאנטען ארטיקעל אין וועלכען ער ווייזט אן, אז פרענקלינס אנטיסעמיטישע ציטאטען זענען א פעלשונג, פינקני האט קיינמאל נישט פערצייכענט אין א טאג־בוך די געשפרעכען ביי דער קאנסטיטוציאנעלער פערזאמלונג. פינקנים טאג־בוך איז גאר נישטא אויף דער וועלט, נאך מעהר: פרענקלין איז געווען א אוהב ישראל, און גראד וועגען דער דייטשער פסיכאלאגיע האט ער גארנישט קיין שמייכעלדיגע מיינונג. זיין אנאליז פון דער דייטשער פסיכאלאגיע ווארפט א ליכט אויף דער היטלער־בעוועגונג און די סיבות וואס האבען געפיהרט צו היטלערס מאכט — די פסיכאלאגישע סיבות. ער זעהט אויך פאר אין זיינע ווערק א נאצי־בעוועגונג אין אמעריקע, עס איז א געוואלדיג אינטערעסאנט ארטיקעל.

נאכדעם ווי פעלי האט אפגעדרוקט די ציטאטען פון פינקנים טאג־בוך, האט די „וועלט־דינסט“, א היטלעריסטישע נייעס ־ אגענטור, איבערגעדרוקט פרענקלינס בלומרשטע „מיינונגען“ וועגען יודען.

דערנאך האט עס דער נאצי ־ ארגאן אין דער שווייץ — „פאלקסבונד“ — איבערגעדרוקט. דערנאך — שטרייכערס „שטירמער“.

שפעטער איז עס אריינגעפאלען אין די הענט פון ראבערט עדווארד עדמאנסאן. עדמאנסאן איז א נאצי־אגענט וואס פיהרט אן זיין היטלעריסטישע העצע צווישען די וואל־סטריט באנקירען, ער צעשיקט בלומרשטע ביולעטינס וועגען עקאנאמישע און פינאנציעלע פראגען, און ליגט דערוויל צו אנטיסעמיטישע ליטעראטור. ער האט לעצטענס ארויסגעשיקט „פרענקלינס מיינונגען“ אונטערן טיטול: „פרענקלינס נבואה“.

עס איז אנגעקומען אין טויזענטער עקזעמפלארען צו וויכטיגע פירמעס און באנקען.

ער דערצעהלט נישט פון וואנעט ער האט גענומען. אבער עס איז קלאר אז ער האט עס אויך, מיט געוויסע ענדערונגען, גענומען פון ליבערייישאן.

פראפעסאר בירד האט זיך מיט איהם געשטעלט אין פערבינדונג.

ער האט געפאדערט עדמאנסאן זאל איהם געבען דעם קוואל פון וואנעט ער האט געקראגען „פרענקלינס נבואה“.

עדמאנסאן איז געווארען פריקרע, ער האט געענטפערט אז אליין האט ער דעם אריגינאל נישט געזעהן, אליין האט ער דעם אריגינאל נישט געלייענט, ער האט זיינע ציטאטען באזירט אויף

קלאנגען, נאר וואס דען? ער האט געהערט אז א געוויסער מעדיסאן גרענט האט א קאפיע פון דעם דאקומענט. פראפעסאר בירד האט זיך גלייך געשטעלט אין פערבינדונג מיט גרענטן, און אט וואס גרענט האט געהאט צו זאגען:

— צוריק מיט עטליכע יאהר איז מיר אריינגעפאלען אין די הענט א דאקומענט, עס האט געזאלט זיין א פערצייכענונג פון אנטיסעמיטישע בעמערקונגען, וואס פרענקלין האט געלאזט פאלען, אבער איך האב אונטערזוכט און נישט געפונען די מינדסטע בעשטעטיגונג. אז דער דאקומענט איז א רעיעלער.

בירד האט זיך דורכגעשריבען מיט די גרעסטע אויטאריטעטען איבער פרענקלין און פינקני. מיט מענשען, וואס זענען בקי אין יעדען ווארט, וואס די צוויי פראמינענטע אמעריקאנער האבען ווען עס איז געשריבען, ער האט אליין דורכגעריזט פערשידענע ערטער וואו פרענקלין איז אמאל איינגעשטאנען, ער האט איבערגעקוקט אלע זיינע בריף און נישט געפונען די קלענסטע בעמערקונג נעגען יודען,

פראפעסאר בירד זאגט אין ארטיקעל:

— איך האב נישט געהאט קיין צווייפעל אז דאס איז א פעלשונג. א פאבריקאציע פון אנטיסעמיטען, איך האב אבער מורא געהאט, טאמער האט פרענקלין ערגעץ וואו געלאזט פאלען א בעמערקונג, האט ערגעץ געמאכט א פערצייכענונג וועגען יודען וואס קאן צווידייטיג אויסגעטייטשט ווערען, איך האב דאס אויסגעפארשט און נישט געפינען קיין שפור פון דעם אין זיינע שריפטען.

— פרענקלין האט נישט געלאזט פאלען וועלכע עס איז בעמערקונגען, נישט געמאכט וועלכע עס איז פערצייכענונגען, וואס זאל קאנען פערדרעהט ווערען אפילו פון בייזוויליגסטען מענש.

פרענקלין האט געשריבען וועגען אימיגראציע, אבער ער האט מיט קיין איין ווארט נישט דערמאנט די יודען, עס זענען פאראן בעווייזען פון זיין גוטער בעציהונג צו יודען. ווען די פילאדעלפיער יודישע קהלה האט גענומען בויען א שוהל, איז פרענקלין געווען דער ערשטער נדבן, און האט זיך אונטערגעשריבען אויף אנ'אפעל.

גלייכצייטיג איז אבער פאראן א בריף, דערצעהלט פראפעסאר בירד, וואס פרענקלין האט נעשריבען אין יאהר 1753 צו זיינעם א פריינד, אין וועלכען ער זאגט ארוים גארנישט קיין שמייכעלדיגע נעדאנקען און מיינונגען וועגען די דייטשען.

פרענקלין זאגט אין יענעם בריף אז מען וואלט בעדארפט אפווענדען די דייטשע אימיגראציע פון די אמעריקאנער ברעגען. „עס קאן נאך אמאל קומען צו גרויסע אומארדנונגען צווישען אונז און די דייטשען אין אונזער מדינה“, האט ער געשריבען.

„זיי זענען נישט געוואוינט צו פרייהייט און ווייסען דערפאר נישט ווי צו בענוצען זיך מיט פרייהייט אויף א בעשיידענעם שטייגער, די דייטשען בעטראכטען זיך בלויז דאן פולשטענדיג פריי, ווען זיי קאנען זיך פיהלען פריי גענוג צו בעליידיגען און שימפען זייערע אייגענע לעהרער, זייערע קינדער קאנען נישט קיין ענגליש. אימפארטירען ביכער פון דייטשלאנד אויב זייער אימיגראציע־פלוס זאל נישט אפגעווענדעט ווערען פון אונזערע ברעגען וועלען זיי נאך פערפלייצען אונזער מדינה, און שטעלען אונזער לאנד און שפראך אין געפאהר“.

פראפעסאר בירדס ארטיקעל איז געוואלדיג אינטערעסאנט.

ראשית ווייזט ער אן, ווי די נאציס שטעלען זיך פאר גארנישט אפ ווען זיי ווילען פערשטפרייטען זייער פראפאגאנדע. אפילו אויסגעטראכט א בלבול אויף א טויטען אמעריקאנער, אבי צו קאנען קריגען א הסכמה אויף זייער העצע.

זיי האבען געוואוסט, אז בענדזשאמין פרענקלין קאן זיי נישט ענטפערען, אבער פאראן פרענקלין־היסטאריקער, און די האבען געענטפערט מיט שלאגענדיגע בעווייזען.

די פראזיאלאגיע פון דער „פרענקלין־נבואה“ איז נישט פון פרענקלינס צייט. ס'איז נישט פרענקלינס סטיל, און עס קלינגט ווי אנ'איבערזעצונג פון מאדערנעם דייטש.

סיי ווי סיי, די נאציס האבען געוואלט דורך פרענקלינס מויל שילטען די יודען, און ארויסגעקומען איז פונקט פערקעהרט, אזוי ווי ביי בלעם'ען.

קינא־טעאטער

„MIRAZ“

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט און פאלגענדע טעג!

די ליבלינגען פון ג. פובליקום

Flip i Flap

אין דער פרעהליכער קאמעדיע א. ג.

צו וואס ארב"יטען!

ווי אויך

א מיטאג 8 א זייגער

אין די הויפט־ראלען:

Marja Dressler,
Ljonel Barrymore,
Wallace Beery
i Jean Harlow

פרייזען פון די פלעצער: III פל. 54 גר. II פל. 85 גר., I פל. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.

דער זאל איז גוט בעהייצט.

יודישער געלערנטער בעזוכט אנ'אינזעל

וואס איז אויפגעבויט פון אײן מאן מיט אכט פרויען

די טעג איז דער יודישער געלעהרטער, ד"ר ה. ל. שאפירא, צוריקגעקומען פון א לאנגער פארשונגס־רייזע איבער די אינזלען פון דעם פאציפישען אקעאן און געבראכט מיט זיך א גרוס פון דעם אינזעל פיטקיירן און זיינע איינוואוינער. דער גרוס איז זעהר אינטערעסאנט און בעלעהרענד.

דאס איז געווען מיט א קארגע 150 יאהר צוריק. די ענגלישע קריגס ־ שיף „באונטי“ האט זיך דאן אוועקגעלאזען איבער דעם פאציפישען אקעאן צוליב פארשונגען. דער קאמאנדיר פון דער שיף איז געווען וויליאם בלאי.

די פלאצים האט זיך די מאנשאפט אויף דער שיף צובונטעוועט, דער פיהרער פון דעם בונט איז געווען א מאן מיט'ן נאמען פלעטשער קריסטשאן. האבען די בונטאווטשיקעס אריינגעווארפען אין שיפל דעם קאפיטאן און אכצעהן פון זיינע געטרייע מאטראזען און זיי אוועקגעלאזען אין מיטען ים און — געהט זיך אייך וואוהין איהר ווילט.

א לאנגע צייט האט זיך דאס שיפל מיט די 19 מענשען, דעם קאמאנדיר בלאי צווישען זיי, ארומגעשלעפט איבער דעם אפענעם ים, און זיך ענדליך דערשלאגען צו אנ'אינזעל, און דערנאך זיך דערקליבען קיין ענגלאנד. און דאן האט די ענגלישע רעגירונג, אויף דער פאדערונג פון קאמאנדיר בלאי, ארויסגעשיקט א צווייטע קריגס־שיף צו יאגען זיך נאך דער ערשטער און בעשטראפען די בונטאווטשיקעס.

און די שיף „באונטי“ מיט די בונטאווטשיקעס האט זיך דערווייל ארומגעשלעפט איבער דעם פאציפישען אקעאן ביז זיך אפגעשטעלט ביי פערשידענע אינזלען. ביסלעכווייז זענען די בונטאווטשיקעס זיך צוקראכען. פונדעסטוועגען האט מען 6 פון זיי געכאפט, געבראכט קיין ענגלאנד, דארטען האט מען זיי גע'משפט און הינגעריכטעט.

אין גרופע פון די בונטאווטשיקעס מיט פלעטשער קריסטשאן, דעם פיהרער פון בונט, האט זיך ארונטערגעלאזען אויף דעם אינזעל פיטקירן, דא זענען געווען: 9 ענגלענדער, 6 פאלינעזער מענער און 12 פאלינעזער פרויען. צוזאמען זענען זיי דא געווען 27 נפשות. די פאלינעזער מענער און פרויען האבען זיי מיטגענומען פון דעם אינזעל טאהיטי.

פון ל. בעראדוליך

אויף דעם פאציפישען אקעאן און זייער שיף, — די קריגס־שיף „באונטי“ — האבען זיי פערברענט.

דער אינזעל פיטקיירן איז זעהר א קליינער און געפינט זיך זעהר ווייט. ער איז בלויז צוויי מייל די לענג און איין מייל די ברייט. פאקטיש איז עס נישט מעהר ווי א גרויסער פעלז, וואס שטעקט ארויס פון ים. ער איז אבער בעדעקט מיט געוויכסען וועלדער מיט פרוכט־ביימער (קאקאסניס, ברויט־פרוכט און אנדערע), און די ערד איז זעהר א פרוכטבארע. און ארום און ארום איז א גאנצער ים פול מיט פיש, און ים־חיות גוט צום עסען. דער אינזעל געפינט זיך אויף דער זידליכער זייט פון עקוואטאר און איז דער סאמע ווייטסטער און לעצטער פון די אלע גערופענע פאלינעזער אינזלען. צו דעם נאהענטסטען אינזעל איז נישט ווייניגער ווי הונדערט מייל. און ווען זיי האבען פערברענט זייער גרויסע שיף, האבען זיך די 27 נפשות פאקטיש אפגעטיילט פון דער גאנצער וועלט.

באלד נאכדעם, ווי זיי האבען זיך דארטען בעזעצט, איז צווישען זיי אויסגעבראכען אנ'אומארדנונג. עס איז געווארען א כאאס פון אויסגעלאסענקייט, פארדראס און מארד. קראנקהייטען האבען זיך פערשפרייט, און מענשען זענען אויסגעשטארבען. פון די קראנקהייטען און מארדען איז דער גרעסטער טייל פון דער בעפעלקערונג אומגעקומען. און ווען אנ'אמעריקאנער שיף איז אין יאהר 1808 צופעליג צוגעקומען צו יענעם אינזעל, האט מען דארטען געטראפען בלויז איין מאן, אנ'ענגלענדער מיט'ן נאמען דזשאהן אדאמס; אכט פרויען און עטליכע קינדער.

דער דאזיגער דזשאן אדאמס איז געווען דער פראקטישער און דער קלוגער פון די אלע איבעריגע ענגלענדער אויף יענעם אינזעל, וואס זענען אלע אוועק אויסגעשטארבען אדער דער'הרג'עט געווארען, און ער האט אנגעהויבען איינפיהרען א ארדנונג. די קינדער האט ער געלערנט לייענען, שרייבען און רעדען ענגליש. אין דעם יאהר 1855 זער־

בען שוין דארטען געווען 200 נפשות, קינדער און קינדס־קינדער, און די אלע זענען געווען א געמיש פון ענגלענדער און פאלינעזער, — אט די פאמיליע פון צוויי פערשידענע מענשליכע ראסען. ארדנונג האט דארט געהערשט און די קאלאניע האט געבליהט. עס איז אבער דארטען געווען זעהר ענג, ווייל די צוויי קוואדראט מייל פון דער טעריטאריע פון דעם אינזעל אין קוים גענוג געווען צו שפייזען אזא בעפעלקערונג.

פאר דער צייט האט ענגלאנד פערכאפט דעם אינזעל און איהם דערקלעהרט אלס איהר טעריטאריע. דער פערקעהר מיט די שיפען איז געווארען לעבעדיגער און אפטער. און דערפאר ווייל דארטען איז אזוי ענג, האבען די איינוואוינער פון פיטקיירן צוביסלעך עמיגרירט אויף אנדערע אינזלען, ווייל 200 נפשות איז דאס העכסטע, וואס יענער אינזעל קאן אויסהאלטען.

ווען ד"ר שאפירא, איז מיט א האלב יאהר צוריק ארויסגעפאהרען אויסצופארשען די אינזלען אויף דעם פאציפישען אקעאן, האט ער זיך אויך אפגעשטעלט ביי דעם פיטקיירן אינזעל און דארטען פערבראכט א צוויי וואכען צייט. און געבראכט פון דארטען אנ'א גאנצען גרוס.

ער דערציילט, אז די בעפעלקערונג בעשטעהט איצטער פון א 200 נפשות, מענער, פרויען און קינדער. זיי זעהען אויס צו זיין פולשטענדיג געזונט, שעהן געבויט, שטארק אויפ'ן אויסזעהן און אביסעל העלער פון מיטעלען וואוקס. זיי זענען גוטמוטיג און גאסט־פריינדליך. זיי האבען א קירך און א שול פאר די קינדער. די שפראך איז ענגליש, מיט א סך פאלינעזער ווערטער אריינגעמישט. זיי האבען זיך דארטען אנ'אייגענע געזעלשאפטליכע ארדנונג און זענען צופרידען מיט זייער לעבען. א פאר מאל א יאהר שטעלט זיך אפ לעבען דעם אינזעל א פערבייגעהענדע שיף; און פון יענע שיף קריגען זיי ביכער, זשורנאלען און פערשידענע בויטיגע קלייניגקייטען, וואס די בייטען אויס אויף זייערע פראדוקטען. קיין געלד האבען זיי נישט און דארפען נישט. און דורך אט די צופעליגע שיפען קומען זיי אין בעריהרונג מיט דער בייטער וועלט.

זיי זענען אנטלאפען קיין פאריז
און איצט טרייבט מען זיי פון דארט

דייטשע, רוסישע, פוילישע און רומענישע יודען, וועלכע זענען אוועק פון זייערע לענדער און נעהאפט זיך צו ראטעווען אין פראנקרייך, ווערען אנגעזאגט, אז זיי מוזען פערלאזען דאס לאנד. — טראגעדיעס.

פון דוד איינהארן

עס איז דא א פויליש־יודישער שפריכווארט, אז א ליטוואק שטארבט קיינמאל נישט. אדער ער גנב'עט און דאן שטארבט ער א סיבירניק (מען פערשיקט איהם אין סיביר), אדער ער שמד'ט זיך און דאן שטארבט ער א משומד. און אויב ער גנבעט נישט און שמד'ט זיך נישט, פאהרט ער גאר אוועק אין ירושלים און דאן שטארבט ער א ירושלמי (א ירושלים־יוד).

דעמזעלבען שפריכווארט קען מען איצט צופאסען צו די טויזענדער איינגעוואנדערטע יודען, וואס מען טרייבט איצט ארויס פון פראנקרייך. עס איז קלאר, אז אלס יודען טרייבט מען זיי נישט ארויס, זענען די פוילישע בירגער, דאן טרייבט מען זיי אלס פאליאקען; רומענישע — אלס רומענער; דייטשע — אלס דייטשען און רוסישע אימיגראנטען — אלס רוסען, און אויב זיי האבען דעם „גליק" אין גאנצען צו זיין אהן א פאס, דאן שיקט מען זיי ארויס בכלל אלס היימלאזע אויסלענדער.

— ווען דאס וואלט טאקע אזוי געווען — האט מיר א פוילישער יוד געזאגט, — וואלט מיך טאקע נישט געארט. דער אומגליק איז, וואס אין דעם לאנד וואוהין מען שיקט מיך צוריק, נעהמט מען מיך אויף אלס א יודען, דא, אין פראנקרייך, בין איך א פאליאק; אבער דארט, אין דער אלטער היים מיינער, ווער איך גלייך צוריק א יוד און דא ליגט טאקע די טראגעדיע פון טויזענדער אויסלענדישע יודען, וואס מוזען נאך א פאר יאהר רוה, ווידער נעהמען דעם וואנדער־שטעקען און וויטער מארשירען דורך דער וועלט.

נאר די מענשען זענען נאך נישט פון די אומגליקליכסטע, שליסליך האבען זיי א פאס און קאנען האפען, אז ביי דער ערשטער געלעגענהייט ווידער ערגעץ ארויספאהרען, ערגער איז מיט די, וואס האבען קיין פאס נישט.

אין איין שעהנעם פריהמארגען רופט מען אזא איינעם אין דער פאליציי, און מען גיט איהם ארויס א בלאהען צעטעלע, און דאס הייסט, אז מען לאזט איהם וויסען, אז ער זאל מיט גוטען פערלאזען דאס לאנד, פאלגט ער נישט, רופט מען איהם ווידער און מען גיט איהם א ווייסען צעטעל, און דאס הייסט: ועסטו נישט אוועקפאהרען דאן וועט מען דיך מיט געוואלט ברענגען צו דער גרעניץ.

מיט עטליכע יאהר צוריק, פלעגט זיך עס ענדיגען מיט א רייזע הין און צוריק. א פראנצויזישער פאליציי־אגענט פלעגט נעהמען אזא פערשוין און צופיהרען איהם צו דער בעלגישער גרעניץ, דארט פלעגט דער פאליציי־אגענט איהם העלפען גנבענען דעם גרעניץ, געבען איהם די נויטיגע עצות און קונצען ווי אפצונארען דעם בעלגישען בעאמטען, דער ארויסגעשיקטער פלעגט טאקע מיט דער הילף פון פראנצויזישען דעטעקטיוו אריבערקומען בשלום דעם גרענעץ, אין א פאר טעג ארום איז ער שוין געפאהרען צוריק אין פאריז אין דער בעגלייטונג פון א בעלגישען דעטעקטיוו, וועלכער האט גענוי געוואוסט אלע קונצען ווי מען גנבעט דעם פראנצויזישען גרעניץ, און אונטער זיין השגחה פלעגט דער עמיגראנט ווידער קומען אין פאריז. איך האב געקענט אזעלכע יודען וואס האבען 27 מאל געמאכט אזעלכע רייזעס הין און צוריק אויפן חשבון פון ביידע מלוכות. די פראנצויזישע און בעלגישע, היינט איז דאס אנדערש: היינט, אז מען קומט צוריק, זעצט מען אריין אין טורמע און מען זיצט אזוי לאנג ביז עס ווערט מיאוס און מען קלייבט זיך איבער אין א בעלגישער תפיסה.

אין פראנקרייך ליגט איצט א געזעץ־פראיעקט, וואס וועט בעשטראפען אזעלכע ארויסגעשיקטע היימלאזע ביים קומען צוריק מיט פערשיקען אין נייע־גווינעא, דארט וואו מען פערשיקט געפעהרליכע פערברעכער, ערגעץ נישט ווייט פון „טייוועלס אינזעל" וואו קאפיטאן דרייפוס איז פערשיקט געווארען.

איהר קאנט זיך פארשטעלען די לאגע פון אזא דייטשען, רוסישען, פוילישען אדער רומענישען יוד אהן א פאס, וואס לופט ארום איבער פאריז ווי א פערוואונדעטע חיה מיט דעם ווייסען צעטעל אין קעשענע.

איהר וועט פרעגען: פארוואס שיקט מען די מענשען ארויס? פרעגט נישט, עס איז גענוג א געהיימע מסירה פון א שכן; ס'איז גענוג אז מען כאפט איהם ארבייטען אהן א רעכט דערויף; עס איז גענוג אז א טאקסי זאל איהם איבערפאהרען, איז ער שוין אנ־אויסלענדער וואס שטערט די בעוועגונג אויף דער גאס; עס איז גענוג אז אנ'אומגליק זאל איהם פיהרען צופעליג אויף א פלאץ וואו עס קומט פאר א פאליטישע דעמאנסטראציע; עס איז גענוג אז איהם זאל פעהלען א פאר פראנק אויף דירה־געלד. מיט איין ווארט, קיין אורזאכען פעהלען נישט און אז ביים אי בערקוקען דעם צעטעל פון די אויסלענדער זאל דעם בעטרעפענדען פאליציי־בעאמטען ביי אייער נאמען א שטאך טון אין זייט, אדער ער זאל זיך דערמאהנען אן זיין שוויגער.

בעטען — העלפט נישט, און פראטעסטירען — אויך נישט; ווייל היינט צו טאג איז די גאנצע געזעלשאפט געגען אייך.

אויב מען פיהרט איין געגען נאטוראליזירטע אויסלענדער בעגרענצונגען, אויב מען נעהמט צו ביי נאטוראליזירטע דאס רעכט צעהן יאהר נאכאנאנד צו בעקומען א רעגירונגס־שטעלע, אויב מען קלייבט זיך צו פערבאטען נאטוראליזירטע אויסלענדישע אדוואקאטען ארויסצוטרעטען אין געריכט און דאקטוירים — צו פראקטיצירען, וואס קען שוין זאגען א פרעמדער און דערצו נאך אהן א פאס?

דער אומגליק איז נאך גרעסער, וואס דאס רוב איינגעוואנדערטע יודען האבען נישט געכאפט דעם גאנץ אייגענארטיגען שטריך פון דער פראנצויזישער ביוראקראטיע.

אין פראנקרייך איז נישטא א געזעץ, וואס זאל אלע מאל גלייך דורכגעפיהרט ווערען; דארט זענען דא הונדערטער טויזענדער געזעצען און פעראָרדנונגען, נאך פון פאר דער גרויסער רעוואלוציע, וואס שלאפען זיך רוהיג אין די אלטע געזעץ־ביכער אין ארכיוו. אפטער ווייסען די מיניסטארען אליין נישט פון זייער עקזיסטענץ, נאר אז מען ברויך זיי האבען, נעהמט מען זיי ארויס פון זייער בעהעלטעניש און מען פיהרט זיי פלוצלונג דורך מיט דער גאנצער שטרענגקייט.

זענען געזעסען טויזענדער יודען אין פאריז צעהן און פופצעהן יאהר, ווי ביים טאטען אין ווייגארטען און האבען געהאלטען אין איין לויבען די פראנצויזישע פרייהייט:

— אך, וואס פאר א טייער לאנד! טו וואס דו ווילסט! ברויכסט נישט איינצומעלדען זיך, אויסצומעלדען זיך, קיינער טשעפעט דיך נישט; מען לאזט לעבען.

און די יודען האבען זיך נישט נאטוראליזירט, כאטש עס זענען געווען צייטען וואס עס איז געווען זעהר לייכט צו ווערען א פראנצויזישער בירגער, מען האט געהאט קינדער, ערצויגען זיי אין פראנצויזישע שולען, געקויפט הייזער, געמאכט געשעפטען, און נישט געוואוסט, אז ערגעץ אין א מיניסטעריום ליגט א חלף פאר זיי. וואס קען זיי אין פיר און צוואנציג שעה אפקוילענען. איצט האט אויסגעבראכען דער גרויסער יאמער, פלוצלונג נעהמט מען ביי זיי צו דאס רעכט פון ארבייטען; איצט קלייבט מען זיך צונעהמען ביי זיי דאס רעכט פון האנדלען, און אפילו דאס רעכט צו ארבייטען ביי זיך אין שטוב.

איצט איז נאך צוגעקומען דער אומגליק פון דער יודישער נישט־ארגאניזירטקייט, די פוילישע יודען זענען פאר זיך, די רוסישע יודען — פאר זיך, די דייטשע יודען האבען אויסגעמיטען די פערהאסטע אסט יודען, און איצט איז נישטא אפילו א וועלכע עס איז צענטראלע ארגאניזאציע, וואס זאל פערטיידיגען די אומגליקליכע. גלייך ווי דער אומגליק האט אויסגעבראכען, האבען זיך אוועקגעלאזען צעהנדליגע דעפוטאציעס און שתדלנים פון אלערליי חברות צו די אנגעזעהענסטע פערזאנען פון דער פראנצויזישער געזעלשאפט. אבער יענע, ביי זייער בעסטען ווילען טענהן, אז זיי ווייסען נישט ווער שטעלט באמת פאר די יודישע אימיגראציע, אנ'אנגעזעהענער פראנצויזישער געלעהרטער האט זיך נישט לאנג צוריק בעקלאגט פאר מיינעם א בעקאנטען, אז איהם איז שוין מיאוס געווארען דער שטורעם פון די דעפוטאציעס, מען קלאפט איהם אפ די טירען, יעדער קומט מיט אנ'אנדער נוסח, און ער ווייסט נישט ווער פון זיי עס איז באמת בערעכטיגט צו רעדען אין נאמען פון דער אלגעמיינער יודישער אימיגראציע. די פראנצויזישע יודען האלטען זיך פון דערווייטענס: זיי דאנקען גאט, וואס מען שיקט דערווייל ארויס די יודען אונטער פרעמדע נעמען: פאליאקען, רוסען, און נישט אונטער דעם אלגעמיינעם נאמען: יוד, ווארים דאן וואלטען זיי אויך נישט געווען זיכער מיט זיך אליין.

און שליסליך זאגט מען זיי:

— ווער שיקט עס דאס ארויס יודען? מיר שיקען אויך ארויס עכטע פאליאקען, מיר פרעגען בכלל נים ביי די אויסלענדער זייער נאציאנאליטעט, שווייגט בעסער און הויבט נישט אויף די יודען־פראגע, די צייט איז נישט קיין גינסטיגע, דא און דארטען הויבט מען שוין אן רעדען וועגען יודען בכלל. דערווייל טוען עס די מאנארכיסטען מיט די עכטע פאשיסטען, ווער ווייסט, וואס מארגען קען זיין?

און די געפאהר איז גרויס.

ווער עס האט געזעהען די לעצטע דעמאנסטראציעס פון די סטודענטען געגען זייערע אויסלענדישע קאלעגען, יענער קאן זיך שוין אויף אלץ ריכטען. די דאזיגע דעמאנסטראציעס זענען געווען געגען אלע בעוויזען פון שכל הישר, — דעם שכל הישר, מיט וועלכען די פראנצויזען האבען אזוי שטאל צירט אלס א נאציאנאלען שטריך.

שטעלט זיך פאר: פראנקרייך האט אין צייט פון עטליכע יאהר איינגענומען איבער 40 מיליארד פון די אויסלענדישע רייזענדע, אין פראנקרייך לערנען זיך טויזענדער סטודענטען פון אלע עקען וועלט, וואס לאזען איבער אין פראנקרייך מיליאנען, און פיהרען אוועק אהיים די פראנצויזישע קולטור און שפראך. זעלטען ווען איינער פון די אויסלענדישע סטודענטען בלייבט אין פראנקרייך; טאמער וואלט שוין דאס עמיצער געוואלט, הערשען שוין פאר די לעצטע יאהרען אזעלכע געזעצען, וואס מאכען פשוט אונמעגליך, אז אנ'אויסלענדער וואס האט געענדיגט דאקטאר אין פראנקרייך, זאל קאנען בעקומען דאס רעכט דא צו פראקטיצירען. און דאך, האבען די סטודענטען געמאכט שטורמישע דעמאנסטראציעס און אפילו אנגעשלאגען עטליכע פון זייערע אויסלענדישע קאלעגען. און דאס אין א צייט ווען די גאנצע פרעסע קלאגט אז די טוריסטען האבען אויפגעהערט צו קומען אין לאנד און עס איז ממש דא א געפאהר, פאר אנ'עקאנאמישען חורבן אין א גאנצער רייה ווירטשאפטס־אונטערנעהמונגען.

געהן זידלען און שלאגען אויסלענדישע סטודענטען אין אזא צייט, איז ממש משוגעת. און דאך האבען זיי דאס געטון! וואס קען מען שוין פון אזעלכע ערוואַרטען אין בעצוג צו יודען? ווען די פאשיסטען זאלען דערפיהלען, אז יודען־האס איז א גוטער מיטעל צו העצען די מאסען, דאן וועלען זיי דאס טון מיט דער גאנצער ענערגיע, און אזא בעוועגונג איז שוין דא און ווערט אין געהיים געשטיצט פון היטלערן. עס איז נישט קיין צופאל, וואס גראד די לעצטע וואכען האט זיך אין סטודענטען־קווארטאל בעוויזען אויף די צייטונגס־קיאסקען שטרייכערס „שטירמער" אויפן אנגעזעהענסטען ארט, און איך האב אליין געזעהען ווי א סך סטודענטען וואס קענען לעזען דייטש, קויפען איהם, מיט איין ווארט, דער שטורעם רוקט זיך און גרייט איז מען נישט איהם צו בעגעגענען און זיך פערטיידיגען געגען איהם.

— פראנקרייך איז געווען די לעצטע האפנונג, — האט מיר אויף דער באהן געזאגט א יוד, וואס איז געצוואונגען געווען צו פאהרען צוריק אין פוילען, — איצט בלייבט מיר נישט מעהר ווי צו געהן אין פוילען איבער די הייזער.

טראגעדיעס מיט טראגעדיעס.

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער־פראגראם
— I —
„איך בין נישט קיין מלאך"
אין די הויפט־ראלען:
Mae West i Gary Grand
— II —
פיקאנטע עראטישע קאמעדיע
„א נאכט פאר דיר"
אין די הויפט־ראלען:
Lida Baarowa
i Luba Hermannowa.
אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע
קראנקהייטען. מענער־שוועכע
פון 8—11 ביי טאג און פון 4—9 אוועד

דער גרעסטער ליגנער
פון אלע צייטען

פון ב. ווייסמאן

דער בעריהמטסטער ליגנער פון דער געשיכטע איז בעוואוסט אלס דער באראן פאן מינכהויזען. אין דעם אליין שטעקט שוין א שטיקעל ליגען. ער איז קיין באראן נישט געווען. זיין אמתער נאמען איז געווען קארל פרידריך הירא ניזמוס, פריהער פון מינכהויזען, און ר'איז געבוירען געווארען אין יאהר 1720 אין האנאווער. ער האט פאר א שטיק צייט געדינט אין דער רוסישער ארמעי, און צו פערציג יאהר האט ער זיך צוריקגעצויגען אויף זיין גוט אין דייטשלאנד.

דארטען האט ער אנגעהויבען צו דערציילען זיינע ליגענס, הייסט עס, וואס האבען זיך באלד פערשפרייט איבער גאנץ איראפע, אין יאהר 1871, דאס הייסט ווען דער „באראן" מינכהויזען איז געווען איין־און־זעכציג יאהר אלט, זענען שוין דערשינען זעכצען אויסגאבעס פון זיינע מעשיות, און אין דעם נאהענטסטען יאהר זענען ארויס צוויי נייע אויסגאבען פון זיינע געשיכטעס, אבער ווער עס האט זיי געשריבען, איז נאך היינט אומבעוואוסט.

געשטארבען איז דער „באראן" צו זיבען־און־זיבעציג יאהר, א שטילער זויבערער מענש, וואס האט אלעמען פערדעכטיגט און איז געווען אינגאנצען צעטומעלט פון זיין בעריהמטקייט איבער איראפע.

דער מענש, וועמען פאן מינכהויזען האט אממייסטענס צו פערדאנקען זיין בעריהמטקייט, איז אייגער א דייטש מיטן נאמען רודאלף עריך ראספע, ער איז געבוירען געווארען אין דערזעלבער שטאט, וואס מינכהויזען, און האט געשטודירט אין געטינגען און לייפציג. נאכן ענדיגען האט ער געקראגען א שטעלע ביי דער רעגירונג אלס אויפזעהער איבער די ארכיווען און דאקומענטען און מעדאלען.

ראספע האט אבער נישט געוואלט צי נישט געקאנט, לעבען פון זיין געהאלט. פלעגט ער פון צייט צו צייט פערקויפען א דאקומענט פון דער רעגירונג צי א מעדאל, וואס פלעגען זיין אונטער זיין אויפזיכט, מען האט איהם ענדליך געכאפט און ער איז אנטלאפען קיין ענגלאנד, וואו ער האט געמאכט א לעבען פון איבערזעצונגס־ארבייט פאר ביכער־פערלאגען.

אין יאהר 1786 האט אט דער ראספע ארויסגעגעבען אין אקספארד א ביכעל מיטן טיטעל: „גאלי ווער בענייט, אדער די זינד פון זאגען ליגענס אויפגעדעקט:" דאס ביכעל האט אנטהאלטען א צאהל לעגענדעס, וואס פלעגען אומגעהן אין זיין געגענט אין דייטשלאנד, דאס רוב גאנץ משונהדיגע מעשיות, און עטליכע אויסגאבען האבען געהאט אויפשריפטען אויף דעם פאדערבלאט:

„באראן מינכהויזען. די געשיכטעס פון זיינע וואונדערליכע רייזען און געפעכטען אין רוסלאנד. בעשיידען געווידמעט צו די דזשענטעללייט פון לאנד און אויב זיי געפעלט, פאר זיי איבערצודערציילען ווי זייערע אייגענע דערפאהרונגען".

דאס ביכעלע האט אנטהאלטען די אכצען מעשיות פון באראן מינכהויזען, וואס זענען שוין לאנג אומגעגאנגען אין דייטשלאנד, א צווייטע אויסגאבע איז באלד דערשינען מיט צוויי מאל אזויפיל געשיכטעס. דער דייטשער פאעט בורגער האט דאס דאזיגע ביכעל פון דייטש ראספע איבערזעצט אויף דייטש, און אזוי האבען די דייטשען ווידער אמאל בעקומען די מעשיות פון זייער באראן פאן מינכהויזען, נאר אין א פערגרעסערטער פארם. דאס דאזיגע ביכעל איז ווידער אמאל ערשינען אין פערשידענע אויסגאבען און אין אלערליי פארמען, און געהאלפען בעריהמט און גרויס מאכען דעם נאמען באראן פאן מינכהויזען.

ווען דער באראן פאן מינכהויזען איז נאך געווען א קליין יונגעל האט ער שוין ליב געהאט צו רייזען, ער האט נאך נישט געוואוסט וואס דאס איז אזוינס ארומצופאהרען איבער דער וועלט. אבער ער האט זיך א סך אנגעהערט פון זיינע עלטערן וועלכע זענען געווען גרויסע רייזענדע און זענען אוים געווען וואו די וועלט האט א ברעג.

זיין אנקעל האט זיך געקליבען צו מאכען א רייזע אין כינע און ער האט איהם געוואלט מיטנעהמען, מיט זיך פון פרייליכקיים וועגען. די עלטערן זיינע האבען זיך צוערשט אנטזאגט איהם צו דערלויבען פאהרען, אבער מיט דער צייט האט זיין אנקעל זיי איבערגערעדט און אט אזוי איז דער באראן פאן מינכהויזען צוערשט ארויס אויף דער וועלט.

אויפן וועג האט זיך זייער שיף אפגעשטעלט ביי א קליינעם אינזעל, ווייל א גרויסער שטורעם איז געווען אויפן וועג. דער ווינט איז געווארען אלץ שטארקער און שטארקער און דער הימעל איז געווארען שווארץ פון די וואלקענס. ענדליך איז דער שטורעם אנגעקומען און ער האט ארויסגעריסען די בוימער פון דער ערד מיט די סאמע ווארצלען זייערע און זיי ארויפגעטראגען גלייך ארויף אין הימעל אויף עטליכע מייל.

דערנאך איז דער ווינט צוריק ארונטער צו דער ערד און ארונטערגעזעצט די בוימער צוריק, יעדען בוים אין זיין פריהערדיגען ארט. פונקט ווי ער וואלט אריינגעשלאגען טשוועקעס אין דער ערד. און אלץ איז געווען ווי עס בעדארף צו זיין.

אבער מיט איין בוים האט עפעס געטראפען, דאס איז געווען א אוגערקע בוים, אויף יענעם אינזעל האבען אוגערקעס געוואקסען אויף בוימער, זענען אין די צווייגען פון בוים געזעסען אנ'אלטער מאן מיט זיין פרוי און געקליבען אוגערקעס. אז דער שטורעם האט ארויפגעהויבען דעם בוים אין הימעל, האט ער מיטגעטראגען, פערשטייט זיך, אויך דעם אלטען מאן און זיין פרוי, ווי זיי זענען געזעסען אויף די צווייגען.

אז דער ווינט האט דעם בוים צוריק אראפגעטראגען און איהם געזאלט אריינשטעלען אין זיין פריהערדיגען פלאץ, איז די וואג פון דעם אלטען פאר פאלק שוין געווען א שטער. עס האט צעשטערט דעם באלאנס פון בוים. און אנשטאט צו שלאגען דעם בוים גלייך ארונטער אין זיין גרוב, האט דער ווינט איהם געשלאגען אין דער קרום. אט אזוי ווי א טשוואק פערגעהט אמאל אין א זייט, אויב מען שלאגט איהם נישט ריכטיג אריין. דער סוף איז געווען אז דער בוים איז איינגעפאלען.

גראד ווען דער בוים איז געפאלען איז אנגעגאנגען דער קעניג פון יענעם אינזעל, וועלכער איז געווען שטארק פערהאסט ביים עולם. דער בוים איז אויף איהם ארונטערגעפאלען און ער איז דערהרגעט געווארען. איז עס בײ די איינוואוינער פון אינזעל געווען א גרויסע שמחה, האט מען זיך געפרעהט און אוים דאנקבארקייט צום אלטען מאן וואס איבער איהם איז דאס דער בוים איינגעפאלען, האבען זיי איהם געמאכט פאר קייזער אויף יענעמס פלאץ, און די אוגערקע איז געווארען א הייליגער סימבאל, דער נאציאנאלער עמבלעם פון יענער מדינה.

(ווייטער מארגען).

פראנקרייך וויל ארויסטרעטן פון פעלקער-ליגע

אויב דייטשלאנד וועט אהיין צוריק אריינגענומען ווערען

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

די „מארנינג-פאסט" ברענגט סענסאציאנעלע ידיעות, אז פראנקרייך דראהט ארויסצוטרעטען, צוזאמען מיט די מלוכות פון דער קליינ. קאאליציע, פון דער פעלקער-ליגע, אויב דייטשלאנד וועט איצט צוריקקומען אין דער ליגע.

גענף, 23 (ספ. טעל.)

דער איצט אמטירענדער פארזיצער פון ראט פון דער פעלקער-ליגע ד"ר איאס (טערקיי) האט באשלאסען צונויפצורופען דעם ראט פון דער פעלקער ליגע אין דער ערשטער וואך פון אפריל, כדי צו באטראכטען דעם פראנצויזישען פארשלאג.

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

דער לאנדאנער קארעספאנדענט פון „עקא דע פארי" איז מודיע: אין די לאנדאנער קרייזען האבען געמאכט א שטארקען רושם די בעקומענע ידיעות פון ענגלישען מיליטער-אטאשע אין בערלין, וועלכער האט אפגעהאלטען א שמועס מיטן רייכס ווער מיניסטער גענ. בלאמבערג. דייטשלאנד, ווייזט זיך ארויס וויל נישט אפטרעטען אפילו קיין איין מענש פון איהרע בעוואפענטע כוחות. די דייטשע ארמעע זאל צעהלען אין שלום צייט נישט 500,000, נאר 800 טויזענד, אריינרעכענדיג די ס"ס, ס"א און עסטר. לעגיאן.

לאנדאן, (ספ. טעל.)

נעכטען איז אין פארלאמענט פארגעקומען א דעבאטע וועגען וויזיט פון די ענגלישע מיניס-טארען אין בערלין. די גאנצע דעבאטע האט גע-דויערט 5 פערטעל שעה. דער פיהרער פון לייבאר-פארטיי לענסבורי האט געהאלטען א סענטימענטאלע שלום רעדע און גערופען ראטעווען די ציוויליזאציע. „מיר וועלען זיך נישט לאזען אריינציהען אין א צווייטען קריג צום פערניכטען דעם מיליטאריזם".

מיג. סיימאן האט געהאלטען א לענגערע רעדע, וואס האט זיך אויסגעצייכענט מיט איהר מילדקייט לגבי דייטשלאנד. מ'דארף, האלט ער, זיין צוריקגעהאלטען אין טאדלען. מ'דארף אויך דייטשלאנד צוציהען צו דער אקציע פון אלגע-מיינעם שלום...

פאריז, 23 (ספ. טעל.)

די נאטע, וועלכע דער פראנצויזישער אמבאסאדאר האט איבערגעגעבען דער דייטשער רעגירונג, ארומרעדענדיג די בעציהונג פון דייטשלאנד צום ווערסאלער טראקטאט זאגט דערנאך צוו. אנד.:

די פראנצויזישע רעגירונג בעטראכט פאר איהר פליכט ארויסצוזאגען איהר פייערליכען פראטעסט געגען אזא מין האנדלונג; די פראנצויזישע רעגירונג לייגט ארויף אויף דער דייטשער רעגירונג די פעראנטווארטליכקייט פארן איצטיגען אומרוהיגען צושטאנד אין דער גאנצער וועלט און פאר די רעזולטאטען, וועלכע קענען דערפון ארויס קומען.

אידען—לאוואל—סיימאן

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

דער מיניסטער אידען וועט ארויספליהען היינט באכט. קיין פאריז אויף א בעראטונג מיט לאוואל און סוויטש'ן. די בעראטונג וועט דויערען דעם גאנצען מארגענד'יגען טאג. זונטאג פריה וועט אידען ארויספליהען פון פאריז קיין אמסטערדאם, וואו ער וועט זיך טרעפען מיט סיימאנען. אויפ'ן אעראדראם וועט פארקומען א פרישטיג, בעת וועלכען אידען וועט אינפארמירען סיימאנען וועגען די רעזולטאטען פון זיין פאריזער בעזוך.

פון אמסטערדאם וועלען זיי ארויספליהען קיין בערלין, וואהין זיי וועלען אנקומען זונטאג 5 אין אוונט.

היטלערס פאדערונגען צו סיימאנען

לאנדאן, 23 (ספ. טעל.)

„דעילי טעלעגראף" איז מודיע, אז היטלער וועט בעת'ן געשפרעך מיט סיימאנען ארויסרוקען פאלגענדע מינימום-פאדערונגען:

1) א לאנד-ארמעע פון א האלבען מיליאן זעלנער.

2) א מיליטערישע אוויאציע אזוי שטארק ווי די פראנצויזישע.

3) א מיליטערישער פלאט אין דער גרויס פון איין דריטעל פון דעם ענגלישען.

איטאליע וועגט דעם דייטשען שריט

רוים, 23 (ספ. טעל.)

סטעפאני-אגענטור מעלדעט: דער איטאל. אמבאסאדאר אין בערלין האט איבערגעגעבען דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער א באטע וועגען דעם איינפיהרען אלגעמיינעם מיליטער-דינסט. אין דער נאטע ווערט אונטערגעשטראכען די אומזיכערקייט, וועלכע דער אקט רופט ארויס אין אלע לענדער.

לודענדארף—פעלדמארשאל

ווין, 23 (ספ. טעל.)

גענעראל לודענדארף, וועלכער האט זיך איי-בערגעבעטען מיט היטלער'ן, וועט בעשטימט ווערען אלס פעלדמארשאל פון דער דייטשער ארמעע.

היטלער וועט אנטיילנעהמען אין די פייער-ליכקייטען פון 70 געבורטסטאג פון לודענדארף.

א נייער בלבול פון „ארענדאווניק" אויף וואלבאזשער יודען

(ענדע פון דער ו'טער זייט)

פעלקערונג איז אויפגערייצט ביז צו דער העכסטער מדרגה. אויפ'ן מארק-טאג האבען די ארטיקע ענ-דעקעס בחנם פונאנדערגעטיילט דעם „ארענדאווניק" צווישען די פויערים, וועלכע זענען געווען אויפ'ן מארק. זיי האבען אפילו בעשטימט אויף פערשידענע ערטער זייערע „גראמאטנע" מענשען, וועלכע האבען פארגעלייענט פאר די אנאלפאבעטישע פויערים די מעשה נורא מיט'ן יודישען „שפיאנאזש". ס'פער-שטעהט זיך, אז אזא אקציע האט געהאט ערפאלג און די יודען אין דעם טאג האבען זיך שוין וואס ווייניגער געדרעהט אויפ'ן מארק און אין די גאסען בכלל.

מיך אינטערעסירט אבער דער ענין אליין און איך הייס מיר פארשטעלען דעם „הויפט-שפיאן" לייבוש אלעקסאנדער. דאס איז א יוד א טיפישער יו-דישער קליינשטעטלדיגער סוחר, וועלכער פראיינ-טערעסירט זיך נישט מיט קיין פאליטיק און האט זיך דערמיט קיינמאל נישט פערנומען. ער האט א פרוי מיט קינדער און זיכט פאר זיי פרנסה.

דער יוד לייבוש אלעקסאנדער איז אינגאנצען צובראכען און פערצווייפעלט פון דער שרעקליכער העצע, וועלכע ווערט געגען איהם געפיהרט. ער איז הילפסלאז ווי א קינד און וויים נישט וואס ער זאל טון. ער האט זיך שוין געווענדעט צו עטליכע אד-וואקאטען, וועלכע האבען איהם צוגעזאגט הילף און פערטיידיגונג, אבער דערוויילן טייטעלט מען אויף איהם מיט די פינגער, יעדעס קלענסטע שייגעצעל ווייזט „אט געהט דער יודישער שפיאן" און דאן קו-מען די מורא'דיגסטע דראהונגען.

איך בעט דעם יוד, אז ער זאל זיך בערוהיגען און זאל מיר דערצעהלען וואס ער ווייסט וועגען דער געשיכטע.

אלעקסאנדער קען נאך אליין נישט אנהויבען זיין דערצעהלונג. ער וויל ביי מיר קודם כל וויסען צי דראהט איהם א געפאהר, צי וועט מען אננעמען אליץ דאס וואס די העצערישע צייטונג שרייבט וועגען איהם פאר אמת.

איך בערוהיג איהם און פערזיכער, אז דער אמת מוז שטענדיג ארויפשווימען ווי בוימאייל אויפ'ן וואסער און אויב ער איז נישט שולדיג וועט איהם גאר-נישט געשעהן.

און אלעקסאנדער הויבט אן צו דערצעהלען.

— איהר ווייסט ווי אזוי עס איז געווען אין דער מלחמה-צייט ביי אונז אין פוילען. די רוסען זענען ארוים און די דייטשען זענען אריין. דאן זענען ווי-דער די דייטשען ארוים און די רוסען אריין און טייל מאל איז ביי אונז אין שטעטעל קיין שום מאכט נישט געווען. די מאכט-האבען זענען דעמאלט געווען דער וואיט מיקסא און נאך מעהר דער סעקרעטאר אגרא-דזשינסקי, וועלכער האט רעגירט מיט'ן וואיט. ביי אלע יודען אין שטעטעל האט זיך אויסגעלאזען אלע פרנסות. דאס געלד איז קיין געלד נישט געווען, און איבעריגענס ווער איז דען געבליבען ביי געלד, קיינער כמעט נישט, עסען האט מען געדארפט, האט זיך יע-דען געזוכט ווי א גראשען צו פערדינען אדער ווי א ברויט צו בעקומען. ביי די פויערים האט מען קאנ-פיסקירט די תבואה, וועגען אנדערע פראדוקטען ווי צוקער, זאלץ, נאפט און ליכט איז אפילו נישט געווען וואס צו רעדען. האט יעדער איינער געטון וואס ער האט נאר געקענט. מ'האט זיך נישט גע-רעכענט מיט די פעראָרדנונגען פון די רוסען און נאך מעהר פון די דייטשען, וועלכע האבען נישט ערלויבט צו ברענגען אין שטעטעל אריין קיין שום פראדוקטען. אליץ, וואס מ'האט געברענגט פון דער גרויסער שטאט, איז פערהאלטען געווארען ביי דער ראגאטקע און ס'איז „בעשלאגנאהמט" געווארען. יודען האבען אבער אויך אויף דעם נישט געקוקט זיי האבען זיך בעמיהט צו ברענגען פון פיעטרא-קאוו און פון טשענסטאכאוו פערשידענע פראדוק-טען און פערקויפט די אייננוואוינער אין שטעטעל און אויך די פויערים פון די דערפער.

— איך אליין, האט אלעקסאנדער ווייטער גע-רעדט, האב צוזאמען מיט מיינם א משפחה מרדכי עלבינגער, געברענגט זאלץ פון פיעטריקאוו און דער-מיט זיך געוואלט דערנעהרען צוזאמען מיט אונזע-רע משפחות. אנדערע יודען האבען געברענגט א ביסעל צוקער, אנדערע ווידער ליכט א. אז. וו. צרות האט אונז נישט געפעהלט. מיר האבען זיך מאנכעס מאל געמוזט אויסבעהאלטען גאנצע טעג און נעכט, אז מ'זאל דאס ביי אונז נישט צונעמען, און וויפיל מאל האט מען ביי אונז צוגענומען אונזערע שווער-אויסגעהארעוועטע גראשענס, און אזוי איז עס גע-ווען ביי יעדער מאכט, וועלכער האט זיך געפונען אין שטאט, סיי ביי די דייטשען און סיי ביי די רוסען אמערגסטען איז אבער געווען דעמאלט, ווען אין וואלבאזש איז נישט געווען קיין שום מיליטער, די מאכט איז דעמאלט געלעגען אין די הענט פון דעם וואיט מיקסא מיט'ן סעקרעטאר אגראדזשינסקי. זיי האבען גוט געקענט אלע די, וועלכע האבען געהאנ-דעלט אין שטעטעל, פאר זיי האט מען זיך נישט גע-פונען פאר נויטיג צו היטען, און דעריבער האבען זיי געוואוסט ווער און ווען עס קומט מיט סחורה און ווי נאר אימיצער איז געקומען צו די גרעניצען פון שטעטעל מיט א ביסעל סחורה, איז דאס דורך דער דאזיגער ציווילער מאכט קאנפיסקירט געווא-רען, כלומרשט צו פערטיילען צווישען דער בעפעל-קערונג.

אויך ביי מיר, זאגט אלעקסאנדער, האט מען צו-גענומען א גרעסערן טראנספארט זאלץ, אבער א ברירה האט מען געהאט? מ'האט געמוזט שווייגען אמאל. איך געדענק דאס איצט ווי אין חלום, ווען אין וואלבאזש איז נישט געווען קיין שום מיליטער און קיין שום ציווילע מאכט, האט מען געזעהן אין שטעטעל ווי אויף א פוהר זיצט דער וואיט מיקסא, דער סעקרעטאר אגראדזשינסקי, זיין זוהן און נאך איינער עפעס א פערשוין און צווישען זיי א דייטשער זעלנער, וועלכער איז געווען שרעקליך שמוציג, פער-בלוטיגט און געווען אין א מורא'דיגען צושטאנד. דאס האט געזעהן דאס גאנצע שטעטעל. קיינער האט אבער נישט געוואוסט ווער דער זעלנער איז, פון וואנען ער האט זיך גענומען קיין וואלבאזש און וואו-הין דער וואיט און דער סעקרעטאר פיהרען איהם. מיר האבען נאר אלע געזעהן, ווי די פוהר פאהרט אפ אין דער זייט פון פיעטריקאוו. אין אוונט האט מען שוין דעם וואיט צוריקגעזעהן אין שטעטעל און די גאנצע געשעהעניש איז שנעל פערגעסען געווארען.

ס'האט נישט לאנג געדויערט און די דייטשען האבען פערנומען די גאנצע געגענד, קיין וואלבאזש זענען אויך אנגעקומען קליינע אפטיילונגען פון דייטשען מיליטער און לויט דעם ווי זיי האבען אנ-געהויבען צו באלעבאטעווען, האט מען געקענט ארויסדרינגען, אז זיי פערנעמען זיך שוין דא צו פער-בלייבען אויף א לאנגע צייט. זיי האבען פערנומען די שענסטע וואוינונגען פון יודען אין שטעטעל און דארט אריינגעזעצט אפיצירען, די טאמאשאווער און פיעטריקאווער יודישע „זאקלאדניקעס" זענען פער אנטווארטליך געמאכט געווארען פאר דעם אויפפיה-רען זיך פון די יודען אין וואלבאזש. אזא יושר הא-בען די דייטשען געהאט. מ'האט זיך געמוזט צופאַ-סען צו די דייטשע פעראָרדנונגען.

מיט עטליכע טעג שפעטער האבען די דייטשען אנגעהויבען ארומצוגעהען איבער אלע וואוינונגען יודישע און נישט יודישע און אויסגעפרעגט, צי ס'האט אימיצער נישט געזעהן דא, ווען די דייטשען זענען נישט דא געווען, א דייטשען זעלנער. פער-שטעהט זיך, אז קיינער האט נישט געוואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך און יעדער האט ליבער גע-וואלט שווייגען. איך אליין האב אפילו געהאט פער-געסען די גאנצע געשיכטע. מיט דעם דייטשען זעל-נער, וועלכער איז אוועקגעפיהרט געווארען דורך מיקסא און אגראדזשינסקי קיין פיעטריקאוו. אזוי ווידער זענען אוועק עטליכע טעג און פלוצלינג האט מען זיך דערוואוסט, אז די דייטשען האבען ארעסטירט מיקסאן, אגראדזשינסקי'ן, זיין זוהן און א געוויסען מיטשיסלאוו סמולקא. די ערשטע צייטען האט קיינער נישט געוואוסט, צוליב וואס די זענען ארעסטירט געווארען. מ'האט געמיינט, אז דאס האט באן די דייטשען די גענומען אלס זאקלאדניקעס אלס די געוועזענע מאכט אין וואלבאזש. שפעטער אבער האט מען זיך דערוואוסט, אז די דייטשען בעשולדיגען די דערמאהנטע ארעסטאנטען אין ארויס געבען א דייטשען זעלנער צו די רוסען. און נישט האבען זיך אלע דערמאהנט וועגען דער סצענע פון דייטשען זעלנער אויף דער פוהר, אבער קיינער האט וועגען דעם מעהר נישט גערעדט. מ'האט גע-רעכענט, אז ס'וועט אריבער א שטיקעל צייט און די מענשען וועלען בעפרייט ווערען.

אזוי איז אבער נישט געווען. די אכזריותדיגע דייטשען זענען געווען ריקזיכטסלאז. זיי האבען בעשלאסען צו שטעלען די פיר מענשען פאר'ן מיליטערישען געריכט. ס'האט נישט געהאלפען אפי-לו דאס, וואס מיקסא און אגראדזשינסקי האבען דערציילט, אז אין א געוויסען פינסטערען אוונט האט צו איהם אנגעקלאפט אימיצער.

ער האט געעפענט די טיר און צו זיין גרויס-טער איבערראשונג איז אויף דער שוועל געשטאנען א דייטשער זעלנער. ער איז געווען מיד, שמוציג און פערבלוטיגט. ער האט ערקלערט, אז ער איז א דייטשער זעלנער, הייסט א גוסט בוטשקע. ער האט אין מאַרש פערלוירען זיין אפטיילונג און איצט בלאנקעט ער שוין דריי עטליכע טעג איבער וועלדער און פעלדער, שמוציג, הונגעריג און געפרוירען. ער וויל נישט מ'זאל איהם בעהאלטען, נאר ער פערלאנגט, אז מ'זאל איהם אפשטעלען אדער צו די דייטשען. אויב זיי געפינען זיך ערגיץ דא נאר העט אדער צו די רוסען אין געפאנגענשאפט, ווייל ער קען מעהר נישט אויסהאלטען אזא לעבען. ווי אגראדזשינסקי האט ווייטער דערצעהלט, האט ער דעם דייטשען זעלנער אנגעקארמעט, געלאזען אויסשלאפען און אויף צומארגענס האט ער דעם דייטש אַרויפגעזעצט אויף א פוהרעל און צוזאמען מיט דעם זוהן, דעם וואיט מיקסא און א געוויסען סמולקא, אפגעפיהרט צו די רוסען, וועלכע האבען זיך באך געפינען אין פיעטריקאוו, דארט האבען זיי דעם דייטשען זעלנער איבערגעגעבען אין די הענד פון דעם רוסישען מיליטער.

די דאזיגע פערטיידיגונג האט נישט געהאל-פען און די פיר ארעסטירטע זענען געשטעלט גע-ווארען פאר'ן מיליטערישען געריכט. אין טאמאשאוו. די דייטשען האבען אבער געדארפט האבען עדות צו שטיצען זייער בעשולדיגונג געגען די אנגע-קלאגטע. קיינער האט אבער נישט געוואלט און אפילו נישט געקענט עדות זאגען, אז די ארעס-טירטע האבען גע'מסר'ט דעם דייטשען זעלנער פאר די רוסען.

די דייטשען האבען געזוכט עדות און אזוי ווי זיי האבען נישט געפונען, זענען זיי גע-פאלען אויף א זעהר אריגינעלער המצאה. איינמאל שטעהענדיג אויפ'ן מארק צוזאמען מיט עלבינגער, מרים בירנבוים און צווי קריסטען, יועמענס נעמען איך קען אפילו נישט, איז אנגעקומען אן אפטיילונג דייטש מיליטער און האט אונז אלעמען ארעסטירט ארויפגעזעצט אויף פורען און אונטער א זעהר שטארקען וואך האט מען אונז אלעמען אפגעפיהרט קיין טאמאשאוו. מיר זענען אלע זעהר שטארק דער-שראקען און אפילו נישט געוואוסט וועגען וואס עס האנדעלט זיך. אונז אלע, וועלכע מ'האט גע-בראכט קיין טאמאשאוו, האט מען אלע גלייך אריינ-געפיהרט אין מיליטערישען געריכט און דארט האט אונז ערשט א זשאנדארם ערקלערט, אז מיר זענען אהערגעברענגט געווארען אלס עדות אז די ארעס-טירטע האבען איבערגעגעבען א דייטשען זעלנער אין די הענט פון די רוסען. מיר האבען זיך גע-שוואוירען, אז מיר ווייסען נישט פון וואס צו זאגען, אבער מ'האט אונז געדראהט מיט'ן טויט אויב מיר וועלען זיך נישט שטעלען אלס עדות.

מ'האט אונז אריינגעפיהרט אין געריכט, וואו אויף דער בעשולדיגונגס-באנק זענען געזעסען די פיר אנגעקלאגטע. מיר האבען נאר געזאגט, אז מיר האבען געזעהן, אז א דייטשער זעלנער איז געזעסען אויף א פוהר, אויף וועלכער ס'זענען גע-זעסען אגראדזשינסקי, זיין זוהן, מיקסא און סמולקא.

די דייטשע אכזרים האבען אזוי'ערום געפינען דעם גרונד צו פערמשפטען פיר אונשולדיגע מענשען צום טויט.

באלד ווי מיר זענען דעמאלט אהיימגעקו-מען פון טאמאשאוו קיין וואלבאזש האבען זיך אנגעהויבען צו פערשפרייטען קלאנגען, אז די יודען האבען פערמסרט די 4 אנגעקלאגטע דער פאר, ווייל אגראדזשינסקי און מיקסא האבען ביי אונז אמאל צוגענומען א טראנספארט זאלץ, מיר האבען אין דעם אלעם דעם מינדעסטען אהנונג נישט.

דער ענין איז שוין אינגאנצען פערגעסען געווארען, און איצט האט מען אויף אזא אונגעפער שעהמטען אופן אויף אונז געמאכט א בלבול. מ'האט אינספירירט א פראצעס, אין וועלכען מיר זענען אריינגעצויגען געווארען און ווער ווייסט...

דאס איז דער אמת פון וואלבארזש, פון דער שרעקליכער העצע, וועלכע קען ברענגען צום גרעסטען אומגליק...

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 24 מערץ 1935

„שאַרוואַרק" – דער נ"ער שט"ער אין נאַטור
איז אַ שווערע בעלאַסטונג פאַר די איינוואוינער פון די קליינע שטעטלעך

אויף דער מיטוואָכ'דיגער זיצונג פון סיים איז אָנגענומען געוואָרען דער פּראָיעקט פון דעם אַזוי־גערופענעם „שאַרוואַרק", ד. ה. אַ שטייער אין דער פאָרם פון אַרבייט. לויט דעם פּראָיעקט ווערט אויף דער בעפעלקערונג פון די דערפער און קלענערע שטעט אַרויפגעלעגט די פליכט אומזיסט צו טון פערשידענע אַרבייטען ביים מאַכען וועגען, בויען עפענטליכע בנינים א. אז. וו. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס געגען פּראָיעקט האָבען זיך אַרויסגעזאָגט רעדנערס סיי פון רעכטס און סיי פון לינקס, איז דאָס געזעץ דאָך אין דער נאָמענטליכער אָפּשימונג אָנגענומען געוואָרען. אין שייכות דערמיט שרייבט ד"ר ה. ראָטענשטרייך אין דער „כווילאַ" פאָלגענדעס:

צו די צאָהלרייכע שטייערן, מיט וועלכע די רעגירונג בערייכערט דעם רעגיסטער פון די בעלאַסטונגען איז צוגעקומען אַ נייער שטייער, וואָס זיין פערנעם ווייסען מיר נישט און וואָס זיין גרויס ווערט דורכן געזעץ נישט פעסטגעשטעלט, נאָר עס ווערט איבערגעלאָזען דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט די אויסבעסערונג פון דעם שטייער — דאָס איז דער אַזוי־גערופענער שטייער אין נאַטור, וואָס אַמאָל האָט מען איהם גערופען „שאַרוואַרק", און וועלכער איז אָפּגעשאַפט געוואָרען, ווייל די פויערים האָבען איהם בעטראַכט, ווי אַ פאַנשטשיזנע. דער שטייער אין נאַטור בעשטעהט אין צושטעלען נישט קוואַליפיצירטע אַרבייטס־כוחות. מיט דער פליכט פון שטייער אין נאַטור קען מען בעלאַסטען מיט'ן ציל אויסצופיהרען וואַסער מעליאָראַציע, בויען און אָפּהיטען די וועגען, בויען עפענטליכע בנינים א. אז. וו. יעדער וואָיעוואָדע דאַרף פעסטשטעלען צי דאָס אויספיהרען די אויבען דערמאָנטע אַרבייטען איז בעגרינדעט דורך דעם געזעלשאַפטליכען אינטערעס.

די פליכט פון שטייערן אין נאַטור ליגט אויף פיזישע און יורידישע פערזאָנען אין דערפער און קלענערע שטעט. אין די דערפער קענען בעלאַסטעט ווערען מיט'ן שטייער אין נאַטור אַלע פערזאָנען, וואָס צאָהלען באָדען־שטייער און אין די קלענערע שטעטלעך אַלע פערזאָנען, וואָס צאָהלען באָדען־שטייער, פון אונבעוועגליכע גיטער און אינדוסטריע־שטייער. אַלס יסוד פון דער אויסמעסטונג ווערט גענומען פאַר די, וואָס צאָהלען באָדען־שטייער. דער באָדען־שטייער פאַר די, וואָס צאָהלען שטייער פון אונבעוועגליכע גיטער — דער מלוכה־שטייער פון אונבעוועגליכע גיטער, און פאַר די, וואָס צאָהלען אינדוסטריע־שטייער — דער פרייז פון פאַטענט און רעגיסטראַציע־קאַרטען.

עס איז אמת, אַז דעם חוב פון שטייער אין נאַטור קען מען בעלאַסטען נאָר מיט'ן ציל אויסצופיהרען אַרבייטען אויפ'ן געביט פון דער גמינע, אין וועלכע עס געפינט זיך דער אָביעקט, לטובת וועלכען די אַרבייט דאַרף אויסגעפיהרט ווערען.

עס איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ שטייער, וועלכען עס וועט מוזען צאָהלען יעדער איינוואוינער פון דאָרף און פון שטעט, וואָס האָבען ווייניגער ווי 25 טויזענד איינוואוינער. אַ פויער, אויב ער צאָהלט באָדען־שטייער וועט מוזען געהן אויף אַרבייט, און אין די שטעטלעך יעדער הויז־בעזיצער, סוחר און האַנדווערקער. דער שטייער־צאָהלער וועט אָבער אָנשטאָט זיך קענען אויסקויפען מיט אַ גלייכווערטיגע סומע געלד. דאָס הייסט, אויב אַ האַנדווערקער אָדער סוחר אין אַ קליינע אָדער מיטעלע שטאָט וועט בעלאַסטעט ווערען מיט דעם שטייער אין נאַטור, וועט ער, צוליב דעם, וואָס אַ האַנדווערקער אָדער סוחר קען דאָך נישט צושליסען זיין אַרבייטס־וואַרשטאַט אויף אַ טאָג אָדער צוויי, קענען זיך אויסקויפען פון דער אַרבייט מיט געלד.

מיר האָבען דעם איינדרוק, אַז מיר וואָלטען געקענט אויסרעכענען אַנ'ערך צוויי טוץ פערשידענע שטייערן, וואָס לאַסטען אויף אַזאַ צוזאַמענגעבראָכענעם שטייער־צאָהלער. מען האָט געקענט מיינען, אַז איצט וועט מען שוין טראַכטען וועגען לייכטער מאַכען די שטייער־לאַסט, דערווייל פיהרט מען אָבער איין נייע שטייערן. עס זעהט אויס, אַז די פּראָיעקט געבער זענען אַרויסגעגאַנגען פון דער הנחה, אַז אויב אַלע קלאָגען זיך, אַז זיי האָבען נישט קיין אַרבייט, איז נישט קיין בייז, אויב זיי וועלען אַ פּאָר אַרבייטס־טעג אָוועקגעבען דער זעלבסטפערוואַלטונג. און אויב אַ שטייער־צאָהלער וועט נישט קענען אָדער וועט נישט וועלען, זענען זיי מספים, אַז ער זאָל בעצאָהלען מיט מזומן פאַר די אַרבייטס־טעג.

עס זעהט אויס, אַז די פאַבריקאַנטען פון די שטייער־פּראָיעקטען אָריענטירן זיך נישט אין די שטימונגען פון דער בעפעלקערונג. די, וואָס זיצען ביים גרינעם טיש און טראַכטען אויס פערשידענע פּראָיעקטען, מיט וועלכע זיי בעגליקען די מלוכה, פערגעסען, אַז די מלוכה — דאָס זענען בירגער, אַז די מלוכה איז נישט קיין שום אַבסטראַקציע, מען דאַרף דעריבער פערשטעהן, אַז עס איז פאַרהאַן אַ גרעניץ אין גליקליך מאַכען אויפ'ן חשבון פון די בירגער.

צום בעדויערן פערשטעהט מען דאָס שוין לאַנג נישט ביי אונז. ווען זיי וואָלטען פערשטאַנען, וואָלט מען נישט געפאָדערט פון אַ הויז־בעזיצער, אָדער איינעם, וואָס קויפט אויס אַ פאַטענט, אַז ער זאָל אָנשטאָט צו קעמפען ווי אַזוי אַרויסצוקריגען געלד אויף צו צאָהלען די לויפענדע שטייערן, אויפצוהאַלטען די פאַמיליע, פערדינען אויף אַ שטיקעל ברויט, זאָל ער נאָך געבען עטליכע טעג אין יאָהר אין דער פאָרם פון אַרבייט פאַר זעלבסטפערוואַלטונג.

מען זאָל אפילו האָבען די רייכסטע פאַנטאַזיע, איז זיך שווער פאָרצושטעלען, ווי אַזוי מען קען, למשל, פון אַ שוסטער, וואָס האָט זיין וואַרשטאַט און וואַרט אפשר טאָמער וועט עמיצער קומען מיט אַ רעפּאַראַציע, אַז ער זאָל אויף אַ טאָג אָדער צוויי שליסען זיין וואַרשטאַט און געהען אַרבייטען ביים בויען אַ הויז פאַר לעהרער. ווער וועט אין די צוויי אָדער אין די דריי טעג אויסהאַלטען זיין פאַמיליע, ווער וועט איהם אויסהאַלטען אין די טעג, וואָס ער אַרבייט פאַר דער זעלבסטפערוואַלטונג. צוליב דעם, וואָס דאָס געזעץ דערמאָנט גאָרנישט וועגען דעם דאַרף מען אָננעמען, אַז דער, וואָס וועט געהן צו דער אַרבייט, וועט מוזען מיט זיך מיטנעמען צו עסען. צי קאָן מען זיך פאָרשטעלען, אַז עמיצער וועט אַרבייטען בחנם און זאָל זיך נאָך אַליין אויסהאַלטען, ער זאָל אַרבייטען, הגם דער טאָג איז איהם נויטיג צו פערדינען אויף אַ שטיקעל ברויט פאַר זיין פאַמיליע.

מען קען נישט פערגלייכען דעם דאָרפישען איינוואוינער מיט דעם שטעטישען. אַ סוחר אָדער האַנדווערקער מוז יעדען טאָג היטען זיין געשעפט, אויב ער וויל נישט אונטערגעהן. דער טאָג, אין וועלכער זייער אַרבייטס־וואַרשטאַט איז געשלאָסען, איז פאַר זיי אַ פולשטענדיגע רואינע. ווען מען ציהט אַרויס אַ סוחר אָדער האַנדווערקער אויף אַרבייט פאַר דער זעלבסט־פערוואַלטונג, בעדייט דאָס, אַז מען שניידט אונטער זיין עקזיסטענץ. אַ סוחר האָט צו צאָהלען וועקסלען, ער מוז צאָהלען פאַר סחורה, ער קען נישט גלייכגילטיג זיין איינער פון די הויפּט־שטייער־צאָהלער און גלייכצייטיג צוגעצויגען ווערען צו צאָהלען שטייערן אין נאַטור, וואָס דאָס צוברעכט איהם אַלס שטייער־צאָהלער. מען וועט אפשר דערויף ענטפערן, אַז ער קען זיך אויסקויפען, אָבער עס שטעלט זיך די פראַגע, פאַרוואָס בעלאַסטעט מען מיט אַ נייעם שטייער די, וואָס צאָהלען שוין גענוג שטייערן?

מיר רעדען שוין נישט וועגען דעם, אַז די אויסמעסטונג פון דאָזיגען שטייער און דאָס איינציהען איז אָפּהענגיג פון דער אַדמיניסטראַציע־מאַכט, וועלכע פּאָליטיקירט זעהר אָפט און אַזאַ שטייער קען דורך איהר אויסגענוצט ווערען צו שיקאַנען, וואַהל־אָפּרעכנונגען, אָבער דער שטייער אַליין שמעקט מיט פאַנשטשיזנע, דאָס איז דער אונגערעכטעסטער שטייער, וואָס מען האָט נאָר אַמאָל אויסגעטראַכט. דאָס איז אַ שטייער, וואָס זעהט נישט פאַר קיין אונטערשיד פון עלטער, געשלעכט, מעגליכקייטען, מצד דעם שטייער־צאָהלער. דאָס איז אַ שטייער, וואָס ציהט אַרויס אַ בעשעפטיגטען מענש, וואָס היט זיין וואַרשטאַט, און הייסט איהם, אַ קוואַליפיצירטען אין זיין פאַך צו געהן אויף אַ נישט קוואַליפיצירטע אַרבייט, וואָס וועט איהם שאַדען ברענגען און אויך דער, וואָס נעמט די אַרבייט, וועט אויך פון איהר קיין סך נישט האָבען".

אָפענער בריף פון ליאָן פויכטוואַנגער
צום אונבעקאַנטען איינוואוינער פון זיין הויז

אין דעם „פּאַריזער טאַגעבלאַט" איז פערעפענטליכט אַן אָפענעם בריף פון בעקאַנטען שריפטשטעלער ליאָן פויכטוואַנגער, וואָס ריכט איצט אין גלות. פויכטוואַנגער'ס פערמעגען איז, ווי בעוואוסט, אין דייטשלאַנד קאָנפיסקירט געוואָרען. און פויכטוואַנגער ווענדעט זיך היינט צו דעם אונבעקאַנטען, וואָס וואוינט איצט אין זיין הויז, מיט פאָלגענדען בריף:

„איך ווייס נישט ווי איהר הייסט, מיין הער, און אויף וואָס פאַר אַן אופן איהר זענט געוואָרען דער בעל־הבית פון מיין הויז. איך ווייס נאָר, אַז מיט צוויי יאָהר צוריק האָט די פּאָליציי פון דריטען רייך מיין גאַנץ בעוועגליכעס און אונבעוועגליכעס פערמעגען קאָנפיסקירט און איבערגעגעבען עס דער רייכסאַקציע־געזעלשאַפט פאַר די קאָנפיסקאַציעס פון פערמעגענס פון פּאָליטישע געגנער. איך האָב זיך וועגען דעם דערוואוסט פון אַ בריף פון די היפּאָטעק־בעל־חובות. זיי האָבען מיר מיטגעטיילט, אַז די געזעץ־געבונג פון דריטען רייך פערשטעהט, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען קאָנפיסקאַציע פון פערמעגען פון פּאָליטישע געגנער, אונטער דעם וואָרט „פערמעגען" נאָר די אַקטיוען. נישט קוקענדיג דערויף, וואָס מיין הויז און מיין געלד וואָס זענען קאָנפיסקירט געוואָרען, איבערשטייגען אַ סך מאָל די היפּאָטעק, בין איך דאָך מחויב מיינע היפּאָטעק־ציגזען ווי אויך מיינע דייטשע שטייערן, וועלכע צו בעצאָהלען פון דעם פערמעגען, וואָס איך וואָל פערדינען אין אויסלאַנד.

ווי געפעלט אייך מיין הויז, הער איקס? וואוינט זיך דאָרט אָנגענעהם? צי האָט דער זילבער־גרויער דיוואַן־בעשלאָג פון די אויבערשטע צימערן, בעת דער פּלינדערונג פון די ס.־אַ.־לייט שטאַרק געליטען? מיין פּאַרטער איז דאַן אַנטלאָפען איך די דאָזיגע צימערן, אַזוי ווי איך, בין דאַן געווען אין אַמעריקאַ. האָבען זיי אָן איהם זיך געוואָלט צוקום זיין, דער דיוואַן־בעשלאָג איז זעהר עמפּינדליך, און רויט איז אַ שטאַרקע פאַרב, וואָס איז שווער אויסצוואַשען. אויך די גומי־בעדעק פון טרעפּען־הויז איז נישט געווען אויסגערעכענט אויף די שטיוועל פון די ס.אַ.־לייט. אויב זיי האָט שטאַרק געליטען, ווענדעט זיך אַמבעסטען צו דער פירמע באַאַקע; די גומי־בעדעק און די זעלבע ווי אויך די טרעפּען פון „איראַ פּאַ" און די „בוימען" איז ביי דאָזיגע פירמע האָט זיי געמאַכט.

צי האָט איהר פערשטאַנען, צו וואָס איך האָב געלאָזט בויען די האַלב־געדעקטע טעראַסע אויפ'ן דאַך? פרוי פויכטוואַנגער און איך האָבען זי בענוצט צו אונזערע פריהמאָרגען־גימנאַסטיק. גיט אַכטונג, איך בעט אייך דעריף, אַז דער פרישער רעגען זאָל נישט פערפרוירען ווערען.

וואָס מאַכט איהר מיט ביידע צימער, וואו עס האָט זיך געפינען מיין ביבליאָטעק? ביכער, ווי איך האָב געהערט, זענען נישט זעהר בעליבט אין דריטען רייך, איך וועלען איהר לעבט, הער איקס, און ווער עס פערנעהמט זיך מיט זיי קען לייכט האָבען אונאַנגענעהמליכקייטען. איך למשל האָב געלייענט דאָס בוך פון אייער „פיהרער" און אונבעשולדיג קאָנסטאַטירט, אַז זייבע 140 טויזענד ווערטער זענען 140 טויזענד פעהלערן געגען גייסט פון דער דייטשער שפּראַך. צוליב דער דאָזיגער פעסטשטעלונג וואוינט איהר איצט אין מיין הויז. אָפּשר מאָל טראַכט איך וועגען דעם אויף וואָס פאַרא צוועק עס ווערען איצט בענוצט אין דריטען רייך די ביכער־געשטעלען. אויב איהר וועט זיי אַרויסרייסען זייט פּאָרזיכטיג נישט צו בעשעדיגען די ווענד. און צי האָט מען בעת דעם האַבירען אַרויסגעריסען די ווינד־באַנק פון דער פענסטער־לאָזשע אין דער ביבליאָטעק? יעדענפאַלס, הער איקס, דאַרף מען אין דעם הויז פערשידענע זאַכען בעוויינען. זאָל איך אייך עמפּעהלען דעם אַרכיטעקט סאָבאָטקאַ? עס איז אָבער אַ פראַגע צי דער דאָזיגער פערנעמט זיך נאָך איך בעוויילין מיט זיין פּראַקטיק; ווייל דאָרט זענען נישט געווען קיין סך אַרכיטעקטען, וואָס קענען בויען, אָבער דערפאַר אַ סך פּאַרטיי־חברים, וואָס האָבען געוואָלט בויען. אויב אייערע בעציהונגען ערלויבען דאָס אייך, בעט איך אייך יעדענפאַלס נישט צו בעשעפטיגען אַ פּאַרטיי־חבר נאָר אַ פאַכמאַן, עס איז אַ שאָד דאָס הויז. איך וואָלט גערן געוואָלט וויסען וואָס עס איז איצט געשעהען מיט דער קרייצוג אין דעם גרונעוואַלד. איהר געפילער האָט מיר צוגעזאָגט זיי פרייליך מיט דעם הויז און ס'האָט מיך געקאָסט אַ סך מיה, ביז מען האָט בעזייטיגט די שטערונג. היינט דאַרף, פערשטעהט זיך, געפילער אין בערלין, שוין נישט בעטראַכט ווערען פאַר אַ שטערונג. יעדענפאַלס וואָלט פון אייער זייט געווען פריינדליך, ווען איהר וואָלט דעם בצחון, וועלכע איך האָב געהאַט אויף דעם געביט, נישט אָוועקגעגעבען.

מאַכט זיך דאָס אייך נישט אויס טיילמאָל מערקווירדיג, אַז איהר וואוינט אין מיין הויז? אייער „פיהרער" איז דאָך נישט בעקאַנט פאַר אַ פריינד פון דער יודישער ליטעראַטור. איז עס נישט קיין וואונדער, וואָס איהר האַלט זיך אַזוי גערן אין דעם אַלטען טעסטאַמענט. איך אַליין האָב איהם געהערט ציטירען: אַן אויג פאַר אַן אויג, אַ צאָהן פאַר אַ צאָהן (דאָס האָט ער געמוזט מיינען קאָנפיסקאַציע פון פערמעגען פאַר ליטעראַרישע קריטיק) און איצט האָט ער אויך פאַר אייך ערפילט אַ צוזאָג פון אַלטען טעסטאַמענט: „דו וועסט וואוינען אין הייזער, וואָס דו האָסט נישט געבויט."

לאָזט מיין הויז נישט רואינירען, הער איקס. אויפצובויען און איינצואָרדנען עס האָט פרוי פויכטוואַנגער און מיך געקאָסט זעהר אַ סך מיה. אויפצוהאַלטען אין אָרדנונג, מאַכט נישט קיין סך מיה, פלעגט עס אָביסעל, איך בעט אייך. איך זאָג דאָס אויך אין אייער אינטערעס. אייער „פיהרער" האָט צוגעזאָגט, אַז זיין הערשאַפט וועט געדויערן טויזענט יאָהר: איך נעהם העכסטענס אָן, אַז איהר וועט באַלד האָבען די מעגליכקייט מיט מיר צו אונטערהאַנדלען, וועגען צוריקגעבען מיר דאָס הויז מיט פיל גוטע וואונשען פאַר אונזער הויז — ליאָן פויכטוואַנגער.

פּ. ס. מיינט איהר איבריגענס, אַז מיין טעות, דאָס אייער פיהרער שרייבט אַ שלעכטען דייטש, ווערט אָפּגעליקענט דורך דעם וואָס איהר וואוינט אין מיין הויז?"

מאַנעווערס פון ענגלישן פלאָט אויפן אַטלאַנטישן אָקעאַן

מיט אַ פּאָר טעג צוריק זענען פאַרענדיגט געוואָרען די מאַנעווערס פון ענגלישן פלאָט אויפ'ן אַטלאַנטישן אָקעאַן. די „בלויע" שיפען, וואָס האָבען פערטיידיגט די ענגלישע אינזלען און די האַנדעלס־וועגען אויפ'ן ים, געגען דעם „רויטען" פלאָט, וואָס האָט פאָרגעשטעלט מיט זיך דעם שונא, וועלכער האָט זיך געשטעלט פאַר אַ ציל צו שטערען דעם ענגלישען ים־פערקעהר אויפ'ן אַטלאַנטישען אָקעאַן און די אַקטיווער קאַמף געגען דעם ענגלישען פלאָט, וואָס פערטיידיגט די פרייהייט פון די ימים פאַר די ענגלישע שיפען, זענען בשלום צוריקגעקומען צו זייער אויסגאַנגס־באַזע.

פאַר די לעצטע ענגלישע ים־מאַנעווערס איז כאַראַקטעריסטיש די צוזאַמענאַרבייט פון די האַנדעלס־שיפען מיט'ן קריגס־פלאָט אויפ'ן ים. אין דער ענגלישער פּרעסע מאַכט מען אויפמערקזאַם דערויף, אַז צום ערשטען מאָל איז דער האַנדעלס־פלאָט צוגעצויגען געוואָרען אין אַ גרויסען מאָסשטאַב בכדי צו שאַפען אַ גרעסערע ווירקזאַמקייט פון די מאַנעווערס פון קריגס־פלאָט. 45 טראַנס־אָקעאַנישע שיפען האָבען גענומען בעת די מאַנעווערס אַנטייל אָדער כשבילדען דעם „קריגס־געביט". אַלע ענגלישע האַנדעלס־שיפען האָבען בעקומען אַ בעפעהל צו פערצייכענען אין זייערע שיפס־זשורנאַלען די צייט און דאָס אָרט, וואו זיי האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען סיי מיט די „בלויע" סיי מיט די „רויטע" קריגס־שיפען. בכדי ביי דער ערשטער מעגליכקייט איבערצוגעבען די ידיעות וועגען דעם צוזאַמענטרעפען זיך אויפ'ן אָפענעם ים די קאָמענדאַנטען פון די שיפען, וואָס זענען בעשטימט געווען צו פערטיידיגען די ים־וועגען קיין ענגלאַנד. די קאַפּיטאַנען פון די טראַנסאַטלאַנטישע שיפען איז פאָראָרדנעט געוואָרען, אַז זיי זאָלען זיך אין אַ ברייטען מאַסשטאַב בענוצען מיט'ן טעלעגראַף אָהן דראָט בכדי איבערצוגעבען שיפרירטע דעפעשען וועגען אַנטרעפען „פיינדליכע" שיפען.

דער הויפּט־ציל פון די לעצטע ענגלישע ים־מאַנעווערס איז געווען צו קאָנטראָלירען דעם סיסטעם פון מיטלען, וואָס זענען דורך דער ענגלישער אַדמיראַליטעט אָנגענומען געוואָרען, בכדי צו פערטיידיגען דעם ענגלישען ים־האַנדעל. קיין ענגלאַנד ווערען יעהרליך אַריינגעפיהרט 58 מיליאָן טאָן לעבענסמיטעל און אַנדערע פּראָדוקטען. עס איז דעריבער פערשטענדליך, וואָס פאַראַ וויכטיגע בעדייטונג עס האָט פאַר ענגלאַנד אַ ריכטיגע אָרגאַניזאַציע פון דער פערטיידיגונג פון די ים־וועגען. אויב דער ענגלישער פלאָט האָט די מעגליכקייט צו שיצען די ים־וועגען, דורך וועלכע די ענגלישע אינזלען ווערען פערזאָרגט מיט לעבענסמיטעל־פּראָדוקטען, קענען די ענגלישע בירגער שלאָפען רוהיג. דאַן דראָהט זיי נישט קיין „הונגער־בלאָקאַדע".

בעת די לעצטע מאַנעווערס האָבען זיך בעטייליגט אַ גרויסע צאָהל קריגס־שיפען, וואָס האָבען זיך בענוצט מיט די ידיעות, וואָס זיי האָבען בעקומען וועגען „שונא" פון די קאַפּיטאַנען פון די האַנדעלס־שיפען.

וועגען רעזולטאַט פון די מאַנעווערס שרייבט דער קאָרעספּאָנדענט פון „טיימס", וועלכער האָט זיך בעת די מאַנעווערס געפינען אויפ'ן באָרד פון דעם דרעדנאָוט „קינג עליזאַבעט" פאָלגענדעס:

איבער 250 טויזענד טאָן קריגס־שיפען פון „רויטען" פלאָט זענען דערטרינקען געוואָרען פאַר'ן פּרייז פון פערלוסט פון צוויי דריטעל פון מיטעלע פלאָט פון די „בלויע". אַ חוץ דעם זענען „דערטרינקען" געוואָרען אין קאַמף מיט די „רויטע" צוויי פון די דריי גרויסע קרייצער־שיפען, וואָס האָבען פערטיידיגט דעם וועג צו די ענגלישע פּאָרטען. עס זענען אויך בעשעדיגט געוואָרען אַ ריי אַנדערע שיפען פון די „בלויע". נאָר אויך דער „פיינדליכער" פלאָט האָט ערנסט געליטען. עס זענען דערטרינקען געוואָרען צוויי גרויסע שיפען, דריי גרויסע קרייצער־שיפען און אַ גרויסע צאָהל מינען־שיפען. אָבער די הויפּט־כוחות פון די „רויטע" איז געלונגען צו ענטקומען פון דער פערפאָלגונג פון פערטיידיגונגס־פלאָט.

די ים־אַטאַקעס זענען בעת די מאַנעווערס קאָמבינירט געוואָרען מיט לופט־אַטאַקעס. אַ סך מאָל זענען די „בלויע" אויפ'ן אָפענעם ים אַטאַקירט געוואָרען פון „רויטע" עראָפּלאַנען. דערביי זענען די לופט־עסקאַדרעס געקומען גאַנץ אומערוואַרטעט אין אַזעלכע טיילען פון אָקעאַן, וואָס זענען געלעגען גאַנץ ווייט פון די שווימענדע באַזען פון לופט־פלאָט. די לעצטע מאַנעווערס האָבען דייטליך בעוויזען די גרויסע בעדייטונג פון אַ שטאַרקען און גוט אָרגאַניזירטען לופט־פלאָט ביי דער פערטיידיגונג פון די ים־וועגען.

די ענגלישע פּרעסע ברענגט נישט קיין סך ידיעות וועגען די לעצטע ים־מאַנעווערס. זיי ווערען אָבער גענוי קאָנטראָלירט דורך דער ענגלישער אַדמיראַליטעט און אָהן שום ספק וועלען די רעזולטאַטען פון די מאַנעווערס דינען צו פערשטאַרקען דעם ענגלישען לופט־פלאָט, וואָס ווערט בעטראַכט אַלס פאָרבעדינגונג צו דער פערטיידיגונג פון די ענגלישע ים־וועגען אָהן וועלכע ענגלאַנד קען זיך אַמאָל געפינען אין דער לאַגע פון אַ בלאָקירטער מלוכה. דאָס וואָלט פאַר די ענגלישע אינזלען בעדייט אַ קאַטאַסטראָפע ווייל מען נעהמט אין אַכט, אַז ענגלאַנד איז אָנגעוויזען אויף דעם איינפיהר פון לעבענסמיטעל־פּראָדוקטען.

זאַל פילהאַרמאָניע! טעל. 213-84
היינט, זונטאג, דעם 24-טען מערץ ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמ.
רעוואָלוציאָנס-קאָנצערט פון די סאָוועטישע לאָורעאַטן פון אינטערנאַציאָנאַלן קאָנקורס א. ג. פון וויעניאַווסקי
דוד אויסטראַך (2-טער פּריז)
ווי אויך דער 13-יעהריגער
בוסיא גאָלדשטיין (4-טער פּריז)
פענאָמענאַלע סאָלאָ-פידעל-שפּילער.
בילעטען צום פרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

געשאַפן אַן אָנהאָפּראָצענטיגע לייה-קאַסע
ביים סוחרים-דעטאַליסטן-פאַראיין

אין אייגענעם לאָקאַל (פּעטריק. 90) איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון סוחרים-דעטאַליסטן-פאַראיין אויף לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע.

די פאַרזאַמלונג ווערט געעפנט פון וויצע-פּרעזעס מ. דאַבושינסקי. פון דעם טעטיגקייטס-באַריכט, וואָס ס'גיט אָפּ דער פּאַרוו.-מיטגליד ה' מ. פריליך איז צו זעהן, אַז דער פאַראיין האָט אין משך פון באַריכט-יאָהר ענטוויקלט אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט. ס'זענען געשאַפן געוואָרן אַ ריִהע סעקציעס, ווי: ראַדיאָ און עלעקטראָטעכנישע סעקציע, טאַבאַק-סעקציע, אייזן און פאַרבן-סעקציע, אַלט-אייזן-סעקציע, דאַמען-קאָנפעקשאָן-סעקציע, פּאַפּיר-סעקציע, פוטער-סוחרים-סעקציע א. אַנד.

דער פאַראיין האָט מיטגעווירקט צו אָרגאַניזירען די טעקסטיל-סוחרים. ס'זענען אָרגאַניזירט געוואָרן פרייזען-קאָמיסיעס. די פאַרוואַלטונג האָט אַדורכגעפיהרט פיל אינטערווענצן אין די שטייער-אַמטען לטובת די מיטגלידער.

נאָכדעם, ווי ס'ווערט אָנגענומען דער בודזשעט און די אַריינגעטראָגענע פאָרשלאַגן טרעט מען צו צו די וואַהלען.

אין דער נייער פאַרוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען:

מ. דאַבושינסקי — פּרעזעס. אינזש. ס. גליקסמאַן און י. ליכטענשטיין — וויצע-פּרעזעסן. א. פּאַלאַקאָוו — סעקרעטאַר. ה. צעשעלסקי — קאַסיר. וו. שיפּמאַן און וו. צוקער — ווירטין. ל. קליקסבערג, ה. גראַבאָוויעצקי, מ. זילבערינג, ע. אַבראַמזאָן, מ. לאַנדאַוויטש, ב. ד. פּאַפּאָווסקי, ל. זיסקינד, י. גאָמליצסקי, י. ק. כענטשינסקי, מ. באַרטנער, און י. קאַלאַדני.

די ניי-געוועהלטע פאַרוואַלטונג טרעט צו צו שאַפן ביים פאַראיין אַן אָנהאָפּראָצענטיגע לייי-קאַסע.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8 אָוונד,
זונטאָג און יום-טוב פון 9—11 בייטאָג
און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדער וואַרטע-זאַל

אויף צו דערנערען אָרימע שול-קינדער
קינאָ-פאָרשטעלונגען, מאַסען-זאַמלונג א.ד.גל.

(א) ווי מיר דערוויסן זיך, האָט מען לויט דער איניציאַטיוו פון שול ראַט, ביי דער מיטהילף פון שול-אינספּעקטאָר, אָנגעהויבן בעווייזען אין קינאָ ספּעציעלע פילמען פאַר שול-קינדער. אַזעלכע פילמען פלעגען געגעבן ווערן ביז איצט אין קינאָ „קאַפּיטאָל". איצט וועלען זיי שוין געהן אויך אין „מימאָזאַ" און „פּשעדוויאָשניע". די איינקונפטען פון די פאָרשטעלונגען וועלן געהן אויף צו דערנערען די אָרימע שול-קינדער.

די אָרימע שול-קינדער וועלן אויף די פאָרשטעלונגען בעקומען אומזיסטע בילעטן.

אַזוי אַרום וועלען די אָרימע קינדער בעקומען אַן אומזיסטע פאַרווײַלונג און אַ דאַנק דעם וואָס מען צוליב די פאָרשטעלונגען בעקומען די מעגליכקייט צוצודערנערען נאָך 500 אָרימע קינדער.

דער שול-ראַט האָט אויך בעקומען ערלויבעניש איינצואָרדנען זונטאָג דעם 31 ד. ח. אַ גרויסע זאַמלונג לטובת די אָרימע קינדער אויף צו דערנערען זיי.

א שטרייק אין דער לאָדזשער גלאָז-הוטע

אויף נאָוואָ-גאַס 22 געפינט זיך די איינציגע אין לאָדז גלאָז-הוטע „געהא". נעכטען האָט אין דער הוטע אויסגעבראָכן אַ שטרייק. 300 אַרבייטער האָבן געוואָרפן די אַרבייט און זיך געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועגן אַן'אינטערווענץ.

די אַרבייטער גיבען אָן, אַז ביי דער פאַבריקאַציע פון פלעשער צאָהלט די פירמע נישט פאַר די פלעשער, וואָס האָבן עפּעס אַ פעהלער, — אַ בראַק — די פירמע פאַרקויפט אָבער די פלעשער, די אַרבייטער לײַדען אַזוי אַרום אַנ'עוולה סיי אין פאַרדינסט, סיי אין דעם, וואָס די פירמע איז פאַראינטערעסירט אין וואָס מעהר פעהלערהאַפטע פלעשער. די אַרבייטער פאָדערן מען זאָל די פלעשער, פאַר וועלכע זיי בעקומען נישט קיין לוין באַלד אויפ'ן אָרט צוברעכען, אָדער מען זאָל בעצאָהלען פאַר זיי.

ציהונג פון 32 מלוכה-לאָטעריע
צווייטע קלאַס 3-טער טאָג

zł. 50,000 — 75332
zł. 5000 — 117688
zł. 1000 — 115523 50186 100730
zł. 500 — 15802 — 98003 — 146341 175132 175156
zł. 400 — 35890 63508 72205 80838 135939 131746 162540 172186
zł. 250 — 1613 6436 7734 39470 53038 54030 54953 66957 70929 73382 80554 87052 123677 123820 158219 157664 169779 171859 181715
zł. 200 — 248 1540 14766 21730 32377 84989 41795 44774 48523 50605 50279 58933 55490 64846 66186 74263 87971 91437 105223 107941 114366 117718 — 121536 171766 173030 179238 182079 180336 181288 166044

STAWKI.

Cyfry przy których widnieje litera s — wygrane po zł. 150, pozostałe wygrane po 50 zł.

156 362 401s 683 891 1354 570s 634s 77 95 169 819s 974 94s 2480s 511s 17s 665 3457 540 67 97 617s 756s 836 90 4147s 384 448s 641 48 830 76s 905 5192s 238 69 552 6a7 82s 701s 6 916s 6344s 612 86 772 887 913s 7083 130s 46s 365 451s 602s 609s 798 811s 8085s 101 202 343 489 558s 668 961 9119s 83 99 330s 495 511s 611s 17 866 905

10046 113 89 501s 7 610 704 919 11117 221 536 705 58 841s 12172 227s 378s 491 593 837 13006 61 420 36 49s 59s 523s 789 939 14183 523 813s 50 15039 420s 502 91s 659s 902s 87 16335 47s 552 76 685s 702 893s 17029 68 282 443s 49s 91 18013s 104 56 85 343 53 705s 38s 871 84s 19012 131 414s 85 90s 617 20s 42 709s 35 8s 893s 921 98s.

20044 234 356s 617s 83s 954 21462 97s 901 22051s 181s 296s 527 724s 45 842s 23066 188 274 97s 759s 24148 53s 465s 609 31 776 25121s 259 69s 391 697 766s 887 914s 26003 143s 446s 596s 847 934 27260s 381 628 769 93 28058 422s 49s 513 51s 56 7 64 850s 912s 29164 77s 386s 422.

30391 434s 35 640 700 11 827 993s 31067 74 9 108s 424s 987 32244 703 861s 33149 225s 47 572 626 740 99 34007s 119s 129 527 683 35335s 70s 695s 743s 909 36067 86s 140 221s 75s 97 407 560 701 30 37033 417 607 915 32s 53 38015 60 217s 301 409 562 608 735 887 976 89s 39079s 406 717s 817s.

40028 133 316s 438s 45 734 977 41576 659s 727s 829 42146 312s 44 489s 528 88 603s 29s 43194 545 664s 876 86 44121s 325 735s 45486s 895s 46001 6 102s 506 62s 825 943s 47279 465 529s 616 48197s 388 814 81 94s 947s 66s 49025s 242 368 92 568 935.

50035 175 203 435 675 761s 924s 37 51394 601s 76s 918s 41 52529 731s 53015 99 159 574 769 74 826 962s 54073s 351 447 67 551s 862 55427s 55s 750 917 56287 787 57026 913 58000 103 57s 414s 509 715s 855 900 59034 410 87 93s 579s 911.

60003 155 491s 556s 609s 54 752s 835s 902 61096 266 316 95 466 611 61 725s 49 62069 77 264 557 682s 961 63005s 1122 34 475 910s 40 64234 533 684 707 65747 918s 98s 66272s 428s 79 67114s 404s 28 927 68029s 128 91s 235s 387 425 75s 82s 595 854 98s 918 69145 57s 397 409 60s 726 83.

737s 197 351s 466s 644s 47 718 87 847 987 71170 416 93s 682 72164 458 23010 661 48 118s 452s 526s 654 851 74020 73s 122 290 624 828s 926 75013 38 53 61 235s 395 477 537 678 992 76078 134 68 674s 75 802 17 77237s 92 421 707 878 922 78391s 684 963 79045s 51 89s 298 309s 639 56 88 791s 982.

80113 20s 46s 422 33 460 975 81073s 144 64 275 326s 585s 655s 92 972 82087 125 274 317 90s 418 83 601s 713s 83076s 87s 91 480 516 61 851s 84347s 530 814s 85331 469 84 511s 736 412 32 86195s 454 95 590s 604 64s 743 69 87444 506s 19 931s 88351 72 419 529 45 778 89036s 145 233 707.

90143 363 895 97 91094 147 247 699 919 92091s 100 130 40s 42 200 302 563s 93481s 82s 531s 943 94248 347 530 801 971 95091 111 12 912 96362 536s 898s 97002 210s 50 666 80 718 98226 301 446 540 716 837s 99180s 207s 84 319.

100472 822 101107 87 278s 90s 344 461 632 833 939s 102081 86 230 623 27s 72 748 992 103031 333s 531s 952 104332s 416 100s 509s 13 69s 751 841s 967 105163 295 458 683s 914 106038 86 416s 49 618 107046 67s 88s 105 9s 389 462 554s 624 75s 812s 15 956 108020 30s 373 403 603 6 601 71 109430.

110027s 338 43 427s 553 90s 606 702 111236 301 3s 43s 403 711s 18 843 87 968s 75 112046 111s 233 495 603s 729 806s 113009s 83 178 263 320 65 585 689 114259 373 495 685s 731 115158 406 33s 78s 87s 755 814 46 116173 244s 578 668s 708s 85 994 117365 413s 525 94 97 651 53 89s 752 928s 62 118083 289s 788s 851s 905 13 119024s 482s 538s 736s.

120228 362 84 424 977s 121110s 81 464 792s 817 122150 313 76 447 710 71s 123437 528 708s 26 934 124050 135 31 201 420 642 785 817s 909 125168 84 369 459 779 126113s 294 623s 717 97 127187s 476s 544 603 59s 933 128174 334 35 448 595 835s 43 74 83s 129014 424

130104 210 407 704 855s 131313 416s 46s 61 509s 637 63 831s 123311s 643 60s 852 133053s 707 832 974s 134165s 313s 435 599s 642 70 919 15057 109 27 213s 432 651 802 136122 89 491 583 137355 58 510s 744s 829 138111 209 393 659s 139006 256s 401s 35715 383

140158 83s 280 305 37s 583 990 — 141013 128 320 428s 80 678 779 879s 17 142087 402 551 601 84 933 143476s 661s 7 744 987s 144111s 27 34 203 145086 344 649 807 69 146049 192 268 71 463 774s 895 983 147014s 79 253s 60 3 302 404 538 87 774 805s 59 148012 66 461 835 983 149012 105 336 89 441 672 710 39s 79 866 975s

150207 352 666 915 151044 237 573 957 752 885 910 54 152304 86 566s 809 94 75 153401 687 759 154124 216s 46s 99 398s 403 35 96 744 66 850 155203 472 695 707 891s 156043s 75s 250 506s 828s 57 157049s 129s 66 71 301 400s 15 690 820 158067 93 260s 585 745s 829s 159061 822

160251 592 74s 616 40 777 161177 — 463 597 863 162076 460s 828 929 163036 73s 226s 92s 482 875 164020s 243 847 165085 202s 68s 463 166005 115s 24 36s 61 81 402 9s 31 66s 712 43 838 167377s 781 891 972s 81 168081s 117 239s 555 683s 797 879 169249s 503 73s 637 58 803 54s 975

170024 165s 418 570s 681 799 171049 57 528 95 745 55 57 866 925s 172546 — 766s 891 914 173177 227s 48 56 377 504 910 174034 68s 218 26s 362 439 555 83 98s 682 175029s 76 186 94 300 588s 712 884s 176021s 223 27 661 733s 839 177068 134 381s 547 69 609 35 768 819 68 — 178179 374s 593 732 957 179173 379 723s 836 55 67

180107s 236 646 786 865 921 181030 44 61s 429 627 715 638 70 60624 980 183025s 36s 40s 84 131s 243 58 413 35 500 964 65 184112 59 314 478 557 641 59 966

II-gie CIĄGNIENIE

zł. 10,000 — 48773
zł. 5,000 — 138921 165912
zł. 2,000 — 149 97254 129777
zł. 1,000 — 13996 40814 81858 9920 171080
zł. 500 — 5310 15991 52511 97124 119174
zł. 400 — 1284 6322 26193 57082 — 82319 116733 134429 165969 166195
zł. 250 — 23135 42945 42552 54212 83149 83347 93868 97077 122480 124782 130706 135310 148027 159416 163604 166046
zł 200 — 1622 9745 13439 14448 17695 33048 34699 36287 38778 42010 50878 59690 59500 73046 75884 87776 92298 99567 109156 114207 128148 137148 137163 143855 165243 170150 171162 174216 180344

STAWKI

Cyfry, przy których widnieje litera „S" oznaczają wygrane po 150 zł. pozostałe wy grane — po 50 zł.

382s 408 860 1012s 64 136 342s 411 684 946 52 2028 214 27 58 504 891 987 3246 555s 892 4203 302 470s 87 89 691 5199 534 36 718s 29 42 886 990 6062s 321 23 415 7094 106s 85 340s 96 470 548 77 767 997 8069s 504 611s 13s 55 76 9075s 122s 40s 396s 955s 77s 13s 55 860s 76 9075 122s 40s 396s 955s 77s

10009s 399 483 91 11132 386 723 865 12002 17 243 809 27 13199 274s 494 552 96 14087 16 507 687 903s 15262 64 318 50 859 16115 215s 305 427 890s 17222 46 35 607 966 95s 18169 381 439 521 28 664s 733 19051 185 275 887s 543 606 61 80 896 90 939 78s 84

20033 193 225 408 628 2104 73 876s 993 20162s 307 11s 91 23037 211 300 959 24413 692 720 30 25082s 350 36 835s 964

26014 349 447 85 960s 900 47s 27053 388 431s 55 908 67s 28 146s 359s 420 501 863 71 952 90 29027 11540 230 38s 374 436 563 722s

30133 266 418s 502s 12 29s 31206 — 432 95 553s 756s 32094s 395 421 569 827 33095 192 338s 414 591s 726 966 — 34017 98 198 981 35346s 446 79 91 590 703 26 95 36013 93 137 218 19 455 523 776 906 32 37107 18 244 311 996 848 38432s 520 775s 97 865 73 74 39813 76 961

40312 623 941s 41196 271s 186 708 42085 141 657 727s 43044s 197 294 708 711 39 44262 71s 45099 133s 79 304s 647 46389 486 47067s 558s 651 915 59 48031s 229s 43 330 844s 49359s 520s 61

50051s 97 127 34 87 351 84 86s 463 85s 941 51053 238 587 52131 309 503 74s 874 88 904 98s 53221 25 32 359 — 419 69 590s 54242 561s 642 836 84s 929 55193 348 413 537 41s 94s 640 86 911 96 56065 500s 923 57085 135s 349s 538 808 58212 422 42 557s 671 513 59185s 296

60094 127s 802 61050 94 392s 530 — 830 37 62144 338 810s 962s 63278s 445 967 64144s 335 66 529 58s 775s 65061 68 84113 415 511 70s 72 681 86 791 66037s 333 99 67046 106 320 90 539. 613s 57 68404 50 600 02 90708s 73 866 69151 234 74 411s 40 562 627 52 736 44 79

70174 80 319 36 596 71077 109 513 — 615 73s 977 72488 646 94s 829 90 950 73063s 115 77 221 422 600 78 724 975 74334 487 544s 725s 94 836 75062 265s 339 43 429s 765 939 76578 617s 794s 818s 77007 100 822 52 967 78014 34 433 553s 956 79179s 249 57 386s 442 728

80126 68s 262s 84 648s 816s 30 81189 289 369 589s 612 82034 313 486s 90s 547 68 649 83173s 271 476 97 736s 811 70 96 84029 224 421 653s — 55s 61 992s 85131s 319s 518s 57s 624s 781 893 86632 764 87048s 53s 221 637 753 88164s 207 701 935 89027 4473 500s 602s

90020 168 263 576 610 94 802 975 91069s 201s 436s 810s 33 81 92289s 560 77 93051s 861s 94093s 214s 77s 92 556s 87s 720s 913 48 95107 326 465 064 753 913s 77 96321 669 767 880 97011 268 511 37 629s 952 98274 503 843s 99238s 312s 66 654 79 720

100408 547s 73s 101367 81s 438 605 730 804 05 77 102170 513 691s 835s 103251 57 381 407 539 734s 829s 104191s 227s 322 782 843 105058 539 734s 829s 104191s 227s 322 782 843 105058 8 3185s 251 66 419 46s 78 557 636 731 45 958 85s 106046 53 128s 45 203 573 107124s 288 430s 99 851s 60ss 945s 70 108037 62s 385s 582s 609 47 704 915 75 109028s 43 133 87 329 563 635s

110075 179s 523 24s 701 49 96 934 111204 379 425s 735 67s 84 812 112163 252 73 394 472 512s 36 821 113310s 66 494s 545s 781s 82s 885s 114244 312 65 432 560 640 849s 72 115052 273 405s 579s 685 763 116334 59s 61 441s 89s 421 41s 827 900s 117582s 740s 951 55s 118178 82 510 936s 51s — 119240s 62 346 466s 501 648s 912 36

120371 487 95s 507 37 736 57 967 121828 943s 122028 167 97 635s 123151 90s 257 592 702 44 87s 817s 51 97s 915 86 124087s 245 418s 513 125214 432 761s 126153 377s 444s 577s 127007 63 695s 706s 964 128078 741 98 965 727 129168 340 587

130511s 323 713 901s 95s 131051 67s 176s 298 232s 74 8200 33 78s 905s 48 132088s 119 84s 219 28 335s 424s 510 27s 639s 79 865 952 133255 711 134333 637 886 916s 135349 136185 333 59 654 768 137014s 220s 530 672s 843s 942 138107 694 713 25 58s 856s 139116s 291s 772s 951s

140228s 57s 73s 767s 835 961 141321 507s — 613 868s 92s 997 142453 591 994 604 860s 143176 201s 357 456s 647s 67 739 855s 84 144362 727s 878 145095 138 50 75 94 308s 486s 513 616 — 146838 147042s 139 291 396 446 84s 569 705 30 40 148174 439 51s 505 798 807 09 60s 149118s 411 36s 733 868 917

150511s 56 86s 747s 87 151029s 137s 63 76 87 210s 64 352 437 529 83 960 152020 52 69 333 502 20s 637 721s 827s 69 78 992 153007s 65s 153 248 352 472 835s 154053 208 86 709 834 49 92s 959 155031 202 20 379 530 666 863 68s 87 981 156069 112 70 237 319 45 644 46 756 826 932 157168 387s 509s 757 824s 158041 79s 153 272 90 458 500 820 159069s 77 128 319 516 818 975

160036s 460s 592 911 161040s 83 162399s 416 507 162047 146 323 786 838s 75 163228 455s 500s 935 36 164004 98s 358 655s 721 838 918 83 165116s 335 444s 166000s 418s 50 s 645 887 167053s 134s 88s 633 71s 168027s 100s 39s 274s 378s 169117 71 375 596s 641s 66

170942 171139s 370 98 496 723 63 896s 172055 268s 312s 16 583 11s 830 904 173134 453 604s 48 862s 931s 60s 80s 174006 250 566s 619 786s 830 175370s 584 611 824 176104 268s 366 460 90 710s 804s 974 177069s 282s 505s 23s 617 46 802s — 178022 50 503 695s 771s 829 57 950 179125s 629 989

189346 174s 85 830s 920 58 181055s 198 236 59s0 182003s 29 82 480 88 183118 23es 70 227s — 522s 33 601s 184044s 182 472 607s 774s 892 — 985s.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: יאנקעלע-װיטש (אלטער מארק 9), שטעקעל (לימאנאווסקיעגא 37), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פיעטריקאווער 307), פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

פלוצים געשטארבען

(א) אויף פולנאצנא 26 איז פלוצים גע-שטארבען דער 42-יעהריגער סוחר אהרן שעפס. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט פעסטגעשטעלט דעם טויט.

פארזיכטיג מיט געבען פער-טרעטונגען ענגלישע פירמען

(אג) די לאדזשער דעלעגאטור פון מלוכהשען עקספארט-אינסטיטוט ווארענט די פירמען נישט אנ-צובינדען קיין קאנטאקט, עווענטועל צו געבען א פערטרעטונג אונבעקאנטע פירמען אין ענגלאנד.

בכדי אויסצומיידען עווענטועלע מיספער-שטענדעגישען, ערטיילט די לאדזשער דעלעגאטור פון מלוכה'שען עקספארט אינסטיטוט אלע אינפאר-מאציעס.

אויפלעבונג אויפן מארק פון באנוועלנע סחורות

(אג) אויפן היגען מארק פון באנוועלנע סחורות האט מען אין די לעצטע טעג נאטירט א געוויסע בעסערונג, צוליב דער פערשטארקטער נאכפראגע מצד די קליענטען, די גאנצע אינ-דוסטריע ארבייט מיט דער פולער קראפט, ווייל די נאכפראגע אויף סחורות איז געשטיגען, אזוי, אז עס פיהלט זיך אפטמאל א געוויסער מאנגעל אין פערשידענע ארטיקלען אדער מוסטערען.

לויט דער מיינונג פון די פאראינטערעסירטע קרייזען וועט די איצטיגע אויפלעבונג געדויערען נאך א 10 טעג, דאן וועט ווערען שטילער ביז נאך פסח, ווען עס וועט ווידער קומען צו אנ'אויפ-לעבונג: אין שייכות מיט די פיל אנפראגען, וואס קומען אן מצד די פראווינציאנעלע סוחרים דארף מען זיך רעכענען דערמיט, אז די נאכפראגע אויף זומער סחורות וועט זיין א גרויסע, די סוחרים קומען נאך פינקטליך זייערע פערפליכטונגען בכדי נישט צו פערלירען דעם עווענטועלען קרעדיט ביים מאכען ווייטערדיגע קניות.

ריטאוניקעס פאדערן א קאלעק-טיווען אפמאך

דער פעראיין פון די ריטאוניקעס (ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי די וואלצען, וואס דרו-קען מוסטערן אויף די סחורות), האט זיך געווענדעט צום ארבייטס-אינספעקטאר וועגן אנ'אינטערווענץ פאר א קאלעקטיווען אפמאך.

די ריטאוניקעס זענען ספעציאליסטען אין זייער פאך און זייערע לוינען פלעגען דערגרייכען ביז 200 זל. א וואך. דער קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט האט געבראכט צו דעם, אז די ריטאוניקעס בעקומען איצט גראשענדיגעלוינען. זיי ווילען זיך דעריבער שיצען דורך א קאלעקטיווען אפמאך.

אנ'אקאדעמיע לכבוד מארשאל פילסודסקי

לויט דער איניציאטיוו פון ארבייטער-אינסטי-טוט פאר קולטור און בילדונג אויפ'ן נאמען פון סטעפאן זשעראמסקי און פון קרייז-ראט פון די פער-איינגטע פראפעסיאנעלע פעראיינען זאל דעם קו-מענדיגען זונטאג פארקומען אין זאל פון שטאט-ראט אנ'אקאדעמיע אונטער'ן נאמען: „דאס ארביי-טענדע לאנד לכבוד פילסודסקי".

אויף דער אקאדעמיע וועט געהאלטען ווערען א רייה רעפעראטען וועגן לעבען און טאטען פון מאר-שאל פילסודסקי.

א יאהר טורמע פאר אויס-בעהאלטען זאכען פאר א ליציטאציע

(א) לודוויג זשימני (28 פולק 56) האט געהאט א סך חובות. אזוי ווי ער האט נישט געהאט זיי צו בעצאהלען, האט מען איהם געמאלט א „זאיעג-ושעניע" אויף זיינע זאכען און בעשטימט א ליצי-טאציע.

ער האט אבער נישט געוואלט ווארטען ביז מען וועט קומען פערקויפען זיינע בעבעכעס און ער האט די זאכען ארויסגעפיהרט און בעהאלטען.

דאס שטאטישע געריכט האט זשימנען פאר דעם פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

דאס הויפט-געווינס פון דער 2-טער קלאס
הונדערט ריזנט
זלאטעס
אויף № 125854
איז געפאלען אין דער קאלעקטור פון
J. Wolanow
Łódź, Piotrkowska 11 i 72
Pabjanice, Plac Dąbrowskiego 3
P. K. O. 141.795 קאנטא

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזע

ציהונג פון 32 מלוכה-לאטעריע

צווייטע קלאס 4-טער טאג

zł. 100,000 — 561 i 125854
zł. 5000 — 36393 155424
zł. 2000 — 43181 55868
zł. 1000 — 7864 112528 130590 181979
zł. 500 — 20414 49793 83191 91776 128358
zł. 400 — 12906 63894 67758 92518 124888 125148 146920
zł. 250 — 1358 5080 14279 24793 33399 55322 73667 94457 92213 102769 112607 128661 131869 137535 147256 — 151878 162100 176688
zł. 200 — 44879 54448 55674 72223 92496 95341 97356 103360 109802 108452 114362 113430 116424 121435 124280 — 136028 141951 141391 141319 143599 153034 158867 160287 163169 176988 178832 179935 180076

STAWKI.

Cyfry, przy których widnieje litera s — wygrane po zł. 150 — pozostałe po zł. 50.

26s 44 269s 384 400 794 1041s 814 958 2107 10s 315 461s 76 96 546s 72s 683s 95 827s 942 3037s 83s 700 908s 441 685 700 855s 947 79 5039 159 257s 417s 679s 770s 816s 846 80s 6112 36s 231 91 389s 496 784 7052s 121 93s 335 42 408s 88 803 8068 107 35 328 70s 578s 857s 9031 214s 31 6 75s 318 608 971s.

10090 242s 63s 349s 91 11153s 345 600 965s 12043s 153 267s 419s 51 557s 994s 13289 442 706s 39s 895 14135s 457s 639 746 817 74s 15250s 499s 544 90 896 979 16058 545s 666s 729 82 817s 23 901s 20 17021s 311s 477 571 853 18109 912s 646s 810 19076s 191s 235s 353s 486 883 918 35.

20001 124 411 518s 786 872s 21272 755 893s 952 76 22113 245s 305s 674s 703 23204 350 510s 672s 892s 24206s 518 673 755 835s 36s 71 25346 589 601s 64 917 88 26020s 135s 213 80 355 615 723s 901s 27075 286 546 685 812 28401s 914 20s 29314 469 592.s

30000 318 632 31024 224s 328 60s 434s 533 79s 617 71s 749 32273s 458 554s 635 64 818 910s 33119 39s 76s 644 705s 981s 34094s 145 57 310 496 971s 35004 452 36178 314s 86 608 886s 37929 282 430 93s 707s 65 82 940s 73 38103s 391s 474s 670s 39530s 35 42 785 850 73s.

40016 354s 41228 56s 402s 89 42213 735s 471s 712s 86 43067 233 638 73 963 44009s 254 354s 556 600 792 936s 83s 45085 317s 635s 70s 710 17s 800s 23s 975 46080 487 519 897 47042s 150s 362 463 9 938 48045 149s 225s 357 496 608s 851 73 49015 31 78s 169 245 356s 77 446s 94s 604 77s 771 879.

50121 420 659s 745 51448s 91 520s 701s 40 [illegible]0s 76 997 52041s 50 60 178 246s 330 66 414 531 93 613 816 909s 53115s 18s 273 622s 863 54002 35s 67 124 61 406s 572 608 71 802s 55389 95 685 934s 56162s 348 431s 89 738 57058 586 689s 714 85 58134s 240 302 130 3 50 79s 615s 750 803s 75 59248s 70 601s 725s 32 806s 79 963.

60070s 516 29 41s 634 788 806 59 65 81 909s 72s 61839s 964 62132s 64s 81 90 425s 32s 606s 63148s 405 20 68 518 730 2 55 56 805s 64029 111 285 87 371 420 60s 655 765 881 65280 499 518 647 60s 782 964 81s 66032s 131s 258 529 671 828s 67100 61s 486s 934s 42 68028s 144s 386s 91s 554 60 677s 69297 376 588s 796s 848 901.s

70016s 109s 208 345 559s 607s 14 829 902 19 44s 71552s 656 71 92 706 33s 993s 72167s 80 483 546 699 763 893s 915 55 82s 73084s 342s 401 633s 853s 903 67 85 74024 374s 432 79s 98s 509 75101s 43 267 84s 752 63s 824 51s 982 76126 501 40 620s 77068s 101 461 573 76 651 716 858 78059s 134s 88 399s 865s 913 79657 858s 984s.

80118s 33 238s 551 60 636s 708 834s. 81130s 504 757 82051 128 74 590 638 756s 832s 951s 83090 106s 294s 530s 5s 640 811 84115 234s 87 390 473 85013 89s 485s 553 603 951 86075 105s 343 994 87453 508s 749 88081 138 345s 56 444 75 86 590s 750 73 89336 452 532s 721s 30 93.

90055s 466s 91134s 213 31s 503 627 817 906 92073 233 480s 506s 40 615 971s 93047s 261 354 433s 703 94068 211 506 46 607s 800 924 95219s 395 491s 643 96175s 796 85 493 664s 907s 16s 97253 427s 510 98088 208 579s 683 875 99010s 79 183 236 71s 361s 837s 43 61.

100021 137 46 831 101172s 215 42 98 490 529s 643 775s 919 102403s 518s 707 103227s 334s 568 890 958s 104013s 84s 360 485 741s 861s 105138 84 430 526 106100s 196s 259 461 90s 526s 92s 107068s 103 57 458 108055s 78s 667 760 89s 109002 161 581s 762 887.

110073s 109s 542 74 777 847 111260s 399s 521s 77s 667 752 860s 112094s 228s 410s 91s 530s 606 113003 684 827s 29s 45 964 114006s 14 27 47 135 90 460s 529 89 643s 51 774 115011 272 482 93s 116089 798s 103s 230 475s 574s 759s 117118 296 25s 430 838 71s 993s 118315s 517 681 807 89s 949 110110 404 535 997.s

120144 541s 65s 76s 86s 873s 972 121056 80 106 213 70s 332s 480 601s 944 122075s 126 74s 84s 579 699 800 85 123016s 174s 247 390 455s 649s 59 80 745s 855s 938s 555s 124055 121s 75 86 365 643s 748 89s 840 962 124131 404 600 804 81 126093 104 211 46 455 679 770 89s 802 127016s 282 428 671s 793s 806 18s 51 128265 546s 94 671 838s 969 129128 60s 293 349 413s 773s

130437 61s. 731s 131088 890s 149s 441 505s 61 727s 132134s 255s 316s 57 450 673 925s 133012s 229s 67 417s 601 2 875 79 919 55s 134216 331 423 73 633 707 135083 128 392 422 750s 88 136083 92 138s 70 238s 93 400 2 976 137010 515 756s 809s 60 990 138010 148 383 417s 770s 820 960 996 99 139003 183 416s 50 83 554 90 656.

140031 151 263 338 737s 989 141004 157 270 401 547 754s 896 142061 202 8 419 567 604 792 871 89 982s 143039 118s 75 425 144001 254 55 316 844 52s 929 95 145167 269 418 24s 815 29 14678 202 522s 671 80 996 147180s 541 749s 970 148237 660s 61s 775 149052 388s 605s 854s 58 962.

150008 3s 126 232 375 530 705s 905 53s 151209s 644 825s 152352s 531 902 153045s 101s 254 99 554s 755s 843 68s 154096s 357 65 789 155063s 91s 178 82 232s 430 709 862s 963 40s 156029 71 696 715 19s 53 812.45s 157297 335 464s 754s 158105 477 514s 86 93 650 159238s 44s 320 557

160103 40s 25764 89 364s 426 51s 720 899s 161835s 968s 162069 215s 517 28 635s 795 163095 193 540 80 164071e — 228 322 44 98 763s 958 165110s 387 713s 16 948 166006 317s 609 763 167072 11F 607s 237 424s 69 529s 806 939 168243 411 50 93s 723 821 93 169021 450s 897

170096s 104 468 69 580 760s 72 847 943 171032 77 203 498s 545s 652 62s 770 3 954 172455s 535s 75s 705s 173123 631 729 174027s 52 288 303 29 563s 74 607 909 175157 485 553 176082 253 314 — 582 93s 626s 846 955 177218 302 542 718 957 178014 42 89 54 66s 564 734— 862s 930 179031 97s 145 913

180667 768 916 59 18657s 182024 224 78 958s 183068s 334 498s 624s 841 48 184108 319s 417s 564 786 906 21

II-gie CIĄGNIENIE

zł. 50,000 — 149701
zł. 5000 — 46414
zł. 2000 — 99181 173686
zł. 1000 — 105256
zł. 500 — 9572 111040
zł. 400 — 243 1000 8588 20237 57218 65488 105335 107596 112181 118280 — 132282
zł. 250 — 7675 55576 61570 74001 — 80703 84158 105205 114988 119983 126616 131456 136460 137738 166054 181755 182093
z 200 — 2728 11215 21417 21541 21541 37298 39261 45532 47217 50593 73030 76094 93882 98979 99694 109280 121271 128851 134827 144598 159888 161995 176493

STAWKI

Cyfry przy których widnieje litera „S" oznaczają wygrane po 150 złotych pozostałe wygrane — po 50 złotych

63 403 73 535 652 970 904 1029s 57 93 154s 817s 951 2063 469 508 86 936 3004 466 83 653 4056 140 262 392 412s 50 518 90 645 725 960 5040s 131 79 259 535s 6342s 71 420 654 95 632 809 982 7017 4s 126 578 648s 86 8024 150 72 314 63 828s 9000 272 454s 516 725s 94

10031s 523 11429 65 512 625 754 880 93 12300 660 13124 69 75 271 302 30s 81s 365 867 98 14377 407 842 981 15125 904 16183s 328 39s 453 506 674 894 17405 92 730 18261s 399 640 855 923 19150s 256 331 613 772 932 24146 — 585 647 719s 875 926

21210 501 22489 610 85s 708 825s 947 23131 43 74 309 54 71s 481 738 975 24003s 307 689 765 889s 961 25069 — 158s 455 68 547 712 94s 888 26136 319 63 614 707 27459 616 90 28043 108s — 29229 406 65 801 961s 73

30010s 20 103 61s 238 302s 600 709 409 796 32357s 850 33281 641 34393s 611 35s 35049 268 96 646 84 711 840 46 103 79 93 460 807s 910 37027 83 384s 519 557 71 902 38058 288 543 900 39003 290 385

40153 399 513 93 714s 72 942s 41080 261s 305 484 805 32 86 42024 75s 336 613 740s 94 43066 109 241 53s 422 23 31s 641 730 44154 321 49s 599 713s — 45352 453 524 46293 97 388 466 610 47878s 48273 95 361 598 637 958s 49350 440 99s 505 85

50028 405 681 746 884 976 51090s 389 661 749 813 922 27s 89 52192 345 642 718s 53080 281s 957 54011 72 76s 133 204s 388 400 59 606 849 61s 55063s — 277 462 705 853s 56053 199 503s 664 953 57021 167 212 25 881 718 814s 58059 123s 237 453 77 96 867 951s 53 59064 284 736

60190 285 602 99 753 843 945 61024 138s 243 302 47 585 86 71 857 62026s 80 187s 206 683 730 63546 704 05s 955 57 64037 239 312 410 31 557 721 898 65046 157s 342 89 622 66160 447 799 945 67174 249 402 544s 68158 415 69002 312 567 72 760 862 75 95 942s

70106 48 60s 523 995s 71059 60 653 890 72196 220 78 338 443 47s 564 698 84 925 8 73183 270 89 315 34 405 578 786s 819 22s 74228s 328402 56 700s — 886s 75023 116 372 772 998s 76383 419 626s 941 47 99 77015 74 378 695 704 78002s 172 509 79111s 79 84 87 217 21 81 324 89 872s 85 963 80259 302 26 408 59 573 635 54 94 728

81014 34 128 55 508s 687 424 867 82083s 131 341 84s 401 990s 83092s 79 338 56 84004s 502 12 692 882 85271 719 885s 949 86171 209 83 345 83 623 736 87236 333 8 99 682 s 85 705s 35s 88197 312 78 492 665 733s 41s 909 20 908s 89008s 379s 892s

90468 540 637 784s 875 945 91048 61 85 166s 320 64s 545s 69 700s 11s 92179 368s 811 49 93288 438 516 884050 70s 259 74 503s 16s 650 95266 — 454 95 523 64 87 903s 96323 408 83s 718s 910 49 69 75s 97114 328 460 648 821 98070 217 80694s 927 54 99387 622 80s 746 66 871s

100064 71 154s 456 553 657 885 954s 101310s 23 616 886 102200 103015 16s 151 224 25 432 742 04300 68s 706 805 34 943 105039s 453s 677 842 106013 59 84 147 579s 716 58 879s 107107s 284 326s 671 871 108017 700 466 761 86 854 109255 523 753s 110140 52 234s 96 387s 92s 608 17 91 89 740s 863s 111171 472 642s 820 54s 942s

112013 70 171s 591s 113020s 149 86s 370 405 67 81s 582 693 732s 62s 873s 83s 114137 461s 78 679 770 812s 115138s 316 45 97 526 35 706 35s 838s 116264 498 117112 95s 372 118337s 90s 96 946s 119288 99 338 498 514 71s 680 987

120003s 19 129 348 79 410 702 121016 253 — 567s 815 84 122229 92 310 478s 507 639 884 — 123028s 280 500 615 48s 65 124230s 315s 467s 718s 826 125112 46 313 812 126300 419 99 517s 611s 88 730 127058 119 34s 339 54 93 982s 54 620s 40 882s 128067 197s 525s 650 889s 129695s 228 80s 327s 495s 708 47 60

130027 70s 96 563s 97 614 975 829s 991 131748s 943s 50 132025 74 175 76s 263 88s 486 133147s 222 320s 613 709 134119 99s 260 224 424 59 74s 791 135559s 600s 136149 274s 76s 92 494s 519s 641 934s 77s 876s 990 137196s 372 414 90s 592s 734 804 138100 90 325s 491s 673s 931s 139486s 586s 652s 64 824s

140011 21 26s 281s 362 477 531 89 879s 976s 141469 626 815s 995s 142173 81s 395 805 143443s 530s 941 45 65 143081 283 87s 322s 492 96 732s 145273 438s 754 146069 236 487 515 26 35s 645 937s 147190 619s 987 90 148208s 315s 441s 614s 747 806 149091 755 856 970s

150054s 331 405s 655 718 863s 938s 151172 90 269s 411s 521s 674 835 992 152362 545 52s 859 153194s 322 456 725 62s 846s 974 154010s 173 271 347 603s 781s 155047s 259s 64s 71 342 434s 581 91 718 941 156076 99 198s 840 50 89s 157054 215 388 414s 634 916 158072 432s 610 766 43s 981 159178s 313s 541s 68 827 46

160005 147 243 96 430s 757 872s 973 161017s 196 328 628 40 884 162070 108 22s 61 428 620 872s 163171 400 17 34s 713 38s 804 27 34 90 963 164144 233 394 565 620 165207 14 457 356s 436s 763s 166043 277 359s 4 10 565 [illegible] 932s 167000s 119 396 484 73 576 855 168157 464s 623 718s 918 45 169372 400s 505s 605 762 950 823s

170042 215 21s 54s 89s 457 621 64s 704 912 53s 171003 27 197s 315 804 48s 172073s 199 305s 338s 563 96 964s 173021s 119 59 717 77 921 35 38 174029s 15657 93s 233 699 947 175022s 425s 76 578 661 98s 834 176129s 386s 487s 487 729 177055s 72 79s186s 313s 511 647s 60 980 178119 67s 85s 280s 687s 1791s 05 46s 273 536 874 934

180192s 50 67 553 994 181029s 398 433s 92s 645 847 182012 34 77 100s 86s 446s 687 760s 79 824 183139s 53 398s 483s 596 184272s 513 663 720 874 911s

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאטיצען

האנדעלס-ביכער

אין הסכם מיט די בעשטימונגען פון נייעם האנדעלס־קאָדעקס און דער שטייערען־אָרדינאַציע האָבען די הורט־סוחרים אנגעהויבען איינצופיהרען האנדעלס־ביכער. זיי וועלען אַלזאָ שוין דאַרפען בעצאָהלען שטייערען לויט די דאָזיגע ביכער.

געוויס איז דאָס פאַר זיי אַ געווינס. זיי וועלען זיין געשיצט פאַר פערשידענע שטייער־סורפריזען. דאַרף מען דאָך געדענקען, אַז די שווערקייט פון שטייערען־פראָבלעם ליגט נישט אַזוי וויט אין דער איינגענטליכער פליכט צו צאָהלען שטייערען, נאָר אין דער הויך פון זייער אויסמעסטונג. אויב מ'האָט עמיצען אַנגעקלעבט אין איין יאָהר אַ גע־וויסע סומע שטייערען און ער האָט מיט דער גרעסטער אָנשטרענגונג דעם בעטרעף בעצאָהלט האָט ער קיינמאָל נישט געקאָנט וויסען, ווי אַזוי ער וועט אָפּשניידען אין אַנדערען יאָהר, צי וועט מען אים נישט אויסמעסטען דאָפּעלט, דריימאָל אַזוי פיל און צי וועט ער נאָך דאַן זיין ביכולת ווייטער צו בלייבען אויף די פיס.

קיין בעשטימטע נאָרמע, קיין פעסטגעשטעל־טער מאָדוס האָט נישט עקזיסטירט, די הויך פון דער אויסמעסטונג איז שטענדיג געווען אָפּהענגיג פון איינזעהן פון די שאַצונגס־קאָמיסיעס.

איצט, ווען די הורט־סוחרים וועלען צאָהלען שטייערען לויט די ביכער וועלען זיך שוין זייערע גע־שעפטליכע פערהעלטנישען קענען אין אַ געוויסער מאָס סטאַביליזירען, זיי וועלען רעכנען זיך אויך קענען האַנדלען לויט אַ נאָרמאַלע קאַלקולאַציע.

אַלזאָ פאַר די הורט־סוחרים קאָן דאָס איינ־פיהרען האנדעלס־ביכער זיין אַ געוויסע טובה, דאַ־געגען די קלענערע סוחרים, זייערע אָפּנעמער, זע־נען צוליב'ן איינפיהרען מצד די הורטאָוניקעס האנדעלס־ביכער אויסגעשטעלט אויף אַ געוויסער סכנה, ווייל ס'עפענט זיך דערדורך אַ ברייט פעלד פאַר מיסברויכען, ס'קאָן געבען אַ געלעגענהייט פאַר ביזוויליגע חשבונות.

בעווייזען?

אַט מודען אין די האנדעלס־ביכער געניי אָנ־געוויזען ווערען מיט וועלכע קונים מ'האָט גע־האַנדעלט אפילו פאַר קאַסע. קאָן דערביי גאַנץ גרייליך געמאָלט זיין, אַז אַ הורטאָוניק, וועלענ־דיג זיך אָפּרעכענען מיט אַ קונה, וועלכער איז איבערגעגאַנגען צו אַנ'אַנדערען הורטאָוניק אָרער מיט וועלכען ר'האָט עפּעס אַנ'אַנדערען סכסוך, זאָל צושרייבען אויף זיין חשבון אַ רייה טראַנזאַק־ציעס, וועלכע ר'האָט גאָר געשלאָסען מיט אַנ'־אַנדערען קונה, וואָס איז איהם סימפּאַטיש אָדער וואָס האַנדעלט אומלעגאַל און ער קאָן איהם אין די ביכער נישט אָנגעבען.

די קאָנטראָלערען פון פינאַנץ־אַמט מאַכען שפּע־טער אויסצוגען פון די געפיהרטע האנדעלס־ביכער און לויט די דאָזיגע געמאַכטע אויסצוגען מיט וועלכע נישט געשטימטע אָדער געשוואָלענע טראַנ־זאַקציעס ווערען אויסגעמאָסטען שטייערען, וועל־כע קאָנען דערפירען נישט אייך קלענערען סוחר צום אונטער־גאַנג.

פיל אַזעלכע שטייער־סורפריזען זענען שוין פאַרגעקומען אין די געליטענע זענען נישט געווען ביכולת צו בעווייזען זייער אומשולד.

בכדי אויסצומיידען אין דער צוקונפט עווענ־טועלע פאַלען, אַז די הורטאָוניקעס זאָלען נישט האָבען די מעגליכקייט מיט דער הילף פון די געפיהרטע ביכער איינעם אָפּצושיבען אין דעם אַנדערען צו דערדריקען, דאַרף אומבעדינגט פער־אָרדענט ווערען, אַז נעבען יעדער פּאָזיציע מוז פיגורירען די אונטערשריפט פון קונה.

א—ד

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אריםקייט-רעכט

זוער ס'פערדינט ווייניגער ווי 100 זל. א חודש אַרבייטסלוין און בעזיצט נישט קיין אַנדער פערמעגען דאַרף בעטראַכט ווערען פאַר אַבּסאָלוטען אָרימאַן.

פאַטענט-הנחות פאר בוכהאנדלונגען

די הנחה, אַז בוכהאַנדלונגען מעגען אויף אַ 3־טע קאַטעגאָריע פאַטענט פיהרען אַ פערקויף פון שרייב־מאַטעריאַלען ווערט נישט אָנגע־קענט אויטאָמאַטיש, נאָר דערויף מוז זיין אַנ'ערלויבניש פון דער פינאַנץ־קאַמער.

לאטעריע

אויף אַ פערוויילונג אין אַ געזעלשאַפט פאַר אַ פערמאַכטען קרייז מעג איינגעאָרדענט ווערען אַ לאָטעריע אָהן אַנ'ערלויבניש.

אפלייגען דאס אויספיהרען שטראפען

נישט אמת, אַז נאָר מינדעריעהריגע ווער־ט דאָס אויספיהרען אַ תפיסה־שטראָף אָפּגעלייגט. דאָס אָפּלייגען אויספיהרען אַ שטראָף־אורטייל איז נישט אָפּהענגיג בכלל פון עלטער פון אַנגעקלאַגטען.

צבים

אַ קצב, וואָס טוט אָפּ אַזער פערקויפט אין שעכט־הויז אַ טייל פלייש אַ צווייטען קצב דאַרף נישט דערויף אויסקויפען אַ ספעציעלען פאַטענט.

עקסמיסיעם

דער עקסמיסיע־מאָראַטאָריום שפּרייט זיך אויס נאָר אויף דער דירה, וואָס איז אומבעדינג נויטיג פאַר'ן איינגענעם געברויך. אויב האַלט איינער אַ גרויסע דירה און פערדינגט דעם גרעסטען טייל סובלאָקאַטאָרען, קוים צאָהלט ער נישט קיין דירה־געלד, ווייל ר'קאָן נישט בעקומען קיין סובלאָקאַ־טאָרען, האָט ער נישט קיין רעכט צו געניסען פון עקסמיסיע־מאָראַטאָריום.

וויבאַלד אַ לאָקאַטאָר איז מחויב צו צאָהלען אויך פאַר בעלייכטונג און בעהייצונג, מעג ער אפילו בעצאָהלען דאָס אייגענטליכע דירה־געלד, קוים צאָהלט ער נישט פאַר די דערמאַנטע לייס־טונגען דראָהט איהם אַנ'עקסמיסיע.

פאלש געלד און אמנעסטיע

אַ שטראָף פאַר פערשפּרייטען פאַלש געלד אונטערליגט די בעשטימונגען פון דער אַמנעסטיע.

פרעמדע בירגער

פרעמדע בירגער טאָרען נישט קויפען אָהן דער הסכמה פון דער בעהעפדער מאַכט קיין אומ־בעוועגליך גוט, דער רעיעט טאָר אַזאַ אַקט נישט צוזאַמענשטעלען. קוים האָט ער יאָ צוזאַמענגע־שטעלט, איז דער אַקט נישט פערפליכטענד.

ארבייטס-שעה'ן

די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר נישט אָפּהיטען די אַרבייטס־צייט איז נישט אָפּהענגיג פון דער אַנטרענג פון אונטערנעמער און אויך נישט פון דער הסכמה פון אַרבייטער.

נייע געזעצען

אפצאהלונגען אין לאדזער שעכט-הויז

אַלס תשובה אויף אַנ'אַנקלאַגע האָט די בער־רופענע מאַכט ערקלערט, אַז דאָס לאָדזער שעכט־הויז איז בערעכטיגט לויט אַ דעצי־יע פון העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל צו נעמען פעסטגע־שטעלטע אָפּצאָהלונגען פאַר בעטראַכטען און אָפּ־שטעמפלען איינגעפיהרט־פלייש פון הינטער־שחי־טה.

רשימות פון מיליטערישע פערברעכער

די מאַכט האָט פעראָרדענט, אַז אין דזשעניק וואָיעוואָדזקי זאָלען פערעפענטליכט ווערען די רשי־מות פון אַלע טערמינען, וועלכע האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צו דער רעגיסטראַציע. פּאָבאָר־קאָ־מיסיע, אַקטיווען דינסט, קאָנטראָל־פערזאַמלונגען אָדער מיליטערישע איבונגען און ווערען דעריבער געזוכט.

די רשימות נעמען אַרום די דערמאָנטע פער־זאָנען פון דער גאַנצער וואָיעוואָדזטווע.

באהן-עקספעדיטארען

דער פינאַנץ־מיניסטער פאָדערט אויף אין לעצטען ציקולאַר צו פערפליכטען אַלע פערזאָנען, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט עקספעדירען פרעמדע סחורות מיט דער באַהן אויסצוקויפען פאַטענטען פאַר אינדוסטריעלע בעטריבען און אויך זיי צו בע־לאַסטען מיט די געהעריגע שטייערען.

עקזעקוציע-קאסטען

אין שייכות מיט די מיספערשטענדנישען, וועל־כע זענען ביז אהער פאָרגעקומען אויפ'ן טאָרען פון נעמען עקזעקוציע־קאָסטען קלערט דאָס פי־נאַנץ־מיניסטעריום אויף:

עקזעקוציע־קאָסטען פאַר יעדען עקזעקוציע־טיטול מעג גענומען ווערען בלויז איין מאָל, נישט געקוקט אויף דער צאָל זאַיענטשעס, וועלכע זע־נען געלייגט געוואָרען אין שייכות מיט'ן אויפ־מאָהנען דעם זעלבען שטייער־חוב: ליציטאַציע קאָס־טען דאַרפען בערעכענט ווערען נישט מיט דער פערלענגענער סומע, נאָר לויט דער איינגעפלאַר־טענער סומע פון דער בעט־עפענהער יערערמאַליגער ליציטאַציע.

וואָס שייך אָפּצאָהל פאַר אַ מאַניט (אופאָמ־ניעניע) מעג מען נעמען נאָר דאַן, ווען דער שטייער־חוב איז איינגעצאָהלט געוואָרען נאָכ'ן ער־האַלטען דעם מאַניט, קוים איז דער חוב בעצאָהלט געוואָרען פאַר'ן אַרויסשיקען דעם מאַניט. מעג אפילו זיין מיט דער גרעסערער פערשפּעטיגונג, קאָן צוגערע־כענט ווערען בלויז ציינזען פון דער פערלעגענער סומע, ס'טאָר אָבער בשום אופן נישט גענומען ווערען קיין אָפּצאָהל פאַר'ן מאַניט.

Dr. med. P. Braun
פון פאריז צוריקגעקעהרט
ספעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אָוענד.
Cegelniana 4, tel. 216-90.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
Safe jest NAJPEWNIEJSZEM miejscem przechowywania posagu Twej córki.

ר. איזראַעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

147

דאָס האָט איהם אָבער נישט בעפרידיגט. מאַר־קוס האָט זיך אָבער אריינגעגעבעט אין הארצען א סענטימענט פאר דער אָנגעקלאָגטער, ער וואָלט מיט אַלע מיטלען זי געוואָלט ראטעווען. אָבער וואָס פאר א מאכט האָט ער געהאט עפּעס צו טון. שוין אין עט־ליכע מינוט ארום וועט ער ארויסגעטראָגען ווערען, דער אורטייל, אויף וועלכען ס'איז נישט פאראן קיין אפּעלאציע. ער האָט געקוקט אויף שולמיתן אין דעם אויגענבליק האָט זיך דער בליק פון מארקוסן גע־טראָפען מיט שולמית'ן. זי האָט נישט אָפּגעווענדט איהר בליק נאָר גראָד געוואָלט אריינדרינגען אין דעם וואָס מארקוס טראכט זיך איצט. און אפשר האָ־בען זיי ביידע געטראכט וועגען איין און דערזעלבער זאַך. אפשר האָבען זיי געטראכט און געהאָפט, אין איצטיגען אויגענבליק אז זיי וועלען זיך נאָך אמאָל טרעפען אין לעבען.... אפשר אין דער לעצ־טער מינוט האָט ביי שולמיתן אויפגעטליעט א פונק פון ווילען צו לעבען און נאָך געניסען פון לעבען?

זיי האָבען געגענזייטיג געקוקט אויף זיך א לענגע־רע צייט, ביז א שארפער קלונג האָט איבערגעריסען זייערע געדאנקען. דער קלונג האָט אָנגעזאָגט, אז דאָס געריכט קומט אריין אין זאָל און שוין וועט א־רויסגעטראָגען ווערען דער אורטייל וועלכער איז ערוואַרט געוואָרען מיט אזויפיל שפּאַנונג.

שולמית איז ווידער אריינגעפאַלען אין אזא צו־שטאנד אז זי האָט נישט געהערט און נישט געזעהן גאָר ארום איהר טוט זיך, זי האָט אראָפּגעלאָזען דעם קאָפּ און אפילו נישט געוואָלט אָנקוקען דעם געריכטס־פּאָרזיצער. נישט געמאכט דעם פּרוב פון דעם פאָרזיצערס מינע ארויסצודרינגען דעם אינהאַלט פון אורטייל, אזוי ווי דאָס האָט געטון דזשאָן קיס־טער, און די צוויי איבעריגע אָנגעקלאָגטע. דער פאָר־זיצער האָט געלייענט טרוקען און קאַלט אזוי ווי פון א קבר ארוים. לאנג, לאנג, האָט ער געלייענט פערשידענע פאראגראַפען, געזעצען און פאָרשריפ־טען, לאנג לאנג האָט ער אונטער דער נאָז רעזיומירט דעם גאַנג פון פּראָצעס, און צום סוף איז ער שטעהן געבליבען און אָנגעהויבען הויך אויפ'ן קול: צוליב דעם אַלעם איז דאָס געריכט געקומען צו דער איבער־צייגונג אז אַלע אָנגעקלאָגטע זענען שולדיג אין די פערברעכענס, וועלכע ווערען זיי פאָרגעוואָרפען, דאָס געריכט האָט ביים בעסטען ווילען נישט געקענט גע־פונען און נישט אָנווענדען קיין מילדערנדע אומשטענ־דען און צוליב דעם ווערען אַלע אָנגעקלאָגטע פער־משפּט צום טויט דורך הענגען...

אין זאָל האָט ארומגעשוועבט דאָס געשפּענסט פון טויט. באַלד איז די שטימונג געוואָרען ווי בעת א לויה. מאנכע דאַמען פון דער העכערער געזעל־שאַפט האָבען שטיל געוויינט, אַנדערע האָבען גע־פּרובט זיך איבערצוקעמפען, ווייל זיי האָבען גע־האַלטען אז דער אורטייל איז א ריכטיגער.

שולמית האָט זיך נישט קיין ריהר געטון פון אָרט. זי האָט נישט קיין ציטער געגעבען מיט קיין אויג, אזוי האָט דאָך געמוזט זיין, אַנדערש נישט. דער טויט־אורטייל איז דאָך פאַר איהר נישט געווען קיין איבעראַשונג, און איז נישט געקומען פאַר איהר אומגעריכט. אין הארצען האָט זיך יאָ אָנגערופען ע־פּעס א וועהטאָג אזוי ווי אימיצער וואָלט דאָס הארץ צוזאַמענגעדריקט, אָבער דאָס איז נישט געווען צו־ליב מורא אָדער חרטה. דאָס איז געקומען אזוי פון זיך. פון אָרגאַניזם, און נישט די נשמה האָט אין דעם אויגענבליק רעאגירט אויף דעם טויט־אורטייל.

דזשאָן קיסטער איז געבליבען זיצען אויך אונבע־וועגליך מיט א ציניש'ן שמייכעל, ער האָט זעהט אויס געלאַכט אויס דעם טויט וואָס מ'וואַרפט איהם אָן. דזשאָן קיסטער איז געווען אַנ'אינטעליגענטער קלו־גער מענש. ער האָט געהאט גענוג מוט צו טראָגען די אחריות פאר די מעשים וועלכע ער איז בעגאַנגען ער איז נישט געווען קיינמאָל קיין פּחדן. און נישט געפּרובט צו ענטלויפען, דעמאָלט ווען ער איז געווען דער שוואַכערער אין קאַמף. זאָל דאָס זיין וואָס פאר א קאַמף אין וועלכען געביט ס'זאָל נישט זיין. דע־ריבער האָט ער מיט א געוויסען ציניזם אויסגעהערט דעם אורטייל, האָט אָבער גאָרנישט געקענט אויס־האַלטען און איבערקעמפען דעם ווילען אין איצטי־גען מאָמענט, א קוק צו געבען אויף שולמיתן. און ווען ער האָט געקוקט אויף איהר האָט ער זיך פער־שעהמט פאר זיך אַליין. ער האָט נישט געקענט פער־שטעהן און בעגרייפען איהר מאַיעסטעטישע רוהיג־קייט, אויף איהר פּנים איז נישט געווען קיין שום שפּור נישט נאָר פון שרעק, נאָר אפילו פון בעאונ־רוהיגונג, אין דער צייט ווען עד האָט געפיהלט אין זיך, אז זיין הארץ הויבט אָן שטאַרק צו קלאַפּען, דער קאָפּ האָט געברענט.

א גאַנץ אַנדערע ווירקונג האָט דער ארויסגע־טראָגענער אורטייל געמאַכט אויף די צוויי איבעריגע אָנגעקלאָגטע.

דער „ווייסער אוסטען" האָט בעגראָבען זיין פּנים אין זיינע גרויסע גראָבע הענט און אָנגעהוי־בען צו רעווען ווי אַנ'אָקס. ער איז געוואָרען ווילד, און זיך געוואָרפען אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק קאָפּענדיג מיט די פיס און וואָרפענדיג מיטן קאָפּ. ער האָט געשריגען אָפּגעריסענע ווערטער, וועלכע האָבען נישט געהאַט קיין צוזאַמענהאַנג און ס'האָט געמאַכט דעם איינדרוק, אז ער איז פּשוט משוגע געוואָרען.

אויך דער „געשיקטער ראָבערט" דער אכזר, און העלד פון דער אונטערוועלט, דער וועלכער האָט אין זיין לעבען שוין אויסגעפיהרט צענדליגער מאָרדען, האָט זיך איצט, ווען ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען זיין אייגען לעבען, אין גאַנצען פערלוירען, ער האָט זיך ווילד ארומגעקוקט איבער'ן גאַנצען זאָל, ער האָט געקוקט אויף די ריכטער, און דאַן געווענדעט זיין פערוואונדערטען בליק אויף זיין אַדוואָקאַט אזוי ווי ער וואָלט איהם וועלען פרעגען:

— פאַרוואָס קומט עס מיר?

דער אַדוואָקאַט האָט געקוועטשט מיט די פּליי־צעס, ווי איינער וואָלט וועלען זאָגען:

— ס'איז פערפאַלען, גוטער ברודער, אַנדערש האָט נישט געקענט זיין, איך האָב געטון דאָס מייני־גע, מעהר האָב איך נישט געקענט אויפטון.

דער זאָל איז איינציגווייז לעדיג געוואָרען פון דעם גרויסען עולם וועלכער האָט זיך דאָ געהאַט פער־זאַמעלט. אויך די ריכטער האָבען שוין געהאַט פער־לאָזען זייער אָרט, און אוועק אין א זייטען־צימער, אין זאָל איז געבליבען בלויז די אָנגעקלאָגטע אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק, ארומגערינגעלט מיט א גרויסער אָפּטיילונג פּאָליציי. אַלע פיר זענען דורך א זייטען־טיר אָפּגעפיהרט געוואָרען דורך דער טור־מע־קאַרעטע, וועלכע האָט זיי אונטער א שטרענגער וואַך אָפּגעפיהרט צוריק אין טורמע אריין דאָרט האָט מען זיי שוין נישט אריינגעפיהרט אין די קאַמערען, אין וועלכע זיי זענען ביז איצט געזעסען, צוזאַמען מיט נאָך אַנדערע אַרעסטירטע, נאָר יעדער פון זיי איז אַוועקגעזעצט געוואָרען אין א בעזונדערער קאַמער וועלכע האָט געהייסען „די טויטען־קאַמער". דאָס זענען געווען ספּעציעל צוגעגרייטע איזאָלאַציע קאַ־מערען פאר פערברעכערס, וועלכע זענען פערמשפּט געוואָרען צום טויט. דאָס זענען געווען גרויסע שעהנע צימערען, וועלכע זענען געווען איינגעאָרדענט אפילו מיט א געוויסען קאָמפאָרט, כדי צו פערשעהנערען דאָס לעבען פון די טויט־פערמשפּטע אין זייערע לעצטע מינוטען.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
יח
24
אדר ב' תרצה

מעריב
זון-אויפגאנג 5.30
זון-אונטערגאנג 5.56

צו קיין בעקער-שטרייק וועט נישט קומען
קאנפערענץ פון ביידע צדדים ביים ארבייטס-אינספעקטאר
אינטערווענץ פון סטאראסטע דר. ווראנא

(א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן סכסוך וואס האט אויסגעבראכן צווישן די בעקער-מייסטער-צעכן (יידישע און קריסטליכע) און בעקער-ארבייטער, זענען ביים ארבייטס-אינספעקטאר פארגעקומען צוויי קאנפערענצן פון ביידע צדדים. צו קיין ענטגילטיגן בעשלוס איז עס נאך נישט געקומען, אבער די געפאהר פון א שטרייק אין די בעקערייען איז דערווייל אריבער.

מיט דעם ענין, ווי מיר האבן שוין געמאלדן, האט זיך אויך פאראינטערעסירט די אדמיניסטראטיווע מאכט, און אויף א קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען אין דער סטאראסטווע מיט א דעלעגאציע פון בעקער-צעך, האט דער סטאראסטע ד"ר ווראנא זיך געווענדעט מיט אן אפעל ארומצוגיין די לעצטע איבערגעשטעלטע פארשלאגן און נישט רעדוצירן די ליפעס. ווי בעוואוסט, האט דער בעקער-צעך ארויסגערוקט א פארשלאג וועגן רעדוצירן די לוינען און פארקלענערן די ארבייט-צייט פון די ארבייטער.

צוליב דעם אפעל פון סטאראסטע ד"ר ווראנא, האט דער קריסטליכער בעקער-צעך איבערגעשיקט דעם ארבייטס-אינספעקטאר א בריף, אין וועלכן עס ווערט מיטגעטיילט, אז דער צעך רוקט ארויס א נייעם פארשלאג: עס זאלן פארהאלטן ווערן די אלטע לוינען, אבער עס וועלן אויסגעצאהלט ווערן די לוינען פון אן אפגעארבעטער וואך, וואס ווערט בעשטימט לויט די פארפליכטונגס-פאר-שריפטן, אויף 48 שעה ארבייט.

צוליב דעם דאזיגן נייעם פארשלאג, רופט דער ארבייטס-אינספעקטאר צוזאמען א נייע קאנפערענץ.

דער יידישער בעקער-צעך האט זיך בנוגע אין דעם ענין נישט ארויסגעזאגט.

די בעקער-ארבייטער האבן צוליב דער געשאפענער לאגע צוזאמענגערופן פארזאמלונגען: די יידישע ארבייטער אויף אגרארנא 9, די קריסטליכע אין פאלקסהויז אויף פשעיאזד 34.

ס'וואלט ארץ-ישראל נישקשה געווען
ווען מ'קאן זיך ארויפזעצן אויף דער באהן און — יאזדא...

צוליב עטליכע אנקלאגעס האט זיך דער אויס-פארשונגס-אמט „פראווענטעראסירט מיט א געוויסן חיים ראמאנאוויטש (גלובנא 62) א קצב, וואס האט פארמאגט א יאטקע אויף באלוטע 1, א פלאץ אויף זגערזשער 36 און וועלכער האט געפיהרט א חוץ דעם פארשידענע געשעפטן.

מיט עטליכע חדשים צוריק האט ראמאנאוויטש בעשלאסן צו פאהרן קיין פאלעסטינע. ער האט זיך גענומען בעמיהען וועגן אן אויסלענדישן פאס א. א. פאפירן אויף ארויסצופאהרן, און גלייכצייטיג גענומען בריינגען אין ארדנונג זיינע געשעפטן: ער האט ליקווידירט און אויספערקויפט אלצדינג, אבער די חובות זיינע האט ער אויסגעצאהלט נישט מיט דעם געלד, וועלכעס ער האט ארויסבעקומען פון זיינע געשעפטן, נאר מיט וועקסלען, אונטערגעשריבן דורך א געוויסער בלומא אילעף (גלובנא 57).

די צייט וואס די בלומא אילעף האט געוויינט ... קיין פאלעסטינא ... ארויס-צובעקומען, די טערמינען פון די וועקסלען איז אנגעלאפען און עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז בלומא אילעף איז א ארימע אלטע פרוי, אז די וועקסלען וועלן זיין פעליג, וועט ער שוין זיין ווייט. אז דאס איז גלאט אן אונטערגעשטעלטע פערזאן, וואס קאן זיך אפילו נישט אונטער-שרייבן.

ראמאנאוויטש האט געהערט, אז ביז די וועקסלען וועלן זיין פעליג, וועט ער שוין זיין ווייט. דער גורל האט איהם אבער אונטערגעשטעלט א פיסעל און ער וועט איצט מוזן זוכן ענטפערן אויף אלע קשיות.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17.

רעגינא צוקער
לעצטע געזעגנונגס-פארשטע-לונגען פון די בעליבטע סוברעטין

היינט זונטאג 4 נאכמיטאג
די יודישע שיקסע
אין 3 אקטן. הויפטראל — רעגינא צוקער.

היינט 9 אוונד לעצטע געזעגנונגס-פארשטעלונג
4 פארשטעלונגען פאר 1 בילעט

1) די קאמעדיאנטקע
2) אורקע נאכאלניק
3) דאס חזנ'דעל
4) גרויסע — א — קאנצערט-אפטיילונג

אין וועלכע עס נעמען אנטייל רעגינא צוקער, קארל צימבאליסט און דער גאנצער אנסאמבל פון יוד. פאלקס-טעאטער. בעמ. ווער ס'קויפט א בילעט, בעקומט צום אנדענק א פאטאגראפיע פון רעגינא צוקער מיט דעם פאפולערן לידעל — „געסעלעך" —

ארקעסטער אונטער לייטונג פון דוד בייגעלמאן. ביים קלאוויר: ש. בלומשטיין.
בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער.

פערלוירען 2 קינדער אין משך פון 2 טעג

א שרעקליכע טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט אויף קילינסקיעגא 28 ביי דער פאמיליע דאביעק.

אויף די טרעפען האט זיך געשפילט די 7-יעהריגע יאדוויגא דאביעק. אין א געוויסן מאמענט האט זיך דאס קינד אויסגעגליטשט און אראפגעפאלען פון די טרעפען פון א האלבן שטאק, אבער אזוי אומגליקליך, אז די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט געקענט שוין נאר פעסטשטעלן דעם טויט פון קינד.

ווי ערשטוינט זענען אבער געבליבן דער דאקטאר און סאניטאר, ווען מען האט דאס טויטע קינד אריינגעבראכט אין דער וואוינונג פון די עלטערן און דארטען אנגעטראפען אויף א טרומנע מיט א צווייטן טויטן קינד. עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז ביי די דאביעקס איז מיט 2 טעג צוריק געשטארבען, נאך א קורצער קראנקהייט, א 2-יעהריג יונגעלע.

אין משך פון צוויי טעג פערלוירען צוויי קינדער. דאס איז א שוידערליכע טראגעדיע.

קורס פאר קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג

היינט זונטאג, דעם 24-טען ה. ח. הויבען זיך אן די עקזאמענס אויף דעם ערשטען קורס פאר קאנאליזאציע און וואסער-לייטונג, וואס עקזיסטירט ביי דער היגער אפטיילונג פונם עקאנאמישען אינסטיטוט פאר ארץ-ישראל.

ווי, בעקאנט, דויערט דער קורס זייט אנהויב יאנואר און עס לערנען זיך אויף איהם עטליכע און דרייסיג שילער.

דער סדר פון די עקזאמענס איז פאלגענדער: זונטאג דעם 24 ה. ח. און דעם 31 ה. ח. אין די פאר-מיטאג-שעה'ן וועלען פארקומען די עקזאמענס פון די פראפעסיאנעלע געגענשטענדען, אין די מיטאג-שעה'ן די יודאיסטישע למודים.

די שילער, וואס וועלען אויסהאלטן די עקזאמענס, וועלען בעקומען ספעציעלע דיפלאמען, וועלכע דינען אלס פערלייכטערונג ביים בעמיהען זיך וועגן ארבייט אין ארץ-ישראל.

ווי די לייטונג פון דעם אינסטיטוט טיילט אונז ביי דער געלעגענהייט מיט, ווערט דעם 1 אפריל ה. י. ערעפענט דער צווייטער קורס און וועט דעם-גלייכען דויערן 3 חדשים. דער לעצטער טערמין פון איינשרייבונגען אויף דעם 2-טען קורס לויפט אפ דעם 27-טען ה. ח.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט:
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 49-33
65, „ 20-20

אלעמען צוגעזאגט פאסטענס
און אליין בעקומען אנדערטהאלבען יאהר טורמע

(א) פאר'ן שטאטישן געריכט איז געשטאנען דער 36-יאהריגער יוזעף מילטשארעק.

מילטשארעק ווערט בעשולדיגט אין א ריי אפערעס אין אויסנארען געלד ביי באזאיווע ארבייטס-לאזע, וועלכע ער האט צוגעזאגט אויסצוארבייטן פאסטענס.

אזוי האט ער ביי א געוויסן פאוועל וולאדארטשיק אויסגענארט 200 זל. צוזאגענדיג איהם אויסצוארבייטן א פאסטען פון א וועכטער אין הויז אויף משע-אמסקי 39.

ביי יוזעף קאוואלטשיק האט ער גענומען 500 זל. פאר'ן צוזאג אויסצוארבייטן א פאסטען פון א וועכטער אין צאהל-אמט.

ביי א געוויסן יוזעף בלאשטשיק, וועלכען ער האט צוגעזאגט א פאסטען פון א בעאמטען אין צאהל-אמט האט ער בעקומען 600 זל. האנד-געלד.

ביי שטשעפאן שעפטשיק האט ער בעקומען 400 זל. פאר א צוגעזאגטען פאסטען אין פינאנץ-אמט.

פאר די אלע צוגעזאגטע פאסטענס האט ער בעקומען א „סטאלע" ארט אין טורמע אויף אנדערטהאלבען יאהר.

דער סכסוך צווישען דאקטוירים
און דער לאדזער „אובעזפעטשאלניע" זאל ליקווידירט ווערען

(א) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס עס איז געקינדיגט געווארען דער אלטער אפמאך צווישען דעם דאקטוירים-פעראיין און דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע" און אויסצוארבייטן א נייעם טעקסט פון אפמאך, וואס וואלט פערפליכטעט ביידע צדדים איז, ווי בעוואוסט, גערופען געווארען א ספעציעלע ארביטראזש-קאמיסיע.

ביז די ארביטראזש-קאמיסיע וועט אבער פערענדיגען איהר ארבייט, זאלען ביידע צדדים קומען צווישען זיך צו א פער-שטענדיגונג וועגען די לוינען און ארבייטס-בעדינגונגען פון די דאקטוירים.

עס איז דעריבער בעשטימט געווארען א קאנפערענץ צווישען די פארשטעהער פון דאקטוירים-פעראיין און דער „אובעזפיעטשאלניע", אויף וועלכער עס זאל ענטגילטיג ליקווידירט ווערען דער סכסוך.

שול-לאקאלען צום נייעם שול-יאהר

היינט קומט פאר אין ווארשע א צוזאמענפאהר פון דער געזעלשאפט אונטערצושטיצען דאס בויען פון נייע שול-לאקאלען אין פוילען.

עס דארף אויף דעם צוזאמענפאהר בעהאנדעלט ווערען די פראגע וועגען א ווייטערדיגער אקציע פאר נייע שול-לאקאלען אויפ'ן לעהר-יאהר 1935-36.

פון לאדז זענען אויף דעם צוזאמענפאהר ארויס געפאהרען דער שעף פון קולטור- און בילדונגס-אפטיילונג ה' וואלטראטום, דיר. טשאפטשינסקי און דער פארזיצער פון פוילישען לעהרער-פעראיין ה' וואשילעווסקי

יודיש
מאריאנעטען-שפיל
„בערל-שמערל"
טעאטער
אנפיהרונג: משה בראדערזאן
אין קאפע „אידעאל"
(פיעטריקאווער 48)
צווייטער פראגראם א. נ.
נאר נישט געזארגט

עס ווערען געוויזן לאלקעס-קאריקאטורן פון: דער טערקישער חזן מרדל-אכמעט-פאשא, חזן כומה-וויצקי; אדמאקאם וואצמעל; דער דוטשע זשאבאטינסקי; בעגע—בען גוריאן; ר' מענדעל גראגאן; רעגינא קענדעל-צוקער; שיינע-שיינדל מרים; יוזעף קאוואדלא-שמיד; מעצענאס קאבילע; ר' לייבישל טורה-מוריני; ד"ר פדויש; דעפוטאטען-פרעזעס ר' לייבעל; נח פורים-לוצקי; שבתאי מוהל; אימשע-מאיר קופיעץ און וואוושינגאץ עקס-קאטער; יור'קע פאן-לאווניק; שמענדריק עם שמענדריקובלע; חאלעמטי און ואימשע-באווע; ראצע מיט די צאצע; בערל-שמערל-ברידער; פיניעלע מויז.

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען
8 און 10 אוונט. קאנסומציע 1 זל.

טעקסטען: משה בראדערזאן, י. אבערושאנעק און ח. בושומאווסקי. לאלקעס געשניצט — ש. מאכויאק, מוזיק ארגאניזירט: דוד בייגעלמאן.

יאפאנישע זייד ארויסגעשטויסן פון לאדזער מארק די סאוויעטישע

(אג) אויפן לאדזער מארק פון קינסטליך זייד האט מען די לעצטע צייט בעמערקט די הענעמאניע פון יאפאנישען זייד, ווי מיר האבן שוין בשעתו מיטגעטיילט, האט די יאפאנישע זייד אנגעטראפען א שטארקער קאנקורענץ מצד דער סאוויעט. זייד, איצט ווייזט זיך ארויס, אז דער יאפאנישער זייד האט פולשטענדיג ארויסגעשטויסן דעם סאוויעטישען. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס די קוואליטעט פון סאוויעטישער זייד איז א ערגערע ווי די יאפאנישע: מיט דעם ערקלערט זיך, וואס הגם די יאפאנישע איז מיט א שווייצארישען פראנק טייערער אויפן קילא ווי דער סאוויעטישער ווערט דאך נאר געזוכט דער יאפאנישער: די יאפאנישע זייד האט אויך ארויסגעשטויסן די איטאליענישע און איז אליין געבליבען אויפן פלאץ.

זעלבסטמארד

אויף סטארא-שיקאווסקא 11 האט, מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמארד, אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע סם, די 47-יעהריגע אלינא קאלינאווסקא.

אין א שווערען צושטאנד האט מען די זעלבסט-מערדערין אפגעפיהרט אין שפיטאל קיין ראדא-גאשטש.

די נייעסטע פערפומען

עמפפעהלט
די איינציגע
קאנקורענץ-פערפומעריע
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5
TEL. 175-92.

די פיינסטע
טואלעט-זייפען,
פודערן,
ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק
אין און אויסלענדישע

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען א ספעציעלן ראבאט.

פריהלינגס-אויספלוג קיין יוגאסלאוויע!

ווי מיר דערוויסען זיך, ארגאניזירט דאס היגע רייזע ביורא „וואגאן לי קוק" אנ׳אכטצעהן טאגיגען אויספלוג קיין יוגאסלאוויען. דער דאזיגער אויספלוג וועט דויערען פון 6 ביזן 23 אפריל ד.י. דער אויספלוג וועט פאהרען דורך: קאטאוויץ, קאפריווניצא, ספליט, דובראווניק, קופאר, ספליט, קאטאוויץ. אויסערדעם ווערען פארגעזעהן אויספלוגען קיין באק-קאטערסקא, צעטיני, ראגוז, טרעבינן און אויף דער אינזעל לעקרום.

דער פראגראם זעהט פאר א 12 טאגיגעי אויפענטהאלט אין קופאר, צוזאמען מיט ערשטקלא סיגער האטעל און אויסהאלטונג.

דער פרייז איז 450 זל. און דאס נעמט שוין ארום באהן=רייזע הין-און=צוריק, שיף רייזע איןביידע זייטען, רעסטאראן=וואגאן אויף די רייזע און צוריק רייזע, האטעל, אויסלענדישער פאס, וויזעס, באגאזש און אלע צושלאגען.

יעדער אנטיילנעמער מוז מיטברענגען: א פאס מיט א בירגערשאפט=שיין, 3 פאטאגראפיעס, מענער ביז 50 יאהר מוזען מיטברענגען מיליטער ביכלעך, א בעשייניגונג פון דער סטאראסטווע וועגן ערלויבניש ארויסצופאהרען.

פראספעקטען, אינפארמאציעס און איינשרייבונגען אין רייזע ביורא „וואגאן לי קוק" פיעטריקאווער 64, טעל. 170,70. ס׳איז כדאי וואס שנעלער זיך צו פערזעהן מיט פלעצער.

טעאטער „פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20, טעל. 213-84.
היינט, זונטאג, 9 אוועד
צום לעצטען מאל
מיט די גוט בעליבטע ארטיסטען
זשעני לעווין
קאסקאדנע סוברעטין
יעקב פישער
געזאנגס-קאמיקער
היימי לעווין
טענצער און מאנגא-זינגער
צוזאמען מיטן גוט-איינגעשפילטן אנסאמבל
פרעמיערע=פארשטעלונג
לאכען! זינגען! טאנצען!
דאס שאמפאנער מיידעל
אין 3 אקטען פון סיגעל
מוזיק פון א. עלשטיין.
בעמערקונג: הנחה - בילעטען אויף
היינט זונטאג גילטיג
בילעטען א גאנצען טאג אין קאסע
פון פילהארמאניע.

ערקלערונג פון ה׳ מ. ברייטבארד

(א בריף אין רעדאקציע)

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן ארטיקעל אין אייער צייטונג פון 22 מערץ ה. י. וועגן די דורך מיר אויסגעפיהרטע עקסמיסיע איבער׳ן קצב ה. פעלדראן, בעט איך צו פערעפענטליכען פאלגענדע ערקלערונג:

1) עס איז נישט אמת, אז איך האב ארויסגע־קריגען א עקסמיסיע-אורטייל אויף ה׳ פעלדראנ׳ען נאר פאר נישט צאהלען דירה-געלד, דאגעגען איז אמת, אז איך בעזיץ 3 רעכטקרעפטיגע עקסמיסיע־אורטיילען און דאס צוויי פאר נישט צאהלען דירה־געלד און 1 עקסמיסיע-אורטייל פאר איבערבויען דורך פעלדראנ׳ען זיין האנדעלס-לאקאל נעגען מיין ווילען און דייטליכען פערבאט.

2) עס איז נישט אמת, אז ה׳ פעלדראן איז מיר שולדיג 2000 זל. און א טאג פאר דער עקסמיסיע האט מען געוואלט געבען 1500 זל. דאגעגען איז אמת, אז איך בעזיץ געריכטס-אורטיילען אויף 4.745 זל. חוץ געריכטס-קאסטען 1000 זל. וועגען געבען געלד פאר דער עקסמיסיע און נאך אין דער הויך פון 1500 זל. איז קיין רייד נישט געוועזען.

3) עס איז נישט אמת, אז איך אדער מיין פרוי האבען בייגעוואוינט די ליציטאציע און פערזענליך בעהאלטען דאס פלייש אין קעלער, דאגעגען איז אמת אז מיר זענען נישט געווען ביי דער ליציטאציע און נישט ביים אויספיהרען די עקסמיסיע.

4) עס איז נישט אמת, אז פעלדראנ׳ס „קליינע קינדער" האבען געקריגען קלעפ פון די דורך מיר מפלומרש געדונגענע שקצים, דאגעגען איז אמת, אז דער סטרוזש, וועלכער האט געהיטען דאס לעהרע לאקאל איז געווארען שטארק צושלאגען דורך ה׳ פעלדראנ׳ס „גרויסע קינדער" און דורך איהם געדונגענע מענשען. איך פערווף מיך דערביי אויף די פאליציאישע פראטאקאלען.

5) עס איז נישט אמת, אז דעם 21 מערץ ה. י. איז נאכאמאל געקומען דער קאמארניק און ארויס־געווארפען ה׳ פעלדראנ׳ען, דאגעגען איז אמת, אז די פאליציי האט בעזייטיגט ה׳ פעלדראנ׳ען פון דעם פערכאפטען 3 צימערדיגען וואוין-לאקאל און האנדעלס-לאקאל און דאס אויף דער פעראָרדנונג פון פראקוראר.

מיט אכטונג
מ. ברייטבארד

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84 טעל. 213-84
פרויען-ליכט=בילדער-פארטראג
דאנערשטאג, ד. 28 מערץ, 8.30 אוו.
מענער=ליכט-בילדער-פארטראג
פרייטאג, ד. 29 מערץ, 8.30 אוועד
Hans Morawitz ווינן
וועט האלטען א וויסענשאפטליכען רעפעראט אויף דאס טעמע
„די ענטדעקונגען פון די פראפעסארען ד״ר קנאוס (עסטרייך) און ד״ר אגינא (יאפאן)
נור פאר פרויען און מעבטער! (איבער 18 יאהר) | נור פאר מענער!
נאטירליכע פרויען-געזונדהייטס-פלעגע. פרויען-קערפער - פרויען-נשמה
„נאטירליך פאמיליען-לעבען"
צוריק צו דער נאטור אין דער ליבע! דאס פראבלעם פון א גליקליך פאמיליען-לעבען בעלעזט.
די געזונדע און גליקליכע פאמיליע איז א גרונדלאגע פון דער מלוכה.
פראקטישע דעמאנסטראציעס איבער די ריכטיגע אטעם-טעכניק פאר דער מאדערנער געזונדהייטס-פלעגע אהן צייט-אפפער. דאס אטעמען — איז לעבען — דאס ריכטיגע אטעמען — געזונדהייט!
איינטריטס-קארטען פון 1 זל. ביז 50 3 זל. אין פארפערקויף אין דער קאסע פון פילהארמאניע טעל. 213-84 און ביי דער אווענד-קאסע.

יאנקעל אדלער

איז נעכטען געקומען קיין לאדז

אונזער בערי־המטער בן עיר, דער קונסט־מא־לער יאנקעל אדלער, איז נעכטען אנגעקומען פון וואַרשאַ קיין לאָדז, וואו עס ווערט ארגאנזירט א גרויסע אויסשטעלונג פון זיינע בילדער.

די זעלבע אויסשטעלונג האט געווירט א חודש צייט אין ווארשא, און איז איצט געשלאסען געווארען.

די גאנצע פרעסע — סיי די יודישע סיי די פוילישע — האט זיך קינסטלער, וועלכער איז בשעת די לעצטע יארן פון די ג... מאדערנער דייטשער קונסט, געווידמעט זעהר פיל אויפמערק־זאמקייט און אנערקענונג.

אז די אויסשטעלונג וועט זיך ענדיגען אין לאָדז, וועט זי נאך אמאל פאַרקומען אין וואַרשאַווער „איפס" (אינסטיטוט פאר קונסט־פראפאגאנדע).

אין לאָדז האט זיך געגרינדעט א ספעציעלער קאמיטעט מקבל פנים צו זיין אונזער גרויסען קינסטלער, און צו ארגאנזירען בעת דער אויסשטע־לונג א רייה קינסטלערישע פאַראנשטאַלטונגען גע־ווידמעט דעם חשוב׳ן גאסט

ערפאלג פון וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן

אין „ראזמאיטאשטשי"

די גאסט־אויפטריטע פון וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן האבען אויסגענומען ביים עולם. צוזאמען מיט די געסט נעמט אויך אנטייל דער גאנצער אנסאמבל פון „ראזמאיטאשטשי". אין דער פיעסע „די שכורטע" צייכענט זיך וויערא קא־ניעווסקא זעהר גוט אויס.

היינט זונטאג, ווערט געשפילט 4,30 בייטאג און 9,30 אוועד.

דער גרויסער ערפאלג

אין „פילהארמאניע"

די פרעמיערע פון דער לעצטער וויענער אפערעטע „דאס שאמפאנער מיידעל" וואס איז איבער־זעצט געווארען אין יודיש, איז מיט די בעליבטע אבער־עטען־ארטיסטען זשעני לעווין, יעקב פישער, און היימי לעווין צוזאמען מיט דעם גוט־איינגעשפיל טען אפערעטען־אנסאמבל ארויך מיט דעם גרעסטען ערפאלג.

היינט זונטאג 9 אוועד ווערט די אפערעטע „דאס שאמפאנער מיידעל" געשפילט צום לעצטען מאל, מחמת די טרופע איז איינגעלאדען קיין ווארשא.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 24-טן מערץ

9 צייט סיגנאל, 9,06 גימנאסטיק, 9,20 פליטען, 9,45 ידיעות, 10 גאטעסדינסט, 11,57 צייט סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 טעאטער פראגמענט, 12,15 מוזיק. פריהמארגען, 2 קאנצערט 3 רעפעראט, 3,15 קאנצערט, 3,45 רעפעראט, 4 קאנצערט, 4,40 רעציטאציע, 5 לידער, 5,40 שמועס פאר קינדער. 5,50 רעפעראט, 6 מוזיק, 7,08 פליטען, 7.45 רעפעראט, 8 מוזיק, 8.45 ידיעות, 9 הערשפיל, 9,45 אלגעמיינע ספארט ידיעות, 10 לאקאלע ספארט ידיעות, 10,05 רעק לאמע קאנצערט, 10,15 קאנצערט, 11 ידיעות, קא מוניקאטען, 11,05 טאנץ אוועד.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער=שוואכע=בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נאטט אן פון 8–1 און פון 1–5 אווענד

יוזעף שמידט איז לאדז

ווער וועט זיך עס אפזאגען פון׳ם פערגעניגען איהם צו הערען אין „בערל-שמערל-טעאטער"

בפרט באך, אז ער זינגט אין יודיש, און האלט א דרשה אין יודיש?

ווער וועט זיך עס אפזאגען צו הערען אזעלכע גלענצענדע בעלי־דרש׳ער, ווי זשאבאטינסקי און בת פרילוצקי?

ווער וועט זיך עס אפזאגען צו דערמאהנען זיך אין יענע גוטע צייטען, ווען עס האט מיאוס אפגעשניטען ביי שבתי מוהל?...

און אנ׳אבינו מלכינו, אדער אנ׳איי־איי־איי פון קוסעוויצקי׳ן איז שלעכט?

אט די אלע מיטאמאל קאן מען היינט הערען און זעהען אין „בערל־שמערל־טעאטער", אין קאפע „אידעאל" (פעטריקאווער 48).

היינט — 2 כעאנסען; 8 און 10 א זייגער.

היינטיגער קאנצערט

פון די וואונדערבארע סאוויעטישע פידלער

היינט 4 בייטאג קומט פאר אין זאל פון „פיל־האַרמאַניע" דער קאנצערט פון די צוויי סאוויעטער צע־... שע פרייזטרעגער פון׳ם אינטערנאציאנאלען פיד־לער־קאנקורס אויף וויעניאווסקי׳ס נאמען אין ווא־רשא — דוד אויסטראך (2 פרייז) און בוסיא גאלד־שטיין (4 פרייז).

זייער שפילען אין ווארשא איז געווען די גרעסטע סענסאציע פון דער לעצטער צייט.

די פעראינטערעסירונג מיט זייער קאנצערט איז אונגעהויער.

לעצטע געזאנגס-פארשטעלונגען

פון רעגינא צוקער איז פאלקס-טעאטער

היינט זונטאג ווערט אין „פאלקס־טעאטער" געשפילט די לעצטע צוויי געזאנגס־פארשטע־לונגען פון דער בעליבטער סוברעטין רעגינא צוקער. 4 באכמיטאג די שעהנע אפערעטע „די יודישע שיקסע". 9 אוועד די לעצטע געזאנגס־פארשטעלונג 4 פארשטעלונגען אין איין אוועד. עס ווערט גע שפילט „די קאמעדיאנטקע", „אוּקע נאבאלניק", „דאס חזנדל" און א גרויסער קאנצערט־אפטיילונג אין וועלכע עס נעמט אנטייל די בעליבטע סוברעטין רעגינא צוקער, קארל צימבאליסט און דער גאנ־צער אנסאמבל פון „פאלקס־טעאטער".

קלאנג=קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16
היינט און פאלגענדע טעג! היינט פרעזענטירען מיר דאס פרעכטיגע מייסטערווערק רעזשי Garinne Callone מיט׳ן אנטייל פון MARTA EGGERTH
מיוזיק פון Robert Stoltz אין דער הויפטראלע דער קעניג פון די טענארען
JAN KIEPURA פאר דיר זינג איך
אין פילם א. ג.
וועלכער וועט זינגען אלערליי לידער און אריעס פון דער אפערע „TOSCA"
אויסער׳ן פראגראם: קלאנג=צוגאבע פון P.A.T. און לאנד-אקטואליטעטען. אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1.30—2.30 מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.
עלעקטראנאליזע.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

לעכער
ווערען אויפגענומען
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

פענסיאנאט „עלבינגער"
קאלומנא, טעל. 2
נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח.
שטרענג כשר׳ע קוך! עלעקטרישעס בעלייכטונג.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
Poradnia Wenerologiczna
זשעלאנא 2-פיעטריקאווער 47
טעל. 189-33
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוועד
וועגעריש=קראנקע, מענער=שוואכע און הויט=קראנקהייטען.
אנאליזען פון בלוט און אורין.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

לאדזער יודישער לאקאטארען און קובלאקאטארען=פעראיין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוועד. ס׳ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל׳ערליי דירות- און עקסמיסיע-פראצעסען.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פאר לונגען-, הארץ- און מאגען-קראנקהייטן.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

פריוואט=קליניק
פון האלז-, נאז- און אויערן= קראנקהייטען
Piotrkowska 55 86
Telefon 174-74
Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH

Dr. Artur Banasz
כירורג-אוראלאג
וואלטשאנסקא 23
טעלעפאן 139-88.
נעהמט אן פון 4–6 נאכמיטאג.

פאר גארד, ביזשוטעריע
און לאמבארד- קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזן
אייזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. H. Szumacher
הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
פיעטריקאווער 56
טעל. 148-62
נעמט אן פון 9 ביז 1; 5 ביז 9 אוונט; זונטאג און יום-טוב. תגאות-פון 10 ביז 1.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק׳
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון
Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוו׳ג- אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולא- טארישעס פון 9–2 און פון 4–8 אוונט.

Dr. med.
Marja Gutman
קינדער-קראנקהייטען
Łódź, Gdańska 26, tel. 173-00
ord. codz. 3.30 — 5.30.

W dniu 24 Marca 1935 otwarta została

w Łodzi przy ul. PIOTRKOWSKIEJ 68

WYSTAWA FIRANEK

oraz

DEKORACJI OKIEN

firmy

TOW. FABR. FIRANEK, TIULU i KORONEK

SZLENKIER, GETTLICH i S-KA S.A.

WARSZAWA

Wszelkie informacje na miejscu.

Dr.

J. Neuman

כירורג

(וועלכער אָרדינירט אין שפּיטאָל
אויף דרעוונאָווסקאַ).
נעמט אָן אין דערהיים פון 6–8 אָוונט
זאַכאַדניאַ 57, טעל. 128-95

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע
קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט
זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לטעשניצע-פּרייזן

אהז סערטיפיקאַטען

און דעם היטען-געשעפט ווי איך האָב צוגע-
גרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון דאַמען און
הערען-היטען פון די בעסטע פאַסאָנען און
מאָדערנסטע סאָלירען און גלייכצייטיג ווערט
דאָרט אָנגענומען צום איבערפאַסאָנירען דאַמען-
און מענער-היטען פון גאַר אַלט אויף בענצליך
נײַ און אַלץ צו ביליגע פּרייזען ווערט דאָרטען
ערטיילט אינפאָרמאַציעס ווי אַזוי מען קען פאָה-
רען אָהן סערטיפיקאַטען. געדענקט דעם אַדרעס
זגערסקאַ 20 אָדער לוטאָמיערסקאַ 2
ביי מ. פערדער.
689

אינזש. א. רוססאַק

געשוואוירענער איבערזעצער
פאַר די פראַנצויזישע, רוסישע, יודישע
און העברעאישע שפּראַכען
(אין בעצירק פון ווארש. אַפּעלאַציע-געריכט
נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08.
די קאַנצעלאַריע ערלעדיגט אויך דאָקו-
מענטען אין דייטש, ענגליש, איטאַליעניש.)

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

Maszyny do pisania i liczenia (kupno i sprzedaż), przybory i wykonywanie reperacyj solidnie i tanio. Adolf Goldberg, Piotrkowska 91, tel. 137-54. 489

שרייבען שעהן און שנעל לערנט
אויס דער בעוו. קאַליגראַף ל. בערמאַן
אין 15 לעקצ. אויך ווערט אויסגעלערנט
גוט שרייבען אַ יודישען בריף אפילו
דעם, וואָס קען גאָרנישט שרייבען אין
20 טעג. די עלטער שפּילט ניט קיין ראָלע.
די פּרייזען צוגענגליכע. אַלעע 1. מאַי 4,
וו. 21, ביי ליפשיץ.

MOTORY

elektr.

OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr
989 Reklamy neonowe.

Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

ביליגער פערקויף פון מאָדערן
מעבעל אויף גינסטיגע בעדינגונגען. לאָדז
6-טער שערפּיטן 2 (עק פּיעטריק). 6898

איבערצוגעבען אַ שאָקאָלאַדע-
געשעפט מיט אַלע איינריכטונגען צוליב'ן
איבערטראָגען זיך אויף 11. ליסטאָפּאַד 14.
צו ערפאַהרען אין דער פירמע „פּראָגרעס"
פּילסודסקיעגאָ 52.

א שותּף מיט אַ קאַפּיטאַל פון 4–5
טויזענד זל. צו אַ לאַנגיעהריג איינגעפירט
געשעפט פון קאָנפעקציע פון הערן און
דאַמען ווערט געזוכט. אָפּפערטען אין אדמ.
אונטער „שותּף". 6902

גאַלאַנטעריע-געשעפט גוט איינגע-
פיהרט אין בעסטען פּונקט ביי פּיעטריק.
גאַס צו פערקויפען פון זאָפאָרט ביליג.
אָפּפערטען אונטער „№ 14" 6905

אַלע מיינע ג. קליענטען ווערען
געבעטען אויסצוקויפען זייערע פאַסאָנירטע
היטען ביז דעם 1-טען אַפּריל 1935
צוליב ליקווידאַציע און אַברייזע.
פ. ווייס, לאָדז, ציגעל-גאַס 9. 6907

אַ פערטרעטער פון אַ גרויסער
טריקאָטאַזש-פירמע זוכט נאָך אַ פערטרע-
טונג פון אַ זאָקען-פירמע דירעקט אויף
קאָנגרעס-פּוילען. אָפּפערטען אין אַדמיני-
סטראַציע פון דער צייטונג אונטער
„ענערגיש". 689

פרייע פּאָסטענס

טריקאָ-וועש-נייהערינס קענען זיך
מעלדען פּיראַמאָוויטשאַ 11. 5890

אינקאַסענטען, אַגענטען בעשעפ-
טיגטע אין פערקויף פון טיי אויף ראַ-
טעס ווערען געזוכט. צו ערפאַהרען ביי
לעווקאָוויטש, נאָוואָמיעסקאַ 31.

אַ קוואַליפיצירטע וועש-נייהערין,
ווי אויך אַ פּאָדרענטשניע ווערען געזוכט
פּאָמאָרסקאַ 7, וו. 15, פּראָנט, 3. שט.

ס'ווערט געזוכט אַ פעהיגער אַקווי-
זיטאָר, וואָס איז בעקאַנט מיט וועבערייען,
כדי צו שאַפען קליענטען פאַר אַ לוין-
קראַכמאַלניע. אָפּפערטן אונטער „Prowizjo"
אין אדמ. פון דער צייטונג.

---

2 שטויסערס צו אידעאַל-מאַשינען
ווערען געזוכט זאַכאַדניאַ 26, אין דער
שטרימף-פאַבריק. 6906

ס'ווערט געזוכט פון זאָפאָרט אַ
קוואַליפיצירטער ריכטעווער. צו ערפאַהרען
ביי אָרנשטיין, זשנאָווסקאַ 6. 6903

ראַקאַלעז

צו פערדינגען אַ צימער מאַר אַב.
אָנשטענדיגען יונגענמאַן מיט אַ בעזונ-
דערען איינגאַנג. פּאָמאָרסקאַ 3, וו. 29
צו ערפאַהרען פון 9–10 פריה. 6889

אַ שעהן צימער צו פערדינגען פאַר
אַ יונג פּאָר-פּאָלק, עווענטועל פאַר 2
יונגעלייט ביליג. מיעלטשאַרסקיעגאָ 6,
וואוינונג 2. 6894

צו פערמיטען פאַבריקס = זעלער
אויפ'ן 2-טען שטאָק אויף זגוואַרזקאַ 5.
צו ערפאַהרען טעל. 102-10.

W domu B. G. K. przy ul. Berka Joselewicza 16 do wynajęcia natychmiast pokój z kuchnią z wygodami oraz dwa pokoje z kuchnią. Wiadomość u dozorcy.

פערשידענעס

אַ מאַנגעל אין אַ גוטען פּונקט
מיט אַ וואוינונג צו פערקויפען, פּאָמאָר-
סקאַ 3. 6888

INSTYTUT KOSMETYCZNY

„DEA"

pod fachowem kierownictwem lekarza

Cegielniana 15, tel. 149-07

przyjmuje od 11–2 i od 3–7 w.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
6. שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

רעטשניצע

פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-גאַבינעט
ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאַר וועגערישע קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע
און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אוריין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען טאָג לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

P12/33a

Persil i Henko

oto dwa środki, bez których niema prania!

ברוך-קראַנקע!!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע
הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם איז
גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט
אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט.
וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען
אָנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

J. Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-
האַל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. האַל-אַנשטאַלט בעזייטיגן שוין שום אָפּעראַציע, ראַ-
דיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און
פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, און פרויען
קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. האַל-באַנדאַזשען פאַר צו
ריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע
אוניווערזעלע צונעפּאַסטע אָרטאָפּעד. פוס-באַנדאַזשען געגען
אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס. היטעט אייך פאַר
פעהלער פון גוף!
און מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפערטיגט
די האַלבעסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע
מעטאָדע, אָרטאָפּעד. האַל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג
פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-
זוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און קינסטליכע
קונסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַק-
טישסטע אָרטאָפּעדישע שטיוועל פאַר ספּעציעלע פלאַט-
פוס, ביי-פוס-מאָדעל.

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר
פון מיר פערזענליך בעהאַנדעלט.
30 יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע!
אַכטונג! ערשטע פּרייזען! שטענדיג טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
עס ווערען אויך אָנגענומען טעלעפאָנישע פון אויסערהאַלב. (פּאָסט-בריף).
ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

איך פיהל מיך פערפליכטעט עפענטליך צו דאַנקען דעם ה' דיר. י. ראַפּאַ-
פּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, דעם דירעקטאָר פון בעקאַנטען אָרטאָפּעדישען
אַנשטאַלט פאַר אָנלעגען מיר אַ ספּעציעלען אָרטאָפּעדישען אַפּאַראַט אויף די זעלבען בע-
לענקען און נאָך אַ יאָהר קראַנקהייט בין איך געזונט. איך געה גוט און עמפ-
פעהל דעם ערמאָהנטען דירעקטאָר אַלע קראַנקע אויף ביין-שווינדזוכט.
St. Marcinkowski, Sucha 2.

Łódź, dnia 23/I 1935 r.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.